

Forslag

til

Lov om statens tjenestemænd i Grønland.

Fremsat den 13. marts 1964 af *ministeren for Grønland*.

1. del.

Kapitel 1.

Almindelige bestemmelser.

1. Om begrebet tjenestemand i Grønland.

§ 1. Som statens tjenestemand i Grønland anses enhver, der varigt og som livsgerning har ansættelse i statens tjeneste i en i denne lov omhandlet stilling, for hvilken lønning er fastsat til en fast årlig sum. Under begrebet tjenestemand henregnes ikke aspiranter, (jfr. § 5).

2. Om opslag af tjenestemandsstillinger.

§ 2. Ansættelse i tjenestemandsstillinger, hvis antal er fastsat i denne lov, sker efter opslag. Dog kan ministeren for Grønland efter indhentet udtalelse fra lønningrådet bestemme, at visse grupper af tjenestestillinger er undtaget fra denne regel.

Stk. 2. Ansøgeren har ret til at få oplysning om ansøgenes navne. Tilsvarende gælder anerkendte organisationer, hvis medlemmer er naturlige ansøgere til pågældende stilling, for så vidt de fremsætter anmodning herom over for vedkommende styrelse. Offentliggørelse af disse oplysninger kan kun finde sted med pågældende styrelsens samtykke.

Stk. 3. For så vidt ikke ganske særlige forhold er tilstede, må ansøgningsfristen ikke være mindre end 1 måned.

Stk. 4. Hvis ansættelsesmyndigheden skønner, at ingen af de ansøgere, der rettidigt har meldt sig til en opslået stilling, er tilstrækkelig egnet til stillingen, eller at man ved fornyet opslag kan fremskaffe ansøgning fra mere kvalificerede ansøgere, skal stillingen opslås på ny.

M. f. G. j. nr. 2300-03.

3. Om tjenestemandens pligter.

§ 3. Tjenestemanden skal i alle anliggender samvittighedsfuldt overholde de for hans tjenestestilling givne love, anordninger og forskrifter. Han skal i sine forhold i og uden for tjenesten vise sig værdig til den agtelse og tillid, som hans stilling kræver.

Stk. 2. Tjenestemanden er endvidere ved udførelsen af sine tjenestehandlinger pligtig at påse overholdelsen af den gældende lovgivning og andre for vedkommende forhold givne forskrifter.

Stk. 3. Tjenestemanden skal iagttage tavshed med hensyn til de forhold, som han i sin tjenestemandsstillings medfør bliver bekendt med, og hvis hemmeligholdelse ifølge sagens natur er påkrævet eller bliver ham foreskrevet af hans foresatte. Tavshedspligten ophører ikke med hans udtræden af tjenesten.

§ 4. Enhver tjenestemand er pligtig at underkaste sig de forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som måtte blive bestemt, uden at det er fornødent, at noget dertil sigtende forbehold er optaget i hans ansættelsesbrev, ligesom han er forpligtet til efter styrelsens bestemmelse at forrette tjeneste her i landet.

4. Om aspiranttjeneste.

§ 5. Lønnen til aspiranter (§ 6, stk. 4) kan højst andrage:

a) for aspiranter, der er fyldt 19 år: et beløb svarende til nettobegyndelseslønnen for pågældende tjenestemandsstilling,

b) for aspiranter, der ikke er fyldt 19 år: 90 pct. af nettobegyndelseslønnen for pågældende tjenestemandsstilling.

Stk. 2. Antagelse af aspiranter kan kun ske i det omfang, hvori det kan påregnes, at der ved aspiranttidens udløb vil være det fornødne antal ledige tjenestemandsstillinger i pågældende styrelse, eller der foreligger finansudvalgets tilslutning til forøgelse af det på aspirantvilkår antagne personale. Forud for en aspirants antagelse skal vedkommende styrelse fra finansministeriet indhente en udtalelse om, hvorvidt der i den pågældendes alder eller almindelige helbredstilstand måtte findes nogen hindring for senere ansættelse i pensionsberettigende stilling.

Stk. 3. For aspiranter gælder i de første 6 måneder efter ansættelsen et gensidigt opsigelsesvarsel på 14 dage til udgangen af en måned. Herefter er opsigelsesvarsel fra statens side 3 måneder til udgangen af en måned og fra aspirantens side 1 måned til udgangen af en måned. Hvis afskedigelsen er begrundet i forhold, der ville have medført afsked efter nærværende lovs §§ 51 eller 52, såfremt den pågældende havde været tjenestemand, kan afskedigelse ske med kortere varsel eller uden varsel.

5. Om tjenestemandens ansættelse og afskedigelse.

§ 6. Præster samt tjenestemænd i 16., 18. og 20.-28. lønningsklasse udnævnes af kongen; andre tjenestemænd ansættes af pågældende minister, idet dog tjenestemænd i 1.-5. lønningsklasse ansættes af chefen for pågældende centralstyrelse.

Stk. 2. Den samme, som har retten til at ansætte i en tjenestestilling, tager også bestemmelse om og iværksætter afskedigelse fra stillingen. Dog kan uansøgt afskedigelse af en pensionsberettiget tjenestemand kun finde sted med pågældende ministers samtykke.

Stk. 3. Vedkommende minister bemyndiges til efter forhandling med finansministeren at fastsætte nærmere bestemmelser om faglige og uddannelsesmæssige betingelser for ansættelse i tjenestemandsstillinger.

Stk. 4. Første ansættelse i tjenestemandsstilling i 2.-19. lønningsklasse er betinget af mindst 2 års tilfredsstillende aspirant-

tjeneste efter det 19. år. Aspiranttjeneste efter det fyldte 21. år vil, såfremt aspirantlønnen har andraget et beløb svarende til den fulde nettobegyndelsesløn for pågældende tjenestemandsstilling, ved senere ansættelse i tjenestemandsstillingen være at medregne i lønningsancienniteten. Sygeperioder m. v. i aspiranttiden fradrages efter regler, der fastsættes af finansministeren.

Stk. 5. Den første ansættelse i tjenestemandsstilling eller genansættelse i sådan efter afskedigelse er betinget af tilfredsstillende helbredsattest, idet dog ansættelse af personer med invaliditeter eller helbredsmangler, der vel ikke er til hinder for, at den pågældende kan bestride pågældende tjenestemandsstilling, men dog medfører forøget risiko med hensyn til sygdom og for tidlig afgang fra tjenesten, vil kunne finde sted efter bestemmelse af vedkommende minister på de i § 13, stk. 3, jfr. § 43, stk. 2 nævnte vilkår.

Stk. 6. Har sygeplejersker helt eller delvis erholdt deres uddannelse på et af statens hospitaler her i landet, træder denne uddannelsesetid, bortset fra det første års elevtid, i stedet for aspiranttjeneste af tilsvarende varighed. Er uddannelse sket på et kommunalt eller et privat hospital her i landet, der af sundhedsstyrelsen er anerkendt som uddannelsessted, kan uddannelses tiden med samme begrænsning som foran nævnt også træde i stedet for aspiranttjeneste af tilsvarende varighed, men fast ansættelse er da betinget af, at den pågældende har forrettet tilfredsstillende prøvetjeneste i mindst 3, højst 12 måneder. I prøvetiden ydes der samme løn, som vedkommende ville få udbetalt ved fast ansættelse i stillingen. Hvis fast ansættelse opnås, medregnes prøvetiden i vedkommendes lønnings- og pensionsanciennitet.

§ 7. Ved enhver ansættelse som stats-tjenestemand tilstilles der af den ansættende myndighed tjenestemanden et ansættelsesbrev, som udstedes uden gebyr. Ingen kan erholde ansættelse i mere end én tjenestemandsstilling.

Stk. 2. Enhver tjenestemand skal ved sin første ansættelse, inden stillingen overtages, underskrive en erklæring, hvori han på ære og samvittighed lover at opfylde sine tjenesteplichter med trofasthed og nid-

kærhed. De af kongen udnævnte tjenestemænd afgiver desuden en højtidelig forsikring om at ville holde grundloven.

Stk. 3. Yderligere løfter og forsikringer kan kun forlanges af tjenestemanden, for så vidt tjenestens særlige art gør det påkrævet.

§ 8. Tjenestemænd, som ikke har kongelig udnævnelse, kan til enhver tid med 3 måneders varsel forlange sig afskediget af tjenesten.

Stk. 2. Der tilkommer enhver tjenestemand, der afskediges uden ansøgning, et varsel på 3 måneder. Hvis afskedigelsen er begrundet i noget af de i §§ 51 eller 52 nævnte forhold, kan afskedigelsen dog ske med kortere varsel eller uden varsel, det samme gælder, hvis ansøgning ikke rettidig er indgivet i det i § 46 nævnte tilfælde.

Stk. 3. Forud for den enkelte afskedigelse træffer finansministeren bestemmelse om, hvorvidt tjenestemanden har ret til pension, jfr. dog § 19.

Stk. 4. Forinden en tjenestemand afskediges uden ansøgning, og uden at afskedigelsen skyldes sygdom, skal der gives såvel vedkommende forhandlingsberettigede tjenestemandsoverordnet som tjenestemanden selv adgang til at udtale sig i sagen. Såfremt forhør er afholdt i henhold til § 17, skal der dog ikke indhentes yderligere udtalelse.

Stk. 5. Enhver, der afskediges uden ansøgning, har ret til efter derom fremsat begæring at få skriftlig oplysning om afskedigelsesgrunden.

§ 9. En tjenestemand, der efter at være afskediget genansættes, kan få tidligere tjenestetid medtaget til beregning af lønning og pension, såfremt hans udtræden af tjenesten skete på grund af sygdom eller anden ham utilregnelig årsag. Skete hans udtræden efter eget ønske eller af anden ham tilregnelig årsag, kan tidligere tjeneste alene medregnes efter særlig hjemmel på normeringslov, dog at genansættelse senest ved det fyldte 40. år af en efter eget ønske afskediget tjenestemand giver ham ret til medtagelse af den tidligere tjenestealder i henseende til beregning af pension.

§ 10. Efter vedkommende styrelses skøn i det enkelte tilfælde kan der gives en

tjenestemand tilladelse til at træde uden for nummer uden lønning i begrænset tid, i almindelighed ikke ud over 1 år. Under særlige forhold kan tilladelsen dog udstrækkes til at gælde for indtil 3 år. Sådan tid fradrages ved beregning af alderstillæg og pension.

§ 11. Når en tjenestemand anholdes som mistænkt eller tiltales for en forbrydelse, såvel som når han har pådraget sig grundet mistanke om et forhold, der betager ham den tillid, som bestridelsen af tjenestestillingen kræver, suspenderes han, indtil endelig afgørelse er truffet i sagen. Suspension finder ligeledes sted, når en tjenestemand har gjort sig skyldig i en handling, der gør det betænkeligt vedblivende at lade ham bestride sin tjenestegerning, medmindre det efter vedkommende styrelses skøn findes forsvarligt midlertidigt at forsætte ham til anden tjeneste. Suspension finder endvidere sted, såfremt en tjenestemand, der har og må have midler af statskassen til selvstændig forvaltning, erklæres fallit, i hvilket tilfælde suspensionen vedvarer, indtil bobehandlingen er sluttet. Suspensionen foretages af vedkommende centralstyrelse; dog kan underordnede myndigheder foreløbigt sætte tjenestemanden fra tjeneste, indtil centralstyrelsens afgørelse, der uopholdeligt skal indhentes, foreligger. Centralstyrelsen skal, så vidt det står til denne, foranledige, at sagens afslutning mest muligt fremskyndes.

Stk. 2. Under suspensionen oppebæres kun $\frac{2}{3}$ af lønningen og af alle almindelige og særlige tillæg, herunder bestillingstillæg og grønlandstillæg, men intet af de med stillingen forbundne honorarer og uvisse indtægter. Reduktionen af lønnen sker fra suspensionsdagen, dog således at tilbagebetaling af allerede forfalden lønning ikke finder sted, for så vidt tjenestemanden ikke genindtræder i tjenesten. Ophæves suspensionen derimod, uden at afskedigelse finder sted, foretages der den 1. i den efter ophævelsen påfølgende måned en endelig regulering af lønnen i forhold til suspensionsperiodens varighed.

Stk. 3. Såfremt sagen, der i medfør af stk. 1, 1. og 2. punktum, har medført suspension, fører til afskedigelse eller degradation, jfr. § 18, sker der ingen efterbetaling

af den tilbageholdte del af lønningen med alle almindelige og særlige tillæg. Fører sagen til forflyttelse, træffes der samtidig med den herom trufne beslutning bestemmelse om, hvorvidt og i bekræftende fald i hvilket omfang efterbetaling skal finde sted. Sluttes sagen derimod med forsættelse til anden tjeneste, bøde, irettesættelse eller advarsel, ydes der ligesom i de tilfælde, hvor sagen afsluttes uden påtale, efterbetaling af den tilbageholdte del, dog ikke for den tid, i hvilken tjenestemanden eventuelt ved sit forhold under sagen selv har bevirket dennes forhaling; såfremt forholdene i særlig grad taler derfor, kan der desuden ydes hel eller delvis efterbetaling af mistede honorarer og uvisse indtægter. Bestemmelse om efterbetaling træffes samtidig med sagens afslutning og af den samme myndighed, som afgør sagen, jfr. §§ 17 og 18. Hvorvidt der bør finde efterbetaling sted i de af reglen i stk. 1, 3. punktum, omfattede tilfælde, afgøres af vedkommende minister. Såfremt suspensionen skyldes anholdelse eller tiltale for en forbrydelse, hvori vedkommende findes skyldig, finder efterbetaling ikke sted; der træffes i sådanne tilfælde inden 3 måneder efter domsafsigelsen bestemmelse om, hvorvidt den pågældende skal afskediges.

Stk. 4. Med hensyn til dommere har det sit forblivende ved bestemmelsen i retsplejelovens § 50, jfr. kapitel 1, § 9, stk. 2 i lov om rettens pleje i Grønland.

6. Om konstitution.

§ 12. En tjenestemand er til enhver tid pligtig at gøre midlertidig tjeneste i højere stilling end hans egen inden for samme tjenestegren.

Stk. 2. Varer sådan tjeneste ikke udover 4 uger, hvad enten konstitution foreligger eller ikke, får tjenestemanden ikke ret til nogen del af den højere stillings indtægter. Varer tjenesten derimod over 4 uger, får den fungerende for hele funktionstiden foruden sin egen stillings løn ret til forskellen mellem den for hans egen stilling gældende lønning og den lønning, han ville opnå ved udnævnelse i den højere stilling. Funktionsvederlag kan oppebæres ved siden af godtgørelse for udkommando til fremmed sted, hvilken beregnes efter den højere tjeneste-

stilling. Sygedage (jfr. § 13), ferie (jfr. § 88) og orlov (jfr. § 92) inden for funktionstiden fradrages såvel ved afgørelsen af, om funktionsvederlag skal ydes, som ved vederlagets beregning; fradrag som foran nævnt finder dog ikke sted for den del af funktionsperioden, der strækker sig udover 3 måneder, dog således at sygdom udover 4 uger fradrages ved vederlagets beregning. Funktionsvederlag ydes ikke, når den fungerende tjenestemand ikke opfylder de i lovgivningen fastsatte betingelser for fast ansættelse i den højere stilling.

Stk. 3. Den i højere stilling fungerende tjenestemand oppebærer i alle tilfælde for sin funktionstid de med stillingen forbundne særlige godtgørelser for de ved tjenesten foranledigede udgifter, såsom befordringsgodtgørelse, ligesom der tilkommer ham rejsediæter som fastsat for den højere stilling. De med stillingen forbundne uvisse indtægter oppebæres af den fungerende, hvis stillingen er ledig eller dens indehaver suspenderet eller trådt uden for nummer, og det kan administrativt bestemmes, at disse indtægter også i andre tilfælde af funktion eller konstitution, såsom under sygdom, ferie og orlov, helt eller delvis skal tilfalde den fungerende. Tilsvarende gælder, for så vidt angår repræsentations-tillæg, der måtte være forbundet med den højere stilling, samt sådanne honorarer, der er knyttet til den højere stilling uden hensyn til, hvem der er indehaver af denne.

Stk. 4. Vederlag for afsavn af uvisse indtægter kan efter styrelsens nærmere bestemmelse og beregning ydes i en højere stilling fungerende tjenestemand, hvis han efter foranstående regler ikke oppebærer noget vederlag for denne tjeneste, eller hvis vederlaget udgør et mindre beløb end de indtægter af nævnte art, som han har måttet opgive; i sidste tilfælde udbetales vederlaget kun med det overskydende beløb.

Stk. 5. Vederlag efter nærværende paragraf vil kun kunne ydes, hvor der foreligger funktion i en normeret stilling, dog at der af vedkommende minister, efter at sagen har været forelagt lønningsrådet til udtalelse, vil kunne fastsættes undtagelse herfra, når pågældende funktion har været mindst 2 måneder.

Stk. 6. Den, som uden at være tjenestemand konstitueres i en stilling, får efter

styrelsens nærmere skøn tillagt et vederlag, der højst kan udgøre aspirantlønnen i den pågældende stilling.

Stk. 7. Når en tjenestemand samtidig med at varetage sin egen tjenestestilling konstitueres i en anden stilling, kan der af pågældende minister efter forhandling med finansministeren i det enkelte tilfælde tilstås ham et funktionsvederlag. Dette vederlag kan højst andrage en tredjedel af den lønning, som tjenestemanden i vedkommende tidsrum ville opnå ved udnævnelse i den stilling, i hvilken konstitution er sket, jfr. dog for præsters vedkommende bestemelsen i § 107.

Stk. 8. Såfremt en tjenestemand udfører tjeneste, hvad enten konstitution foreligger eller ej, i en stilling uden for hans egen tjenestegren, kan der for sådan tjeneste ydes ham vederlag beregnet efter reglerne i stk. 2-5. Såfremt den pågældende tjenestemand i funktionstiden ikke oppebærer løn i sin hidtidige stilling eller andre særlige forhold taler derfor, kan vederlaget fastsættes efter reglen i stk. 6, dog således at den fulde lønning for den højere stilling opnås efter 3 måneders forløb.

7. Om tjenestefrihed og sygdom.

§ 13. Tjenestefrihed uden for den egentlige ferie (jfr. § 88) eller orlov (jfr. § 92) kan, hvor særlige forhold taler derfor, indrømmes tjenestemanden af den pågældende styrelse, uden at der finder lønfradrag sted. Om tjenestefrihed til supplerende uddannelse gælder reglen i § 89.

Stk. 2. Ved et af ministeren for Grønland efter udtalelse af lønningsrådet udstedt reglement vil der kunne fastsættes regler, hvorefter der under langvarige eller gentagne sygdomsindtræder en begrænsning af lønningen samt gives vejledning i henseende til det tidspunkt, da afskedigelse af en sygemeldt tjenestemand bør finde sted. Endvidere kan det efter nærmere af ministeren for Grønland fastsatte regler pålægges tjenestemænd at underkaste sig regelmæssige tuberkuloseundersøgelser.

Stk. 3. For så vidt angår tjenestemænd, der ikke ved deres ansættelse eller gensættelse har kunnet præstere tilfredsstillende helbredsattest, jfr. § 6, stk. 5 er

finansministeren bemyndiget til at bestemme, at der til imødegåelse af statens risiko for tjenesteforsømmelse på grund af sygdom i mere end normalt omfang afkortes et af de pensionsgivende lønningsdele procentvis beregnet fradrag.

8. Om fraværelse fra tjenesten under militære indkaldelser.

§ 14. Om fraværelse fra tjenesten under militære indkaldelser gælder de regler, der her i landet er fastsat for statstjenestemænd og aspiranter

9. Særregler for kvindelige tjenestemænd.

§ 15. Der tilstås kvindelige tjenestemænd tjenestefrihed uden lægeattest i indtil 6 uger efter barnefødsel, hvilken tjenestefrihed ikke noteres som sygedage, jfr. § 13, stk. 2. De perioder, hvori pågældende i øvrigt er fraværende fra tjenesten på grund af utjenstedygtighed som følge af svangerskab eller barnefødsel, noteres som sygedage, og tilsvarende gælder, hvis tjenestemanden ved lægeattest godtgør, at hun ikke uden skade for fosteret kan udføre sin tjeneste. Ministeren for Grønland bemyndiges til i det for lønafkortning m. v. under tjenestemænds sygdom gældende reglement at give adgang for pågældende tjenestemænd til at få fradraget for de i 2. punktum omhandlede fraværelser som følge af svangerskab og fødsel opgjort og afregnet, når tjenestemanden som tjenstedygtig vender tilbage til tjenesten.

§ 16. Kvindelige tjenestemænd, der har forsørgerpligt over for børn under 18 år, har, såfremt det er foreneligt med de stedlige tjenesteforhold, adgang til at få den dem påhvillende tjenesteydelse nedsat til to tredjedele eller halvdelen mod kun at oppebære henholdsvis to tredjedele eller halvdelen af lønningen, indbefattet alle almindelige og særlige tillæg. Sådan nedsættelse af tjenestetiden kan enten være varig eller på begrænset tid, dog ikke under 1 år. Genoptagelse af fuld tjeneste kan kun ske, når dette kan passe med tjenesteforholdene. Ved beregning af pensionsalderen (jfr. § 47) medregnes af den tid, de pågæl-

dende har været på nedsat tjeneste, kun henholdsvis to tredjedele eller halvdelen. Pensionsindtægten opgøres efter den fulde for stillingen normerede begyndelsesløn, jfr. § 44, samt efter det antal alderstillæg, som på tidspunktet for pensioneringen ville være tilkommet pågældende, såfremt de tjenestear, i hvilke der har været udført nedsat tjeneste, kun medregnes med henholdsvis to tredjedele eller halvdelen.

10. Om disciplinær forfølgning og sanktioner samt om appel til domstolene.

§ 17. En tjenestemand, for hvis vedkommende der sker tjenstlig indberetning til overordnet myndighed angående en tjenesteforseelse eller et forhold, der antages at falde ind under kriminallovgivningen, har ret til at blive gjort bekendt med en skriftlig fremstilling af de faktiske forhold vedrørende det passerede. Han skal i sagen afgive en udtalelse, som kan bestå i en påtegning om, at fremstillingen erkendes at være rigtig, eller i sager, der er så alvorlige, at det må forudsættes, at forhør vil blive afholdt, af påtegningen „læst“. Tjenestemanden kan kræve udleveret en genpart af fremstillingen.

Stk. 2. Når disciplinær undersøgelse indledes mod en tjenestemand for tjenstlig forseelse, udpeges en forhørsleder af pågældende minister.

Stk. 3. Tjenestemanden er berettiget til at give møde med en bisidder og en tolk, hvorom han må gøres bekendt ved indvarslingen til det første forhør; sådan indvarsling skal ske med passende frist. Ministeren giver regler for, hvem der kan optræde som bisidder og tolk. Såfremt undersøgelsen afsluttes uden ikendelse af disciplinær sanktion, jfr. § 18, vil tjenestemandens rimelige udgifter til bisidder være at godtgøre ham af vedkommende styrelse. I andre tilfælde vil der kunne ydes den pågældende hel eller delvis dækning af de nævnte udgifter, hvis disse ellers ville komme til at stå i åbenbart misforhold til tjenestemandens forseelse. Har en tjenestemand under en disciplinærsag på egen hånd fremskaffet beviser, vil de hertil medgæede udgifter kunne godtgøres ham helt eller delvis, når han skønnes at have haft rimelig grund til at fremskaffe bevi-

serne. Udgifterne til tolkebistand afholdes af statskassen.

Stk. 4. Under forhørene har tjenestemanden ret til at lade føre vidner og kan afgive skriftlige indlæg, til brug ved udfærdigelsen af hvilke han kan kræve udskrift af forhørsprotokollen samt afskrift af samtlige til denne knyttede bilag eller adgang til at gennemgå disse. Bisidderen har ret til at yde tjenestemanden bistand under forhørene samt gennem udfærdigelsen af skriftlige indlæg. Ved henvendelse til pågældende styrelse har Den grønlandske Tjenestemandeforening (jfr. § 21) ret til at blive gjort bekendt med den afgørelse, der af styrelsen er truffet på grundlag af det ved den tjenstlige undersøgelse tilvejebragte materiale.

Stk. 5. Enhver tjenestemand er pligtig til på forlangende at lade sig afhøre, og forhørslederen vil kunne forlange udtalelser af en som vidne ført tjenestemand afgivet på ære og samvittighed. Vidnesbyrd kan dog nægtes, når besvarelsen af det stillede spørgsmål må forudsættes at ville udsætte vidnet selv for tab af borgerlig agtelse eller velfærd.

Stk. 6. Såfremt det må antages, at sagen slutter med forflyttelse, degradation eller afskedigelse, påhviler det pågældende styrelseshoved, forinden ikendelse af en disciplinær sanktion af ovennævnte art finder sted, at give Den grønlandske Tjenestemandeforening meddelelse om sagens stilling, således at der kan gives en repræsentant for foreningen lejlighed til en mundtlig drøftelse af sagen med styrelsens hoved, forinden endelig afgørelse træffes.

Stk. 7. Hvis tjenestemanden er mistænkt for et forhold, der antages at falde ind under kriminallovgivningen, kan han forlange undersøgelsen henvist til retten.

Stk. 8. En tjenestemand, mod hvem der er anvendt en disciplinær sanktion uden forudgående tjenstligt forhør, jfr. § 18, kan anmode pågældende minister om iværksættelse af en tjenstlig undersøgelse; en sådan anmodning vil dog kun kunne imødekommes, såfremt den er anbefalet af vedkommende forhandlingsberettigede organisation.

Stk. 9. Med hensyn til dommere har det sit forblivende ved bestemmelserne i kap.

1, § 9, stk. 2 i lov om rettens pleje i Grønland.

Stk. 10. Med hensyn til præster har det sit forblivende ved bestemmelserne i § 7 i lov nr. 273 af 27. maj 1950 om kirken i Grønland.

§ 18. Som disciplinær sanktion for tjenstlig forseelse vil der af vedkommende styrelse kunne anvendes advarsel eller irettesættelse, bøde, der dog ikke må overstige $\frac{1}{2}$ måneds løn, forsættelse til anden tjeneste, forflyttelse, degradation eller afskedigelse, jfr. dog grundlovens §§ 27 og 64. Bøde over 10 kr. og forsættelse vil, hvis der ikke foreligger en uforbeholden skriftlig tilståelse, i hvilken tjenestemanden vedgår de faktiske momenter i det påsigtede forhold og erkender sig skyldig i en tjenstforseelse, ikke kunne anvendes, forinden forhør er afholdt i overensstemmelse med § 17. Forflyttelse, degradation — herunder nedrykning med ét eller flere alderstillæg inden for samme lønklasse — eller afsked for de i §§ 51 og 52 nævnte forhold eller i øvrigt som sanktion for tjenstforseelser kan, når forholdet ikke er fastslået ved dom, aldrig finde sted uden efter forudgået tjenstligt forhør. Ikendte bøder kan indeholdes i lønnen.

§ 19. En tjenestemand kan ikke for domstolene indbringe andre af tjenstemandsforholdet opstående pekuniære krav på statskassen end sådanne, der hidrører fra lovbestemmelser om lønning, pension eller ventepenge.

Stk. 2. For at kunne rejse en sag over for domstolene må den pågældende have gjort skriftlig indsigelse over for styrelsen inden 6 måneder efter beløbets udbetaling eller nægtelse af udbetaling og udtaget stævning inden 6 måneder efter modtagelsen af centralstyrelsens svar, der skal foreligge senest 3 måneder efter, at den skriftlige indsigelse er rejst over for pågældende styrelse. Disse frister gælder dog ikke, for så vidt sagen angår pensionsspørgsmål.

Stk. 3. Såfremt der fra statens side sker for stor udbetaling til tjenestemænd, pensionister eller sådanne efterladte — være sig egentlig lønning, særlige tillæg, honorar,

ventepenge, pensioner, efterindtægt, særlige ydelser, grønlandstillæg m. v. — kan det for meget udbetalte beløb kun kræves tilbagebetalt, når krav derom rejses over for den pågældende inden 15 måneder efter udbetalingen; denne frist gælder dog ikke, når og så længe den urigtige udbetaling skyldes fejlagtige eller manglende oplysninger fra den pågældendes side.

§ 20. Når en tjenestemand beskyldes for uretskaffenhed i tjenstegerningen, eller der fremsættes ærerørige beskyldninger mod ham, kan det pålægges ham at fralægge sig beskyldningen ved dom. Dette gælder også den, der er konstitueret i en tjenststilling. Såfremt forholdene taler derfor, kan pågældende minister efter forhandling med finansministeren bestemme, at der af statskassen ydes tjenestemanden hel eller delvis godtgørelse af eventuelle udgifter ved retssagen.

11. Om forhandlingsret og voldgift.

§ 21. Der tilkommer de af nærværende lov omfattede tjenestemænd forhandlingsret gennem etatsorganisationen „Den grønlandske Tjenestemandforening“.

Stk. 2. Forhandlingsretten udøves i overensstemmelse med principperne i §§ 21-25 i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd.

§ 22. En tjenestemand, der er ansøger til en ledig advancementsstilling, har ret til gennem en afskrift at blive gjort bekendt med de foresattes påtegninger på ansøgningen. I de tilfælde, hvor en foresats udtalelser går ud på, at tjenestemanden anses for uegnet til den ansøgte stilling, skal påtegningen indeholde oplysning om, hvori uegnetheden består.

Stk. 2. Hvis tjenestemanden gennem „Den grønlandske Tjenestemandforening“ gør indsigelse imod påtegningen, skal den ansættende myndighed give foreningen, eller hvis myndigheden har sæde uden for Grønland, vedkommende centralorganisation, adgang til en mundtlig drøftelse, inden stillingen besættes.

12. Om alderstillæg samt lønkrav under særlige forhold.

§ 23. Ved oprykning fra en stilling til en højere, hvis begyndelsesløn ligger over slutlønnen for den hidtidige stilling, medtages ingen tjenestealder til beregning af alderstillæg.

Stk. 2. Ved nedrykning fra en stilling til en lavere, hvis slutløn ligger under begyndelseslønnen for den hidtidige stilling, opnås slutløn i den lavere stilling.

Stk. 3. Ved overgang fra en stilling til en anden med samme normerede lønning (begyndelsesløn og alderstillæg) medtages den erhvervede tjenestealder.

Stk. 4. I tilfælde af oprykning til en stilling, hvis begyndelsesløn ligger lavere end eller lige med slutlønnen i den lavere stilling, kommer tjenestemanden straks på det løntrin i den nye stilling, som er nærmest højere end den sidst oppebårne lønning i den hidtidige stilling, hvorhos han, hvis der fremtidig i den hidtidige stilling ved alderstillæg ville være opnået en lønning, der var højere end eller lige med hans lønning i den nye stilling, allerede fra pågældende tidspunkt inden for slutlønnen opnår nyt alderstillæg.

Stk. 5. Opnår en tjenestemand, der i forbindelse med forfremmelse oprykkes til ny stilling, ikke en lønfremgang, der mindst andrager et beløb, svarende til det sidst opnåede alderstillæg i den hidtidige stilling, ydes forskellen ham som et personligt, ikke-pensionsgivende tillæg. Ved beregningen bortses fra stedtillæg, eventuelle personlige tillæg, bestillingstillæg, der ikke fast er knyttet til stillingen, samt eventuelt grønlandstillæg. Tillægget bortfalder efter reglerne i § 25, stk. 2.

Stk. 6. Ved nedrykning mellem de i stk. 4 omhandlede stillinger inden for samme styrelsesgren kommer tjenestemanden straks inden for slutlønnen i den lavere stilling på det lønningstrin i denne, som er lige med eller nærmest højere end den sidst oppebårne lønning i den højere stilling, hvorhos han, hvis der fremtidig i den hidtidige stilling ved alderstillæg ville være opnået en lønning, der var højere end hans lønning i den lavere stilling, allerede fra pågældende tidspunkt inden for slutlønnen opnår nyt alderstillæg.

Stk. 7. Såfremt en tjenestemand efter at være nedrykket i lavere stilling på ny oprykkes til sin tidligere stilling eller en dertil i lønningsmæssig henseende svarende stilling, har han ret til at genoptage den inden nedrykning erhvervede tjenestealder; stk. 4 kan ikke anvendes i det her omhandlede tilfælde.

Stk. 8. Ved overgang fra en i denne lov omhandlet stilling til en tilsvarende stilling i lov nr. 5 af 7. juni 1958 om normering og klassificering af statstjenestemandsstillinger eller omvendt medtages den erhvervede tjenestealder i henseende til beregning af lønning. Samme regel gælder ved overgang mellem en i denne lov omhandlet stilling og en tilsvarende stilling i lov nr. 155 af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m. v. og lov nr. 156 af 7. juni 1958 om lønning m. m. til folkeskolens lærere.

Stk. 9. Såfremt lønningen for en stilling ved ændring i nærværende lov forandres, betragtes indehaveren som henført til en ny stilling i henseende til anvendelsen af reglerne i nærværende paragraf.

Stk. 10. Sygeplejersker, som forud for ansættelsen i tjenestemandsstilling har haft beskæftigelse som sygeplejerske i statens tjeneste, ved kommunale sygehuse eller ved private statsanerkendte hospitaler her i landet kan af vedkommende minister efter forhandling med finansministeren få tillagt lønningsanciennitet under hensyntagen til sådan forudgående beskæftigelse.

§ 24. Såfremt en tjenestemand af helbredshensyn eller på grund af anden ham utilregnelig årsag overgår til lavere lønnet stilling, kan vedkommende minister tilstå ham et personligt tillæg, der højst udgør forskellen mellem den af ham i den tidligere stilling oppebårne og den i den nye stilling opnåede pensionsgivende lønning, dog ikke ud over forskellen i samlet indtægt fra staten i de to stillinger.

§ 25. Når nye lønningslove for Grønland træder i kraft, bortfalder ethvert krav, der støttes på ældre om de pågældende tjenestemænds vederlag af statskassen givne love og lignende bestemmelser.

Stk. 2. Personlige tillæg bortfalder ganske

eller delvis ved opnåelse af alderstillæg eller højere lønning enten i henhold til nye lønningslove eller ved overgang til højere lønnet stilling. Finansministeren er bemyndiget til at dispensere fra denne regel, for så vidt det personlige tillæg er tilstået i henhold til § 24.

13. Om akkordarbejde.

§ 26. En tjenestemand kan ikke oppebære godtgørelse i akkord for det arbejde, for hvilket lønningen er vederlag.

14. Om udbetaling af lønning m. v. samt om forskud.

§ 27. Lønninger, som er fastsat årsvis, ventepenge og pensioner udbetales månedlig og forud ved hver måneds begyndelse, dog således at dersom udbetalingsdagen falder på en helligdag, skal udbetalingen finde sted på den sidste søgnedag i den foregående måned. Søgnedage, på hvilke det udbetalende kontor er lukket i henhold til lov, anordning eller ministeriel bekendtgørelse, sidestilles i denne henseende med helligdage. Tjenestemandens død eller afskedigelse, efter at sådan udbetaling har fundet sted, men før månedens udløb giver ikke staten noget krav på tilbagebetaling af det for den efterfølgende måned forudbetalte beløb. Hvis efterindtægt oppebæres, vil beløbet dog være at udligne i efterindtægten.

Stk. 2. Dødsfald eller uansøgt afgang i den måned, for hvilken udbetaling har fundet sted medfører ikke tilbagebetaling af nogen del af det forud oppebårne månedsbeløb.

Stk. 3. Ved udregning af det månedlige beløb for de enkelte lønningsdele eller af andre ydelser til tjenestemænd eller pensionister såvel som fradrag i lønning eller pension forhøjes brøkdele af øre til hel øre.

§ 28. Ved udnævnelse til en tjenestemandstilling regnes lønningen fra den dato, fra hvilken ansættelsen ifølge ansættelsesbrevet er at regne. Ansættelsen skal altid ske fra den 1. i en måned.

Stk. 2. Udbetaling af egenpension eller ventepenge tager sin begyndelse fra udløbet af det tidsrum, for hvilket udbetaling

af løn har fundet sted; såfremt den pågældende imidlertid ved afskedigelsen står uden for nummer eller af anden grund ikke oppebærer lønning, tager ovennævnte udbetaling sin begyndelse fra afskedigelsen. Enkepension og børnepension kommer til udbetaling, når det tidsrum er udløbet, for hvilket der er udbetalt efterindtægt (jfr. dog § 62 i kapitlet om efterindtægt), eller, hvis sådan ikke er udbetalt, fra dagen efter den sidste dag, for hvilken der er udbetalt lønning, ventepenge eller pension til tjenestemanden.

§ 29. Tjenestemænd kan under særlige og påtrængende omstændigheder opnå et forskud på indtil $\frac{1}{2}$ års pensionsgivende løn, dog højst 6.000 kr., uden sikkerhedsstillelse. I rente betales ved udgangen af hvert års juni og december måned 2 pct. af det på vedkommende tidspunkt resterende beløb. Forskuddet afdrages senest i løbet af 6 år med lige store månedlige afdrag. Det er dog en betingelse for at opnå et sådant forskud, at andrageren har været fast ansat i statens tjeneste i mindst 1 år, medmindre vedkommende minister efter forhandling med finansministeren i ganske særlige tilfælde meddeler undtagelse fra denne regel. Den, der har fået et lønningsforskud, kan normalt ikke opnå noget nyt forskud førend 2 år efter, at det ældre er afbetalt.

Stk. 2. Renter og afdrag, der i forbindelse med eventuelle forskrivninger ikke må overskride den i nærværende lovs § 30 nævnte grænse på $\frac{1}{8}$, indeholdes i tjenestemandens lønning og kan efter finansministeriets bestemmelse tillige indeholdes i den ham eller hans efterlevende enke tillagte pension. Såfremt en tjenestemand er afgået ved døden som følge af tilskadekomst under tjenestens udførelse, bortfalder dog ved udløbet af efterindtægtsperioden enkens pligt til at tilbagebetale resterende forskudsbeløb. Endvidere kan vedkommende minister efter forhandling med finansministeren, dersom forholdene i særlig grad taler derfor, helt eller delvis fritage enken for tilbagebetaling af restgælden. Afskediges tjenestemanden uden pension, eller dør han uden at efterlade sig enke, der har ret til pension, er restgælden uanset de fastsatte afdragsvilkår forfaldet til betaling.

Stk. 3. Ved statsregnskabet gøres nøj-

agtigt rede for de i det pågældende finansår indkomne afdrag og de endnu henstående forskud.

§ 30. Tjenestemænd kan efter nærmere af finansministeren fastsætte regler give forskrivninger på deres løn, men sådanne forskrivninger har alene retskraft, når de gives til lånefond eller pengeinstitutter, som af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren er anerkendt som berettigede til at modtage dem, og de må i forbindelse med eventuelle renter og afdrag på lønningsforskud, jfr. § 29, stk. 2 ikke indeholde forpligtelse til afdrag af mere end $\frac{1}{8}$ af de lønningsbeløb, som ved lånets stiftelse udbetales til tjenestemanden. For så vidt angår de ved en tjenestemand's fratreden til udbetaling forfaldne pensionsbidrag, jfr. § 43, stk. 3, 1. pkt. vil forskrivning kunne gives på højst $\frac{1}{8}$ af beløbet.

Stk. 2. Tilsvarende regler gælder med hensyn til forskrivninger på efterindtægt, ventepenge og pension.

§ 31. Bortset fra de i § 30 nævnte forskrivninger kan endnu ikke udbetalt lønning, efterindtægt, ventepenge eller pension ikke bortgives, sælges eller pantsættes. Tilsvarende gælder de ved en tjenestemand's fratredelse til udbetaling forfaldne pensionsbidrag, jfr. § 43, stk. 3.

15. Om boliger.

§ 32. En tjenestemand er pligtig til at bebo en ham anvist bolig og underkaste sig de for disse boliger til enhver tid gældende bestemmelser.

Stk. 2. For en tjenestemand, hvem der anvises bolig, skal der i lønnen fradrages et boligbidrag, der fastsættes under hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet og udstyr samt beliggenhed i eller uden for en by. Endvidere vil der ved boligbidragets fastsættelse være at tage hensyn til, om der til tjenestemandens benyttelse af boligen er knyttet en pligt til også uden for den egentlige tjenestetid at føre effektiv tilsyn med den virksomhed, tjenestemanden leder eller overvåger, eller om hensyn til tjenestens tarv i øvrigt gør benyttelsen af den pågældende bolig påkrævet.

Stk. 3. Den ydre og indre vedligeholdelse af boliger påhviler staten.

Stk. 4. Af ministeren for Grønland udfærdiges et regulativ, indeholdende de almindelige bestemmelser vedrørende indflytning i, brug og vedligeholdelse af, tilsyn med samt aflevering af en anvist bolig. Dette fællesregulativ kan af de enkelte styrelser, hvor særlige forhold gør sig gældende, suppleres med særregler alene gældende for den enkelte styrelse. Sådanne supplerende regulativbestemmelser fastsættes af pågældende minister efter forhandling med finansministeriet. Til en anvist bolig er knyttet retten til gratis levering af vand og gratis renovation.

Stk. 5. Andre naturalydelse, såsom brændsel, gas og elektricitet samt forplejning med eller uden bolig, der måtte blive ydet en tjenestemand, skal denne betale i forhold til forbruget efter et af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren udstedt reglement.

Stk. 6. En anvist bolig må ikke uden vedkommende ministers samtykke anvendes i privat erhvervsøjemed, jfr. § 38.

16. Om uniforms- og beklædningsgenstande m. v.

§ 33. Om uniforms- og beklædningsgenstande gælder de regler, der her i landet er fastsat for statstjenestemænd og aspiranter.

17. Om godtgørelse for kontor i anvist bolig.

§ 34. Der kan efter nærmere af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren fastsætte regler, tillægges en tjenestemand et beløb for at afgive et kontor i en anvist bolig, når virksomheden efter sin beskaffenhed nødvendiggør et sådant.

18. Om honorar, medhjælpssummer og vederlag én gang for alle.

§ 35. Honorarer kan ydes som faste årlige vederlag enten til en tjenestemand for en virksomhed i statens tjeneste i Grønland uden for hans egentlige tjenestegering eller til en ikke-tjenestemand for en virksomhed

i statens tjeneste, der ikke betales med konjunkturløn.

Stk. 2. Honorarer kan ikke tilstås uden bevilling på hvert års finanslov. Sådant bevilling kan gives summarisk for et vist antal honorarer af ens størrelse eller personlig bestemt. I sidste tilfælde bortfalder beløbet i mangel af ny bevilling ved overgang til anden stilling.

§ 36. De på finansloven bevilgede medhjælpssummer kan ikke, medmindre det udtrykkeligt er bestemt ved lov, benyttes til at yde vederlag til nogen tjenestemand inden for pågældende styrelsesgren eller nogen inden for samme med honorar i henhold til § 35 antagen person. Det samme gælder om enhver anden indtægts- eller udgiftsbevilling, der ikke efter sin tekst fremtræder som bestemt til at indeholde vederlag til ovennævnte tjenestemænd eller honorarlønnede; for så vidt angår anlægssummer og andre tidsbegrænsede bevillinger, er det dog tilstrækkeligt, at vederlag af den omhandlede karakter udtrykkeligt er hjemlet ved bevillingen.

Stk. 2. Til afholdelse af vederlag én gang for alle til tjenestemænd for arbejde af særlig art eller under ganske særlige forhold kan der ved finanslovbevilling stilles beløb til rådighed.

Stk. 3. Ved en tjenestemands 25, 40 og 50 års tjenestejubilæer ydes der gratiale efter nærmere af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren fastsatte regler.

19. Om borgerlige og kommunale ombud.

§ 37. Tjenestemænd er pligtige at modtage borgerlige og kommunale ombud efter lovgivningens almindelige regler. Dog kan en tjenestemand af den minister, under hvem han hører, efter ansøgning fritages for overtagelse af et ombud, når det skønnes nødvendigt af hensyn til tjenestens forsvarelige udførelse.

Stk. 2. Ministeren for Grønland bemyndiges til efter forhandling med finansministeren at fastsætte de nærmere regler for, i hvilket omfang eventuelle udgifter til tjenestens udførelse under en tjenestemands fraværelse som følge af et borgerligt eller kommunalt ombud kan afholdes af staten.

20. Om tjenestemænds adgang til beskæftigelse uden for statstjenesten.

§ 38. Ministeren for Grønland fastsætter regler for, i hvilket omfang en tjenestemand i Grønland eller hans hustru kan påbegynde forretning eller erhvervsvirksomhed i Grønland eller overtage en uden for statens tjeneste liggende beskæftigelse, der ikke er af midlertidig karakter, og hvortil der er knyttet vederlag, eller indtræde i en bestyrelse eller et repræsentantskab for et selskab af erhvervsmaessig karakter.

Stk. 2. En tjenestemand i staten kan ikke tillige indtage nogen med pensionsret forbunden stilling i en kommune, et koncessioneret selskab eller en offentlig virksomhed, for hvilken lønning ikke er fastsat i nærværende lov. Forening af pensionsberettigede stillinger, der er indtrådt før nærværende lovs ikrafttræden, berøres dog ikke heraf.

21. Om titel og rang.

§ 39. De for statens tjenestemænd her i landet gældende regler om titel og rang finder anvendelse på tjenestemænd i Grønland.

22. Om normering af tjenestestillinger m. m.

§ 40. På de årlige finanslove opføres for lønningernes vedkommende:

- a) Lønninger til de ved særlige love vedtagne tjenestestillinger, særlig angivet for hver styrelsesgren, med hensyn til såvel stillingernes antal i som lønningsklasserne for de enkelte grupper af stillinger, som er nævnt i normeringslov, jfr. stk. 2.
- b) Lønninger til de tjenestestillinger, hvis antal ikke er normeret ved særlige love, med angivelse af stillingernes antal efter tidligere finanslovbevilling og antallet, hvortil ny bevilling søges.

Stk. 2. Tjenestestillingernes antal i de lønningsklasser eller tjenestestillingsgrupper, som dertil skønnes egnede, normeres ved særlig lov. Forøgelse af et antal af tjenestestillinger, som er fastsat ved særlig lov, kan kun ske ved ny særlig lov. Det samme gælder for herhenhørende tjenestestillingers opryk-

ning til højere eller nedsættelse til lavere lønningsklasse. Når ikke særlige forhold gør anden forelæggelsestid ønskelig, fremlægges for de styrelsesgrenes vedkommende, hvori ændring i tjenestestillingernes antal eller henførelse ønskes i det kommende finansår, i begyndelsen af folketingsåret af ministeren for Grønland samlet forslag om ændringer.

Stk. 3. Hvert 4. år — første gang i folketingsåret 1965-66 — kan de forskellige tjenestegrenes lovforslag om normering indeholde forslag om almindelig regulering, jfr. herved lønnings- og pensionslovens § 46, stk. 3.

§ 41. Gennem finanslovbevilling kan ændring i denne lov kun ske, hvor der i denne lov er givet udtrykkelig hjemmel derfor. I øvrigt kan ændringer i og afvigelser fra denne lovs bestemmelser kun ske ved særlig lov.

Kapitel 2.

Pension.

I. Almindelige bestemmelser.

§ 42. Enhver tjenestemand i Grønland, jfr. dog stk. 2, er berettiget til pension for sig selv og sin efterladte enke samt til børnepension i henhold til denne lov.

Stk. 2. Når første ansættelse som tjenestemand sker efter det fyldte 40. år, giver den ikke ret til pension, medmindre dette hjemles på normeringslov; såfremt styrelsen vil stille forslag herom, må det, for så vidt hjemmelen angår enkelttilfælde, ske inden udløbet af det andet tjenestear. Tilsvarende gælder genansættelse som tjenestemand efter det fyldte 40. år, såfremt den pågældendes udtræden af tjenesten skete efter eget ønske eller af anden ham tilregnelig årsag (jfr. § 9).

§ 43. Pensionerne afholdes af statskassen, for så vidt de ikke efter de regler, som hidtil har været gældende eller herefter måtte blive fastsat, udredes på anden måde.

Stk. 2. Som bidrag til dækning af udgifterne ved pensioneringen afkortes ved hver lønningsudbetaling 4 pct. i den enhver tjenestemand tillagte lønningsindtægt, jfr. § 44, stk. 1, sammenholdt med §§ 73 og 74.

For tjenestemænd, der ikke ved deres ansættelse eller genansættelse har kunnet præstere tilfredsstillende helbredsattest, jfr. § 6, stk. 5, og § 13, stk. 3, forhøjes dette bidrag efter finansministerens nærmere bestemmelse under hensyn til statens forøgede pensionsrisiko som følge af de pågældende invaliditeter eller helbredsmangler. I de tilfælde, hvor lønningsindtægten midlertidigt er nedsat i henhold til §§ 11, 14 og 16, beregnes afkortningen kun af den lønningsindtægt, som faktisk udbetales.

Stk. 3. Såfremt en tjenestemand afskediges uden pension, udbetales ved fratrædelsen de indbetalte pensionsbidrag med renter 4 pct. p. a. af det ved hvert års begyndelse indstående beløb med tillæg af 2 pct. af de i fratrædelsesåret tilkomne beløb. Fratræder tjenestemanden efter eget ønske efter at have været ansat mindst 5 år i pensionsberettigende tjenestemandsstilling, kan han dog i stedet kræve at få en godtgørelse, der svarer til det dobbelte af de af ham selv indbetalte pensionsbidrag med renter som anført. Sidstnævnte godtgørelse skal — medmindre finansministeriet tillader anden anvendelse — indbetales til en under statstilsynet stående pensionskasse eller den forsikringsmæssige pensionsordning, hvortil den pågældende måtte overgå, eller, hvis dette ikke bliver tilfældet, anvendes som indskud til en tidligst ved det 60. år opsat pensionsforsikring eller livrente i et anerkendt livsforsikringsselskab (pensionsforsikringsselskab). Pensionsforsikring m. v., der er tegnet for beløb, der således er overført til en pensionskasse eller anden forsikringsmæssig pensionsordning, kan ikke senere tilbagekøbes uden finansministeriets samtykke. Tilbagebetaling af pensionsbidrag eller overførelse af bidrag til en pensionskasse eller pensionsforsikring m. v. kan dog ikke finde sted ved ansøgt afsked mindre end 5 år før det tidspunkt, hvor tjenestemanden kan søge sin afsked med pension på grund af alder. Genansættes en tjenestemand, og genansættelsen er forbundet med pensionsret, må de tilbagebetalte pensionsbidrag eller den udbetalte godtgørelse på ny indbetales med renter, beregnet efter foranstående regler.

Stk. 4. Erhvervelse af højere pensionsanciennitet end den i medfør af bestemmelsen i § 47, stk. 2 hjemlet, som finder sted

enten i henhold til særlige lovbestemmelser eller anden særlig hjemmel, er betinget af, at den pågældende tjenestemand til statskassen indbetaler et i forhold til den forøgede anciennitet fastsat bidrag til pensionering, svarende til et årligt pensionsbidrag på 4 pct. af hans lønning ved hans første ansættelse i tjenestemandsstilling i Grønland med fradrag af 25 pct. Har første ansættelse i tjenestemandsstilling fundet sted før 1. april 1958 beregnes efterbetalingsbeløbet af den løn, som tjenestemanden ville have oppebåret ved omregning af lønnen ved første ansættelse som tjenestemand til den pr. 1. april 1958 gældende. Indbetalingen af dette beløb kan efter finansministerens nærmere bestemmelse ske afdragsvis i et tidsrum af indtil 10 år. Såfremt en tjenestemand, med hvem en sådan afdragsordning er truffet, pensioneres, inden beløbet er fuldt indbetalt, nedsættes hans pensionsanciennitet med det antal år, for hvilke efterbetaling af bidrag ikke har fundet sted. I alle de tilfælde, hvor erhvervelsen af forhøjet pensionsanciennitet er betinget af efterbetaling af pensionsbidrag efter foranstående regler, er den pågældende tjenestemand dog berettiget til at give afkald på den forøgede anciennitet.

Stk. 5. Finder overgang sted fra en pensionsgivende stilling i folkekirken, folkeskolen eller Københavns kommunale skolevæsen til en tjenestemandsstilling i Grønland eller omvendt med bevarelse af pensionsret, eventuelt under medtagelse af pensionsanciennitet, overføres henholdsvis til statskassen eller vedkommende kasse de i den pågældendes lønning indeholdte pensionsbidrag uden renter. De fra vedkommende kasse til statskassen således overførte beløb fradrages i det beløb, en tjenestemand efter reglerne i stk. 4 skal indbetale i statskassen. Tilsvarende gælder ved overgang til en tjenestemandsstilling i Grønland fra en pensionsgivende stilling under Færøernes landsstyre, i en kommune eller omvendt, således at pågældendes ret til selv at få tilbagebetalt pensionsbidrag, eventuelt med tillæg af renter, bortfalder.

Stk. 6. For medlemmer af statsunderstøttede pensionskasser eller pensionsfonds, der overgår til pensionsberettigende ansættelse i en tjenestemandsstilling i Grønland, jfr. herved § 47, stk. 2, overføres for den tid,

hvor den pågældende har svaret fuldt pensionsbidrag efter det fyldte 30. år, til statskassen et beløb, der — for så vidt overgang finder sted efter det fyldte 30. år, men inden det fyldte 50. år — udgør 12 pct. af den sidst opnåede årlige lønning, hvoraf den pågældende har svaret pensionsbidrag, dog med fradrag af 25 pct. For et medlem, der på grund af nedsat beskæftigelse ikke har svaret fuldt pensionsbidrag, medregnes den tilsvarende tjenestetid kun forholds-mæssig ved fastsættelsen af overførselsbeløbet. Finder overgang sted efter det fyldte 50. år, overføres et beløb beregnet efter tilsvarende regler som i 1. punktum anført, dog således at hvert år efter det 50. år vil være at regne for 2 år. Beløbet, der overføres, kan i intet tilfælde være mindre end det beløb, som pågældende ville kunne få udbetalt til fri rådighed eller — såfremt betingelserne herfor er opfyldt — til anvendelse som indskud i en anden pensionsordning ved afsked uden pension, jfr. stk. 3, ligesom sådan overførsel også finder sted ved overgang inden det fyldte 30. år. Finder omvendt overgang sted fra en tjenestemandsstilling i Grønland til en stilling, hvortil er knyttet pensionsret i en statsunderstøttet pensionskasse eller pensionsfond, overføres tilsvarende beløb fra statskassen til vedkommende pensionskasse eller pensionsfond.

§ 44. Til lønningsindtægten, som kommer i betragtning ved pensionsberegning, henregnes:

- a) den i § 69 nævnte lønning,
- b) pensionsgivende personlige tillæg.

Stk. 2. Til lønningsindtægten henregnes derimod ikke:

- a) stedtillæg,
- b) bestillingstillæg,
- c) ikke-pensionsgivende personlige tillæg,
- d) honorarer,
- e) grønlandstillæg og sprogtillæg,
- f) ydelser, hvis særlige bestemmelser ikke er at give tjenestemanden en indtægt, såsom repræsentationstillæg, kontorholdsgodtgørelse, flyttegodtgørelse, hjælp til bolig, dag- og natpenge, uniform eller uniformsgodtgørelse eller deslige.

- g) tilfældige indtægter, såsom belønninger og vederlag for overtidsarbejde,
 h) sportler, gebyrer, procenter og andre uvisse indtægter, udbytteandele eller godtgørelse samt andre ikke i 1. stykke udtrykkeligt nævnte indtægter,
 i) naturalydelse, fribolig og brændsel, eller erstatning herfor.

§ 45. Når pension eller ventepenge i henhold til denne lov i et helt år ikke er hævet, hjemfalder beløbet for det år til den kasse, hvorpå samme er anvist, medmindre lovlig forhindring senere bevises.

II. Egenpension.

§ 46. Egenpension tilkommer efter nedenævnte regler de efter § 42 pensionsberettigede tjenestemænd, når de afskediges på grund af alder eller svagelighed eller anden dem utilregnelig årsag. Enhver tjenestemand er forpligtet til at søge sin afsked fra udgangen af den måned, hvori han fylder 65 år. Berettiget til at erholde afsked med pension efter nærværende lov er tjenestemanden, når han er fyldt 60 år. Ansøgning om afsked skal være indgivet senest 3 måneder inden udløbet af den måned, hvori tjenestemanden fylder 65 år, og samme varsel skal gives ved ansøgning om afsked på grund af alder før dette tidspunkt.

Stk. 2. Reglerne om tuberkulosepension i § 10 i lov nr. 145 af 12. marts 1918 om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse finder tilsvarende anvendelse for tjenestemænd i Grønland, der afskediges på grund af smittefarlig tuberkulose.

§ 47. Pensionen beregnes — uden for det i § 48 nævnte tilfælde — efter tjenestemandens pensionsalder og på grundlag af hans sidst opnåede løn, jfr. § 44, stk. 1, således som denne ville være uden regulering i henhold til bestemmelserne i §§ 73 og 74. For tjenestemænd, der efter §§ 11, 13, stk. 3, 14 eller 16 har oppebåret nedsat løn, beregnes pensionen af den fulde for stillingen normerede løn. Af lønnen indgår følgende procenter i pensionsberegningen:

af de første 4.000 kr.	100 pct.
af de følgende beløb over 4.000 kr. indtil 8.000 kr.	95 -

af de følgende beløb over 8.000 kr. indtil 12.000 kr.	85 pct.
af de følgende beløb over 12.000 kr. indtil 16.000 kr.	75 -
af de følgende beløb over 16.000 kr.	70 -

Stk. 2. Pensionsalderen regnes fra det tidspunkt, da tjenestemanden i 5 år efter sit fyldte 30. år har været fast ansat i stillinger, der efter denne lov er forbundet med pensionsret, uanset om tjenesten er udført under en eller flere styrelsesgrene, jfr. § 9. Ved overgang fra pensionsberettigende ansættelse i en tjenestemandsstilling i lov om normering og klassificering af stats-tjenestemandsstillinger til en tjenestemandsstilling i Grønland medtages den ved overgangen erhvervede pensionsalder. Tilsvarende medregnes erhvervet pensionsalder ved overgang fra pensionsberettigende tjenestemandsstilling i folkekirken, folkeskolen eller Københavns kommunale skolevæsen til præste- eller lærerstilling i Grønland samt ved overgang fra pensionsberettigende stilling under Færøernes landsstyre til tjenestemandsstilling i Grønland. For medlemmer af statsunderstøttede pensionskasser og pensionsfunds, der overgår til pensionsberettigende ansættelse i Grønland, medregnes tilsvarende den som medlem af vedkommende pensionsordning erhvervede pensionsgivende tjenestetid ved fastsættelse af pensionsalderen i Grønland. For et medlem, der på grund af nedsat beskæftigelse ikke har svaret fuldt pensionsbidrag, medregnes den tilsvarende pensionsgivende tjenestetid kun forholdsmæssigt. For sygeplejersker, der ved overgang til ansættelse i tjenestemandsstilling i Grønland er beskæftiget som sygeplejerske i statens tjeneste, ved et kommunalt sygehus eller ved et privat statsanerkendt hospital, og som er omfattet af en med sådan beskæftigelse forbundet pensionsordning, kan den herved erhvervede pensionsalder efter nærmere regler fastsat af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren medregnes ved beregningen af pensionsalderen i tjenestemandsstillingen. Ved overgang fra pensionsberettigende tjenestemandsstilling i lov om normering og klassificering af statstjenestemandsstillinger til en tjenestemandsstilling i Grønland samt ved overgang fra pensionsberettigende tjenestemandsstilling i folkekirken, folkeskolen, Københavns kommu-

nale skolevæsen eller fra en stilling, hvortil er knyttet pensionsret i en statsunderstøttet pensionskasse eller pensionsfond, til tjenestemandsstilling i Grønland sker der ingen ændring i de under den tidligere ansættelse gældende vilkår med hensyn til nedsættelse af pensionen eller forhøjelse af pensionsbidrag som følge af indtræden i pensionskassen eller pensionsfonden efter det fyldte 32. år.

Stk. 3. Pensionen udgør af den i stk. 1 nævnte reducerede lønning, der ligger til grund for pensionsberegningen:

Ved en pensionsalder:	
under 10 år	50 pct.
fra 10-12 år	52 -
- 12-14 -	54 -
- 14-16 -	56 -
- 16-18 -	58 -
- 18-20 -	60 -
- 20-21 -	62 -
- 21-22 -	64 -
- 22-23 -	66 -
- 23-24 -	68 -
- 24-25 -	69 -
- 25-26 -	70 -
- 26-27 -	71 -
- 27-28 -	72 -
- 28-29 -	73 -
- 29-30 -	74 -
- 30 år og over	75 -

Stk. 4. Når en tjenestemand i 1. lønningsklasse afgår fra tjenesten efter det fyldte 60. år, beregnes hans pensionsalder, som om han var forblevet i tjenesten indtil det fyldte 65. år.

Stk. 5. Pensionen kan ikke forøges ved tjeneste udover det tidspunkt, til hvilket tjenestemanden er forpligtet til at søge sin afsked.

§ 48. Såfremt en tjenestemand ved udførelsen af sin tjeneste kommer således til skade, at han bliver ude af stand til at bestride sin hidtidige tjeneste, men dog ikke er aldeles utjenstdygtig, er han (jfr. dog stk. 2) pligtig at overtage anden efter sin uddannelse og helbredstilstand passende tjeneste i sin hidtidige styrelsesgren, for så vidt sådan tjeneste kan tilbydes, mod vedblivende at oppebære lønning som for den tidligere stilling fastsat.

Stk. 2. Når tjenestemanden under disse forhold forbliver i tjenesten, udskydes spørgsmålet om pensionering, indtil afske-

digelse af en af de i § 46 nævnte årsager eller eventuelt i henhold til nærværende paragrafs 4. stykke finder sted; nægter han at modtage den tilbudte nye stilling, og afskedigelse af denne grund finder sted, pensioneres tjenestemanden efter reglerne i § 47. Den tjenestemand, der ifølge sin udnævnelse ikke er pligtig at lade sig stedligt forsætte, fortaber dog ikke pensionsretten efter nærværende paragraf, fordi han nægter at modtage en stilling på et andet sted end det, hvor han hidtil har gjort tjeneste.

Stk. 3. Medfører tilskadekomsten en blivende forringelse af arbejdsevnen, uden at den tilskadekomne dog på grund af samme afskediges, forholdes der i overensstemmelse med de i kgl. anordning af 2. februar 1962 for Grønland om forsikring mod følger af ulykkestilfælde givne bestemmelser vedrørende statsansatte.

Stk. 4. Hvis tilskadekomsten derimod medfører, at tjenestemanden må afskediges, tilkommer der ham uden hensyn til alder og tjenestetid den for højeste pensionsalder fastsatte pension.

Stk. 5. Lige med tilskadekomst regnes skadelige påvirkninger af højst nogle få dages varighed, der skyldes tjenesten eller de forhold, hvorunder denne foregår, og medfører utjenstdygtighed.

Stk. 6. Udelukket fra behandling efter nærværende paragraf er tilskadekomst som den pågældende tjenestemand selv har hidført med forsæt. Har han ved grov uagtsomhed eller ved beruselse selv hidført eller dog væsentlig bidraget til tilskadekomsten, kan ministeren bestemme, at pensionen efter denne paragraf skal nedsættes eller bortfalde.

Stk. 7. Ingen kan gøre krav på behandling efter foranstående regler, medmindre han snarest muligt, efter at tilskadekomsten er konstateret, har anmeldt det passerende for sin foresatte.

Stk. 8. Bestemmelserne i § 42 i kgl. anordning af 2. februar 1962 for Grønland om forsikring mod følger af ulykkestilfælde berøres ikke af denne lov.

§ 49. Ingen kan samtidig oppebære lønning som tjenestemand og pension efter reglerne i nærværende lov eller samtidig egenpension og enkepension. Dersom en tjenestemands hustru efter mandens død

indtræder eller forbliver i tjenestemandstilling, kan hun dog senere til enhver tid vælge at oppebære enkepension imod at opgive sin tjenestemandstilling uden egenpension.

Stk. 2. Når den ene af to samgifte tjenestemænd afgår ved døden, kan der, hvis omstændighederne taler derfor, af finansministeren tilstås den efterlevende, såfremt der efterlades børn, over for hvilke manden havde forsørgelsespligt, et børnetillæg til lønning eller egenpension af den i § 57 nævnte størrelse. Tilsvarende gælder, såfremt den ene ægtefælle var tjenestemand og den anden var pensioneret, eller såfremt de begge var pensioneret.

Stk. 3. Reglerne i nærværende paragraf gælder også, selv om den ene ydelse oppebæres som løn eller pension fra en stilling i statens tjeneste uden for Grønland, i folkeskolen, folkekirken, Københavns kommunale skolevæsen eller en stilling, der er forbundet med adgang til pension fra en statsunderstøttet pensionskasse.

§ 50. Den tjenestemand, hvis stilling inddrages, efter at han er fyldt 30 år, er, når der ikke tilbydes ham anden efter hans uddannelse og helbredstilstand passende stilling i hans hidtidige eller anden styrelsesgren med mindst samme lønningsindtægt (jfr. § 44), berettiget til i 5 år at oppebære ventepenge. Disse skal i de første 3 måneder være lig med den sidst opnåede løn, jfr. forannævnte § 44, stk. 1 og derefter $\frac{2}{3}$ heraf. I den tid, ventepenge oppebæres, er han pligtig at modtage ansættelse i en passende stilling af den ovennævnte art med mindst samme lønningsindtægt som fastsat for den inddragne stilling. Har han ikke inden udløbet af 5 år fået ansættelse i anden stilling, sættes han på pension. De år, i hvilke ventepenge har været oppebåret, regnes ved afgørelsen af spørgsmålet om pensionsalder som tjenesteår, og pensionen beregnes efter den lønningsindtægt, som er lagt til grund for ventepengenes beregning.

Stk. 2. En pensionsberettiget tjenestemand, hvem der tilbydes en stilling, hvis overtagelse vil betyde forflyttelse af den i grundlovens § 27 nævnte art, vil dog, dersom han nægter at modtage stillingen, have ret til pension efter de almindelige regler.

§ 51. Den, som afskediges, fordi han har gjort sig skyldig i et kriminelt forhold, der begrundes en nærliggende fare for misbrug af stillingen, mister retten til pension.

§ 52. Når en pensionsberettiget tjenestemand afskediges på grund af tjenestefor-seelser eller misligheder, der uden at medføre tab af pensionsretten i henhold til § 51 gør ham uskikket til at forblive i sin stilling, bestemmes det ved finanslov eller tillægsbevillingslov, hvorvidt han skal have pension, og i bekræftende fald af hvilken størrelse.

§ 53. Pension eller ventepenge bortfalder, når vedkommende atter ansættes eller konstitueres i en med pensionsberettigelse forbunden stilling. Modtager en på ventepenge stående tejenestemand ny ansættelse eller konstitution i en stilling, der giver mindre lønningsindtægt (jfr. § 44, stk. 1) end den inddragne stilling, beholder han dog så meget af ventepengene, som er nødvendigt for til enhver tid at bringe beløbet op til den i den tidligere stilling oppebårne lønningsindtægt; ved senere pensionering tages denne del af ventepengene i betragtning som personligt tillæg. Når en på ny ansat eller konstitueret tjenestemand afskediges fra den nye stilling, er han berettiget til, for så vidt der ikke måtte tilkomme ham større pension, at oppebære den pension, han tidligere har haft, eller hvorpå han ville have haft krav på det tidspunkt, da udbetaling af ventepenge ophørte.

Stk. 2. Pension eller ventepenge bortfalder endvidere i følgende tilfælde:

- a) når den pågældende uden vedkommende ministers tilladelse modtager tjeneste for en fremmed stat,
- b) når han i et sammenhængende tidsrum af 3 år ikke har hævet pensionen eller ventepengene uden senere at kunne bevise lovlig forhindring,
- c) når han overbevises om inden sin afsked at have gjort sig skyldig i sådant forhold, som efter § 51 ville have medført tab af pensionsretten. Det påhviler anklagemyndigheden til finansministe-

F. t. l. om statens tjenestemænd i Grønland.

riet at indsende udskrift af domme, der i sådanne sager overgår en pensionist.

Stk. 3. Når det godtgøres, at en med tilskadekomstpension afskediget tjenestemand atter er tjenstdygtig, og han nægter at modtage anden efter § 48, stk. 1 og 2, passende stilling, mister han retten til den efter § 48 fastsatte forhøjede pension. Nægter den pågældende eller en med pension efter § 47 på grund af sygdom afskediget, men atter tjenstdygtig tjenestemand at indtræde i sin tidligere stilling eller en anden stilling, hvortil han inden sin afsked havde været hvortil at modtage forflyttelse, bortfalder pensionen. Til oplysning om den af en af de nævnte årsager pensioneredes helbredstilstand er finansministeriet eller den pågældende styrelse berettiget til, så ofte det findes formålstjenligt, dog ikke ud over et tidsrum af 10 år fra afskedigelsen at regne, at kræve sig tilstillet lægeattest (jfr. § 54), dog uden udgift for den pensionerede. Når denne trods opfordring undlader at fremskaffe en sådan lægeattest, kan pensionens udbetaling standses, indtil det er bevist, at utjenstdygtigheden vedblivende består.

Stk. 4. Når der tilbydes en på ventepenge stående tjenestemand en ny stilling, behandles han med hensyn til retten til vedvarende at oppebære ventepenge eller til at få pension efter tilsvarende regler, som ved § 50 er fastsat for den tjenestemand, hvis stilling inddrages.

Stk. 5. Såfremt en pensioneret tjenestemand ansættes i Grønland eller her i landet i en med pensionsret forbunden stilling i en kommune, et koncessioneret selskab eller en offentlig virksomhed, behandles han efter reglerne under stk. 1. Ved afsked fra den pågældende tjeneste oppebærer han på ny den ham af staten tillagte pension, dog at der i denne fradrages halvdelen af forskellen mellem den samlede almindelige pension efter lov eller vedtægt fra de 2 virksomheder (inkl. eventuelt særlige tillæg) og det beløb, som tjenestemanden med den sammenlagte tjenestetid ville have oppebåret efter denne lov i forhold til lønningen ved pensioneringen af statstjenesten. På tilsvarende måde forholdes med pensionen til en tjenestemand, der oppebærer pension fra en af de nævnte virksomheder og senere pensioneres af staten.

§ 54. I alle tilfælde, hvor der til oplysning om en tjenestemands eller en pensionists helbredstilstand i henhold til denne lov eller ifølge praksis udkræves lægeattest, er finansministeriet eller vedkommende styrelse berettiget til, såfremt de tilvejebragte oplysninger ikke er tilstrækkelige til at bedømme den pågældendes tjenstdygtighed m. v., at fordrer, at han — uden udgift for sig — underkaster sig en sådan særlig undersøgelse (derunder indlæggelse til observation på hospital), som anses for nødvendig i så henseende.

III. Enkepension og børnepension.

§ 55. Den, der bliver enke efter en af de i § 42, stk. 1 nævnte tjenestemænd, som ved dødsfaldet enten endnu var i tjenesten og havde erhvervet pensionsalder til opnåelse af ordinær pension eller oppebar ventepenge og havde erhvervet pensionsalder eller var pensioneret, har med de i § 58 anførte undtagelser ret til enkepension.

Stk. 2. Enkepensionen beregnes efter tjenestemandens pensionsalder samt på grundlag af hans sidst opnåede løn, jfr. § 47, stk. 1, således at der af denne indgår følgende procentdele i pensionsberegningen:

For enker efter tjenestemænd i 1. lønningsklasse:	
af de første 3.000 kr.	100 pct.
af de følgende beløb over 3.000 kr. indtil 6.000 kr.	95 —
af de følgende beløb over 6.000 kr. indtil 9.000 kr.	80 —
af de følgende beløb over 9.000 kr.	55 —

For enker efter andre tjenestemænd:

af de første 6.000 kr.	100 pct.
af de følgende beløb over 6.000 kr. indtil 12.000 kr.	95 —
af de følgende beløb over 12.000 kr. indtil 18.000 kr.	80 —
af de følgende beløb over 18.000 kr.	55 —

Stk. 3. Enkepensionen udgør af den i stk. 2 nævnte lønning, der ligger til grund for pensionsberegningen:

når mandens pensionsalder udgjorde	
under 7 år.	35 pct.
fra 7-12 år.	38 —
- 12-16 -	41 —
- 16-20 -	44 —

fra 20-24 år	47 pct.
- 24-28 -	50 —
- 28-30 -	53 —
- 30 år og derover	56 —

Det er dog en betingelse for at opnå enkepension beregnet efter mandens pensionsalder på

20-24 år, at ægteskabet har bestået i mindst 10 år,
24-28 år, at ægteskabet har bestået i mindst 15 år,
28-30 år, at ægteskabet har bestået i mindst 20 år,
30 år og derover at ægteskabet har bestået i mindst 25 år.

Stk. 4. I tilfælde, hvor en af de i § 42, stk. 1, nævnte tjenestemænd er omkommet ved udførelsen af sin tjeneste eller afgået ved døden som følge af tilskadekomst i tjenesten eller har været pensioneret af sådan årsag (jfr. herved § 48, stk. 5 og 6) tilkommer der — uden hensyn til mandens alder og tjenestetid samt ægteskabets varighed — enken den for højeste pensionsalder fastsatte enkepension.

Stk. 5. Den, der bliver enke efter en af de i § 42, stk. 1, nævnte tjenestemænd uden at være berettiget til enkepension, som følge af at manden ikke havde erhvervet pensionsalder til opnåelse af ordinær pension, er berettiget til et beløb svarende til 2 års løn beregnet på grundlag af tjenestemandens sidst udbetalte lønningsindtægt, jfr. §§ 44, stk. 1, 73 og 74. Denne ydelse udbetales enken fra udløbet af efterindtægtsperioden med månedlige beløb, der ikke overstiger den til laveste pensionsalder efter stk. 3 svarende enkepension på udbetalingstidspunktet. Finansministeriet kan tillade, at beløbet udbetales over en kortere periode eller på én gang, såfremt det godtgøres, at hensynet til enkens fremtidige erhvervsvirksomhed gør det fornødent eller i høj grad ønskeligt.

§ 56. Den i § 55 omhandlede enkepension skal i det mindste udgøre 3.000 kr. årlig, for så vidt den ikke derved bliver større end halvdelen af den lønningsindtægt, som manden sidst oppebar. Er dette tilfældet, bliver enkepensionen at fastsætte lig med nævnte halvdel.

§ 57. Der tilkommer en egenpensionist et tillæg til pensionen på 1.320 kr. årlig for hvert barn under 18 år (herunder stedbørn og adoptivbørn), over for hvilket den pågældende har forsørgelsespligt. Tilsvarende børnepensionstillæg ydes til enkepension for de børn (herunder adoptivbørn), over for hvilke tjenestemanden havde forsørgelsespligt. Børnepensionstillægget udbetales indtil barnets fyldte 18. år, men denne aldersgrænse kan dog med finansministerens godkendelse i det enkelte tilfælde forhøjes indtil det 24. år, når forsørgelsen fortsættes til gennemførelse af en offentligt godkendt uddannelse og forholdene i øvrigt i særlig grad taler for en dispensation. Egen- eller enkepension kan i forbindelse med de nævnte tillæg ikke overstige $\frac{3}{4}$ af den til grund for pensionens beregning liggende sidste lønningsindtægt, jfr. § 47, stk. 1, 1. punktum, ligesom der kun kan ydes et børnepensionstillæg for hvert barn.

Stk. 2. Pensioner af tilsvarende størrelse tilkommer ligeledes en afdød kvindelig tjenestemand's børn, for så vidt hun ved dødsfaldet alene havde forældremyndigheden over disse børn og forældremyndigheden ikke overgår til faderen. Endvidere kan med finansministerens godkendelse — uden for de nævnte tilfælde — sådanne pensioner tilstås en afdød kvindelig tjenestemand's børn, for så vidt faderen ikke er statsansat eller statspensionist og er ude af stand til at forsørge de fælles børn.

§ 58. Uberettigede til enkepension er tjenestemand's enker, hvis ægteskabet er indgået efter mandens 60. år eller på hans dødsleje eller efter, at han var afskediget med pension eller ventepenge, uden at genindtrædelse i statstjenesten har fundet sted.

Stk. 2. Såfremt det før eller efter dødsfaldet godtgøres, at manden under sin ansættelse havde gjort sig skyldig i et forhold, der efter § 51 ville have medført pensionsrettens fortabelse, er enken ligeledes uberettiget til enkepension; måtte hans forhold derimod henføres under § 52, bestemmes det ved finanslov eller tillægsbevillingslov, hvorvidt enken skal have pension, og i bekræftenden fald af hvilken størrelse.

Stk. 3. Retten til enkepension berøres ikke af, at separation har fundet sted.

Stk. 4. Når en tjenestemand's ægteskab

efter at have bestået i mindst 5 år ophæves ved skilsmisse, bevarer den fraskilte hustru sin ret til enkepension, medmindre det i skilsmissevilkårene er fastsat, at der ikke tillægges hende underholdsbidrag, eller der i øvrigt i det enkelte tilfælde måtte være truffet bestemmelse om, at hun ikke skal bevare enkepensionsretten. For så vidt der herefter tillkommer den fraskilte hustru ret til enkepension, optages der i bevillingen eller dommen en udtrykkelig bestemmelse herom. Den trufne afgørelse kan ikke ændres i medfør af § 71 i lov nr. 276 af 30. juni 1922 om ægteskabs indgåelse og opløsning eller tilsvarende bestemmelse i lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning. Såfremt det den fraskilte hustru tillagte underholdsbidrag ifølge skilsmissevilkårene måtte være gjort tidsbegrænset, er hun kun berettiget til at oppebære enkepension i det tidsrum, i hvilket hun ville have været berettiget til underholdsbidrag.

Stk. 5. Har tjenestemanden indgået nyt ægteskab, og er såvel hans fraskilte hustru som enken berettiget til enkepension, deles denne imellem dem i forhold til det antal påbegyndte år; hvori hver af dem har været gift med tjenestemanden; den enkeltes andel skal i det mindste udgøre $\frac{1}{3}$ af enkepensionen, jfr. dog bestemmelsen i stk. 8.

Stk. 6. Den fraskilte hustrus ret til enkepension bortfalder, når hun indgår nyt ægteskab, og indtræder ikke på ny, selv om dette senere ophører ved dødsfald eller skilsmisse.

Stk. 7. Efter mandens død er bortfald af pensionsretten for den ene hustrus vedkommende ved dødsfald, nyt ægteskab eller på anden måde uden betydning for den anden hustrus pensionsforhold. Er den fraskilte hustrus andel i pensionen begrænset til et bestemt tidsrum, jfr. stk. 4, sidste punktum, indtræder enken dog med ophøret af dette tidsrum i den fraskilte hustrus pensionsandel.

Stk. 8. Foranstående regler finder tilsvarende anvendelse, for så vidt tjenestemanden ved sin død efterlader sig flere fraskilte hustruer; i tilfælde, hvor enkepensionen skal deles imellem flere end to berettigede, finder en lighedling sted.

Stk. 9. Såfremt enken allerede ved ægteskabets indgåelse oppebar egenpension, tilfalder hele enkepensionen den eller de fraskilte hustruer.

Stk. 10. Såfremt tjenestemanden afskediges uden pension, har den fraskilte hustru, bortset fra det i stk. 4, sidste punktum, omhandlede tilfælde, ret til $\frac{1}{3}$ af de ham i henhold til § 43, stk. 3 tilkommende pensionsbidrag. Har manden indgået nyt ægteskab, og er også den nye hustru berettiget til ved hans død at oppebære pension efter ham, er den fraskilte hustru dog kun berettiget til en efter reglerne i stk. 5 fastsat andel i nævnte tredjedel af pensionsbidragsbeløbet. Er der flere fraskilte hustruer, kommer bestemmelsen i stk. 8 til anvendelse.

Stk. 11. Så længe den i stk. 4 omhandlede afgørelse ikke behørigt anmeldes over for finansministeriet, kan dette med frigørende virkning udbetale pensionen til enken. Endvidere kan i så tilfælde det ved tjenestemandens fratreden uden pension i henhold til § 43, stk. 3, tilbagebetalte pensionsbidragsbeløb med frigørende virkning udbetales til manden.

Stk. 12. Den ret, som efter § 57, stk. 1, er tillagt en enke til pensionstillæg for de børn, over for hvilke den afdøde tjenestemand havde forsørgelsespligt, tilkommer også tjenestemandens fraskilte hustru, som har ret til enkepensionen. Er den fraskilte hustru efter reglerne i stk. 4 ikke berettiget til enkepension, tillægges der hende for de børn, over for hvilke tjenestemanden havde forsørgelsespligt, en pensionsydelse af den i § 57 fastsatte størrelse, idet dog bestemmelsen i § 59, stk. 3, finder tilsvarende anvendelse, for så vidt hun har indgået nyt ægteskab.

§ 59. Enkepension bortfalder:

- a) når enken indgår nyt ægteskab,
- b) når hun uden vedkommende ministers tilladelse modtager tjeneste for en fremmed stat,
- c) når hun i et sammenhængende tidsrum af 3 år ikke har hævet pensionen uden senere at kunne bevise lovlig forhindring,
- d) når det godtgøres, at manden under sin ansættelse havde gjort sig skyldig i et forhold, der ville have medført, at pensionsretten for hans vedkommende var fortabt.

Stk. 2. Hvis en enkepension er bortfaldet derved, at enken har indgået nyt ægteskab, er hun berettiget til atter at få den samme

pension, når det nye ægteskab ophører ved dødsfald eller skilsmisse. Har også den anden ægtefælle været tjenestemand, tilkommer der dog kun enken en enkepension, nemlig den, der ved beregning viser sig at være størst.

Stk. 3. Når enkepension bortfalder eller er bortfaldet på grund af nyt ægteskab, kan pensionstillæg til umyndige børn ifølge bestemmelse af vedkommende minister bevares eller på ny tilstås, når det godtgøres, at de økonomiske forhold i det nye ægteskab er sådanne, at hensynet til børnenes forsvarelige opdragelse gør det fornødent eller i høj grad ønskeligt.

§ 60. Under tilsvarende betingelser som ved § 55, stk. 1, bestemt for enker ydes der børnepension på 2.100 kr. årlig for hvert fader- og moderløst barn (herunder adoptivbørn) af de i § 42, stk. 1, nævnte personer — uanset disses alder og tjenestetid — når de pågældende havde forsørgelsespligt over for børnene. Børnepension udbetales indtil det 18. år, men denne aldersgrænse kan dog med finansministerens godkendelse i det enkelte tilfælde forhøjes indtil det 24. år, når forsørgelsen fortsættes til gennemførelse af en offentligt godkendt uddannelse, og forholdene i øvrigt i særlig grad taler for en dispensation.

Stk. 2. Efterlader en af de i § 42, stk. 1, nævnte tjenestemænd sig enke, der ikke er berettiget til enkepension, som følge af at manden ikke havde erhvervet pensionsalder til opnåelse af ordinær pension, udbetales der — under i øvrigt tilsvarende betingelser, som gælder for udbetaling af børnepensionstillæg til enkepension, jfr. §§ 57-59, — børnepension på 2.100 kr. årlig for hvert barn (herunder adoptivbørn), over for hvilket han havde forsørgelsespligt. Sådant børnepension kan for en tjenstemands efterladte børn tilsammen ikke overstige $\frac{3}{4}$ af hans sidste lønningsindtægt, jfr. § 47, stk. 1, 1. punktum.

Kapitel 3.

Efterindtægt for tjenestemænds efterladte.

§ 61. Ægtefællen efter en tjenestemand, som ikke stod uden for nummer, og som havde lovbestemt adgang til pension af

staten eller nød ventepenge, pension eller fast understøttelse for tjenestetid, er berettiget til i 3 måneder efter ægtefællens død at oppebære som efterindtægt månedlig $\frac{1}{12}$ af henholdsvis sidste tjenesteindtægt, ventepenge, pension eller understøttelse. Såfremt ægtefælle ikke efterlades, tilfalder samme ret tjenestemandens uforsørgede børn under 18 år, forudsat at disse ved dødsfaldet var undergivet den pågældendes forældremyndighed. Hvis tjenestemanden afgår ved døden som følge af tilskadekomst i tjenesten, og dødsfaldet indtræffer som umiddelbar følge af tilskadekomsten, vil den foran hjemlede adgang til efterindtægt omfatte et tidsrum af 12 måneder efter dødsfaldet.

Stk. 2. For så vidt den afdøde havde fået anvist bolig, jfr. § 32, har de til efterindtægt berettigede endvidere inden for et tidsrum af 3 måneder ret til at blive boende i boligen på de for tjenestemanden fastsatte vilkår. Kontorlokaler og andre til tjenstlig brug bestemte lokaler skal dog straks fraflyttes, ligesom det efter omstændighederne kan pålægges de efterladte at stille i det mindste ét beboelsesværelse til rådighed for den, som skal beklæde stillingen efter den afdøde.

Stk. 3. Efterindtægt tilkommer ikke en fraskilt hustru, selv om hun efter reglerne i § 58 er berettiget til pension, men retten til denne indtræder straks fra den 1. i måneden efter mandens død.

Stk. 4. For så vidt tjenestemanden efterlader sig børn under 18 år, som i henhold til stk. 1, 2. pkt., ikke er berettigede til efterindtægt, kommer den dem i henhold til § 60 tilkommende børnepension til udbetaling straks fra den 1. i måneden efter tjenestemandens død.

§ 62. Hvis tjenestemandens efterladte ægtefælle dør inden udløbet af de 3 måneder, i hvilke den pågældende er berettiget til at nyde efterindtægt i henhold til denne lov, indtræder efterladte, uforsørgede børn under 18 år i retten til efterindtægt.

Stk. 2. Når en enke, som oppebærer enkepension eller understøttelse fra staten, dør og efterlader sig uforsørgede børn under 18 år, har disse ret til i 3 måneder efter moderens død at oppebære månedlig $\frac{1}{12}$ af hendes pension (med børnepensionstillæg) eller understøttelse.

Stk. 3. Når tiden for den afdøde enkes

efterindtægt udløber, indtræder de efterladte, uforsørgede børn under 18 år i enkens ret til pension, dog således at retten til efterindtægt og pension tilsammen kun tilkommer børnene i fulde 3 måneder efter moderens død.

§ 63. Hvis et uforsørgt barn fylder 18 år eller afgår ved døden inden udløbet af efterindtægtsperioden, tilfalder dets part de øvrige til efterindtægt berettigede.

§ 64. I de tilfælde, hvor pensionen til fader- og moderløse børn er større, end efterindtægten ville blive, træder børnepensionen i efterindtægtsens sted.

§ 65. Til tjenesteindtægt henregnes hele den fra statstjenesten (være sig fra en eller flere styrelsesgrene) hidrørende varige indtægt, hvad enten den er pensionsberettigende eller ikke, såsom lønning, naturalydelse eller erstatning for sådanne ydelser, bestillingstillæg, personlige tillæg, stedtillæg, hjælp til bolig, faste årlige honorarer, herunder grønlandstillæg og deslige. — Derimod henregnes ikke til tjenesteindtægten vederlag én gang for alle, belønninger, ej heller repræsentationstillæg, kontorholdsgodtgørelse, befordringsgodtgørelse, flyttegodtgørelse, time-, dag- og natpenge, uniform eller uniformsgodtgørelse eller andre ydelser, hvis særlige bestemmelse ikke er at give tjenestemanden en indtægt.

Stk. 2. For tjenestemænd, der foruden den faste løn har haft uvisse indtægter, opgøres tjenesteindtægten ved til den pågældendes faste årsløn på dødsfaldets tid at lægge de hans stilling tilfaldne uvisse indtægter i det sidste år før hans død, for så vidt de ikke har været bestemt til dækning af stillingens kontorudgifter eller deslige.

Stk. 3. Ved efterindtægtsens udbetaling fradrages de forskellige mere eller mindre varige indeholdelser, der — hvis tjenestemanden havde levet — ville være blevet fradraget i hans løn til dækning af afdrag på lønningsforskud eller gæld (jfr. § 30), som ikke dækkes på anden måde, pensionsbidrag og deslige.

§ 66. Ved uforsørgede børn forstås i dette kapitel alle børn (herunder adoptivbørn),

over for hvem tjenestemanden, henholdsvis tjenestemandens efterladte ægtefælle, ifølge de i lov om offentlig forsorg indeholdte regler ved sin død havde forsørgelsespligten.

§ 67. Efterindtægt udbetales månedlig forud, og begyndelsestidspunktet for udrædelsen er dagen efter den sidste dag eller periode (uge, måned), for hvilken der er eller bliver udbetalt lønning, ventepenge, pension eller understøttelse. Hvis en i tjenesten afdød tjenestemand ikke ved dødsfaldet oppebar lønning, udredes dog efterindtægten fra dagen efter dødsfaldet.

§ 68. De i dette kapitel fastsatte regler gælder også for efterladte efter ikke-tjenestemænd, som ifølge bevillingspraksis har adgang til fast understøttelse for tjenestetid.

Kapitel 4.

Lønningsklasserne.

§ 69. De i nærværende lovs 5. del nævnte tjenestemandsgupper og tjenestemænd henføres til følgende lønningsklasse:

1. lønningsklasse:

- a. Lønning 4.860 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 360 kr. indtil 7.020 kr.
- b. Lønning 5.760 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 600 kr. til 8.160 kr. og efter yderligere 2 år til 8.580 kr.
- c. Lønning 5.760 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 600 kr. til 9.360 kr. og derefter hvert 2. år med 300 kr. indtil 10.560 kr.
- d. Lønning 8.580 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 420 kr. til 10.680 kr., derefter hvert 2. år med 300 kr. til 11.580 kr. og efter yderligere 2 års forløb til 12.480 kr.
- e. Lønning 10.320 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 720 kr. indtil 13.920 kr.:

2. lønningsklasse:

- Lønning 8.940 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 600 kr. til 10.140 kr. og derefter hvert 2. år med 660 kr. indtil 14.760 kr.

3. lønningsklasse:
Lønning 12.240 kr. årlig, stigende efter 2 år til 12.780 kr. og derefter hvert 2. år med 240 kr. indtil 14.700 kr.
4. lønningsklasse:
Lønning 12.420 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 480 kr. til 13.380 kr. og derefter hvert 3. år med 600 kr. indtil 15.180 kr.
5. lønningsklasse:
Lønning 14.040 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 360 kr. indtil 15.840 kr.
6. lønningsklasse:
Lønning 12.300 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 660 kr. indtil 16.920 kr.
7. lønningsklasse:
Lønning 13.140 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 540 kr. indtil 16.920 kr.
8. lønningsklasse:
Lønning 15.120 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 360 kr. til 15.840 kr. og derefter hvert 2. år med 600 kr. indtil 17.040 kr.
9. lønningsklasse:
Lønning 12.960 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 420 kr. indtil 17.160 kr.
10. lønningsklasse:
Lønning 15.600 kr. årlig, stigende hvert 2. år med 720 kr. indtil 18.480 kr.
11. lønningsklasse:
Lønning 14.820 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.140 kr. indtil 20.520 kr.
12. lønningsklasse:
Lønning 14.760 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.140 kr. til 17.040 kr., og derefter hvert 3. år med 1.380 kr. indtil 19.800 kr.
De til denne lønningsklasse henførte lærere oprykkes, såfremt deres tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende, til 19. lønningsklasse fra det tidspunkt, da de i 3 år har oppebåret slutløn i nærværende lønningsklasse.
13. lønningsklasse:
Lønning 14.760 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.140 kr. til 17.040 kr., derefter hvert 3. år med 1.380 kr. til 19.800 kr. og derefter hvert 3. år med 1.740 kr. indtil 23.280 kr.
14. lønningsklasse:
Lønning 16.920 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.200 kr. indtil 20.520 kr.
15. lønningsklasse:
Lønning 16.980 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.200 kr. indtil 22.980 kr.
16. lønningsklasse:
Lønning 20.280 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.680 kr. indtil 23.640 kr.
17. lønningsklasse:
Lønning 16.980 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.740 kr. indtil 23.940 kr.
De til denne lønningsklasse henførte tjenestemænd oprykkes, såfremt deres tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende, til 24. lønningsklasse fra det tidspunkt, da de i 3 år har oppebåret slutløn i nærværende lønningsklasse.
18. lønningsklasse:
Lønning 20.700 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.380 kr. indtil 24.840 kr.
19. lønningsklasse:
Lønning 21.540 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.740 kr. indtil 25.020 kr.
20. lønningsklasse:
Lønning 22.800 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.500 kr. indtil 27.300 kr.
21. lønningsklasse:
Lønning 23.280 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.740 kr. indtil 26.760 kr.
22. lønningsklasse:
a. Lønning 16.980 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.740 kr. indtil 30.900 kr.
b. Lønning 24.900 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 2.400 kr. indtil 34.500 kr.
23. lønningsklasse:
Lønning 24.180 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 2.880 kr. indtil 29.940 kr.
24. lønningsklasse:
Lønning 25.680 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 1.740 kr. indtil 30.900 kr.
25. lønningsklasse:
Lønning 29.700 kr. årlig, stigende hvert 3. år med 2.400 kr. indtil 34.500 kr.
26. lønningsklasse:
Lønning 34.200 kr. årlig, stigende efter 3 år til 36.600 kr.

27. lønningsklasse:

Lønning 37.800 kr. årlig, stigende efter 3 år til 39.900 kr.

28. lønningsklasse:

Lønning 48.600 kr. årlig.

§ 70. I de tilfælde, hvor denne lov indeholder bestemmelser om lønnings og pensionsmæssig omregning i forhold til de her i landet gældende lønninger lægges nedennævnte i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd, lov om lønninger m. v. til folkeskolens lærere og lov om folkekirkens lønningsvæsen m. v. fastsatte lønningsklasser til grund:

For tjenestemænd i lkl.	lkl.
2.: Lønnings- og pensionslovens	2.
3.: — — — — —	3.
4.: — — — — —	5.
5.: — — — — —	7.
6.: — — — — —	9.
7.: Lærerlønningsloven	1.
8.: Lønnings- og pensionslovens	10.
9.: — — — — —	11.
10.: — — — — —	12.
11.: — — — — —	14.
12.: Lærerlønningslovens	2.
13.: — — — — —	3.
14.: Lønnings- og pensionslovens	15.
15.: — — — — —	17.
16.: — — — — —	18.
17.: — — — — —	19.
18.: — — — — —	20.
19.: Lærerlønningslovens	4.
20.: Lønnings- og pensionslovens	21.
21.: Lærerlønningslovens	5.
22a.: Præstelønningslovens	12.
22b.: — — — — —	13.
23.: Lønnings- og pensionslovens	23.
24.: — — — — —	24.
24.: Lærerlønningslovens	6.
25.: Lønnings- og pensionslovens	25.
26.: — — — — —	26.
27.: — — — — —	27.
28.: — — — — —	29.

Kapitel 5.

Regulering af lønninger, pensioner, ventepenge samt bestillingstillæg og honorarer.

§ 71. Det statistiske departement udarbejder i forbindelse med den halvårige

beregning af det ordinære grønlandske pristal et grønlandsk reguleringspristal.

Stk. 2. Reguleringspristallet beregnes med priserne i januar måned 1963 som basis (= 100) på samme måde som det ordinære grønlandske pristal. I reguleringspristallet indgår ikke de ved lov nr. 305 af 21. december 1957 og lov nr. 61 af 21. februar 1962 gennemførte forhøjelser af indførselsafgifterne m. v.

§ 72. Reguleringspristallet for januar og juli måneder benyttes ved dyrtidsreguleringen af lønninger, pensioner og ventepenge samt bestillingstillæg og de på finansloven opførte honorarer for tidsrummet henholdsvis 1. april-30. september og 1. oktober-31. marts.

§ 73. For hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet ud over 100 forhøjes eller nedsættes lønningerne med 3 pct. Reguleringspristallet afrundes til nærmeste hele tal. Eventuelle overskydende point henstår til næste regulering.

Stk. 2. Til lønningerne henregnes ved reguleringerne i medfør af stk. 1:

- 1) Den i § 69 nævnte lønning.
- 2) Pensionsgivende personlige tillæg.
- 3) Overenskomsttillæg.

§ 74. De i § 69 nævnte begyndelseslønninger med eventuelle alderstillæg og pensionsgivende tillæg kan endvidere med hjemmel på bevillingslov for nærmere fastsatte perioder ad gangen forhøjes eller nedsættes med én eller flere portioner af følgende størrelse:

Lønning i henhold til § 69	En portion overenskomsttillæg kr.
0-6.749	24
6.750-11.999	36
12.000-17.399	48
17.400-21.299	60
21.300-25.199	72
25.300-28.999	84
29.000-32.899	96
32.900-36.799	108
36.800-40.699	120
40.700-44.599	132
44.600-48.499	144
48.500	156

Stk. 2. Ministeren for Grønland indkalder med passende varsel Den grønlandske Tjenestemandsforening til forhandling om eventuel regulering af lønningerne i henhold til stk. 1.

§ 75. Pension eller ventepenge, der ydes i henhold til denne lov, forhøjes eller nedsættes efter bestemmelserne i §§ 73 og 74, idet pensionen (ventepengene) træder i stedet for den i § 69 nævnte lønning ved beregningen af forhøjelsen eller nedsættelsen. For pensioner og ventepenge under 17.399 kr. fastsættes størrelsen af en portion overenskomsttillæg i henhold til § 74 dog således:

Pension (ventepenge)	kr.
0- 6.749.....	18
6.750- 9.399.....	30
9.400-13.099.....	36
13.100-17.399.....	48

§ 76. Til bestillingstillæg og de på finansloven opførte honorarer ydes et tillæg på 67 pct. af grundbeløbet.

Stk. 2. For hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet udover 100 forhøjes det i stk. 1 anførte tillæg med 5. Reguleringspristallet afrundes til nærmeste hele tal. Eventuelle overskydende point henstår til næste regulering.

Kapitel 6.

Stedstillæg.

§ 77. Der ydes enhver tjenestemand, der har tjenestested i de i § 78 nævnte byer og kommuner, et ikke pensionsgivende tillæg, der benævnes stedstillæg og udbetales månedlig forud sammen med lønnen.

Stk. 2. Stedstillægget beregnes efter det sted, hvor den pågældende tjenestemand gør tjeneste den 1. i den måned, for hvilken tillægget udbetales. Tjenestemænd, der ikke har fast tjenestested, oppebærer stedstillæg efter det sted, hvor de bor.

§ 78. Stedstillægget udgør:

I kommuner Umanak, Upernavik, Thule, Scoresbysund og Angmagssalik . . . . . 840 kr. årligt.

I andre kommuner nord for Sukkertoppen . . . . . 240 kr. årligt.
Der ydes et særligt tillæg på 120 kr. årligt til alle tjenestemænd, der har tjenestested i en by.

2. del.

Ydelser til tjenestemændene uden for den faste lønning.

Befordringsgodtgørelse, dagpenge og udstyrsgodtgørelse.

§ 79. For tjenestemænd i Grønland og for andre tjenestemænd under tjenesterejse eller udstationering i Grønland bemyndiges ministeren for Grønland til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at udfærdige nærmere regler vedrørende befordringsgodtgørelse, dagpenge og udstyrsgodtgørelse.

Flyttegodtgørelse, vederlag for overarbejde m. v.

§ 80. Ministeren for Grønland bemyndiges til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at udfærdige nærmere regler vedrørende flyttegodtgørelse.

Stk. 2. For tjenestemænd i 1.-14. lønningsklasse bemyndiges ministeren for Grønland til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at fastsætte nærmere regler om tjenestetid, ydelse af vederlag for kontrollabelt og beordret overarbejde, tjeneste på mistede fridage, delt tjeneste, natpenge samt godtgørelse for tjeneste på søn- og helligdage.

Fejltællingsgodtgørelse.

§ 81. Til tjenestemænd i Grønland, der har et pengeansvar under vilkår, som efter tjenestens art særlig udsætter dem for at lide tab, kan der efter bevilling på finansloven gives en fejltællingsgodtgørelse.

Vederlag til medlemmer af kommissioner, nævn m. v.

§ 82. Som erstatning for udgifter og vederlag for arbejde i kommissioner, nævn, råd, administrative udvalg og lign. kan der efter pågældende ministers bestemmelse i hvert enkelt tilfælde tillægges formand, sekretær og medlemmer diæter pr. mødedag.

F. t. l. om statens tjenestemænd i Grønland.

Stk. 2. Størrelsen af diæterne pr. mødedag fastsættes på finansloven efter indtilling fra ministeren for Grønland.

Stk. 3. Udover diæter kan der i overensstemmelse med § 36 ydes særligt vederlag én gang for alle for sekretærarbejde samt i særlige tilfælde efter bevilling på finansloven for andet særligt arbejde i kommissionen. For virksomhed i varige nævn, råd m. v. kan der efter særlig bevilling ydes formanden, sekretæren og eventuelt tillige medlemmerne honorar i stedet for det i medfør af stk. 2 fastsatte diæteløb. Dersom virksomheden i en kommission, et udvalg m. v. er tilrettelagt således, at arbejdet hovedsagelig udføres uden for møderne som forberedelse til disse, kan der i stedet for mødedagsdiæter efter stk. 2 ydes vederlag m. v. efter særlige regler, som fastsættes af pågældende minister, efter at sagen har været forelagt lønningsrådet.

Hjemmel til andre ydelser.

§ 83. Udover de i nærværende lov hjemlede ydelser må ingen tjenestemand oppebære nogen ydelse udover den faste lønning med stedtillæg for det ham pålagte arbejde eller i anledning af samme uden særlig lovhjemmel, der, for så vidt den gives ved finanslov, skal fremgå af lovens tekst, og, når den oppebæres i mere end et finansår, skal være således hjemlet for hvert finansår.

Aflønning af tjenestemænd i Grønland under tjeneste her i landet.

§ 84. Tjenestemænd, som i medfør af § 4 forretter tjeneste her i landet, oppebærer under sådan tjeneste den for tilsvarende stilling her i landet normerede lønning, jfr. § 70.

*3. del.**Særlige bestemmelser om i Grønland hjemmehørende tjenestemænd.*

§ 85. Som hjemmehørende i Grønland betragtes enhver tjenestemand, der ved ansættelsen, herunder antagelse som aspirant har fast bopæl i Grønland.

Stk. 2. Selvom en person ved ansættelsen eller ved antagelsen som aspirant har fast bopæl uden for Grønland, anses han for hjemmehørende i Grønland, såfremt han er født i Grønland eller inden det fyldte 5. år har fået fast bopæl i Grønland.

Stk. 3. Hvor ganske særlige grunde taler derfor, kan et af ministeren for Grønland nedsat nævn (dispensationsnævnet) beslutte, at en person til trods for bestemmelsen i stk. 1 og 2 indtil videre anses for ikke-hjemmehørende i Grønland.

Stk. 4. På samme måde kan dispensationsnævnet, hvor en persons oprindelige status som ikke-hjemmehørende i Grønland må anses for ophørt, træffe beslutning om, at vedkommende person fremtidig anses som hjemmehørende i Grønland.

Stk. 5. Dispensationsnævnet består af en formand udpeget af Østre Landsrets præsident blandt rettens dommere og 2 medlemmer udpeget af ministeren for Grønland, for det ene medlems vedkommende efter indstilling fra de forhandlingsberettigede centralorganisationer.

§ 86. I tiden indtil 1. april 1974 ydes der til sådanne i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, der har bestået en af ministeren for Grønland anordnet prøve, hvorved pågældende tjenestemand har godtgjort at være i besiddelse af sådanne sproglige færdigheder, at han behersker såvel det grønlandske som det danske sprog, et personligt ikke-pensionsgivende tillæg på 5 pct. af lønningsindtægten, jfr. § 69, sammenholdt med §§ 73 og 74.

§ 87. Ministeren for Grønland bemyndiges til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at fastsætte nærmere regler for ydelse af værktøjstillæg til de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd.

§ 88. Enhver i Grønland hjemmehørende tjenestemand har ret til en passende årlig ferie uden tab af lønningsindtægter. Efter regler fastsat af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren kan der desuden ydes en særlig feriegodtgørelse, hvis størrelse fastsættes på bevillingslov.

Stk. 2. Vedkommende minister kan tildele de i stk. 1 nævnte tjenestemænd at opspare ferie og kan pålægge enkelte grup-

per af disse tjenestemænd at udnytte mindst halvdelen af den årlige ferie.

Stk. 3. Såfremt en i Grønland hjemmehørende tjenestemand inden for 5 på hinanden følgende ferieår har opsparet mindst 5 ugers ferie, kan der ydes frirejse her til landet eller i Grønland for tjenestemanden selv og hans familie.

Stk. 4. De nærmere regler for feriens længde og tildeling, ferieårets beliggenhed i forhold til kalenderåret samt om ydelse af frirejser, jfr. stk. 3, fastsættes af ministeren for Grønland, for feriens længde efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

§ 89. Pågældende minister kan efter forhandling med ministeren for Grønland tilstå en i Grønland hjemmehørende tjenestemand tjenestefrihed med løn i indtil 6 måneder til supplerende uddannelse. Såfremt uddannelsen strækker sig over 6 måneder, kan yderligere tjenestefrihed bevilges; under sådan tjenestefrihed, der ydes uden tab af anciennitet, oppebærer tjenestemanden efter 6 måneders-periodens udløb ikke lønning fra sin styrelse.

4. del.

Særlige bestemmelser om i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd.

§ 90. Der ydes et grønlandstillæg til tjenestemænd, som i medfør af § 85 anses som ikke-hjemmehørende i Grønland.

Stk. 2. Grønlandstillægget består af en procentdel af den for vedkommende tjenestemandsstilling normerede løn incl. alders-tillæg og personlige tillæg, jfr. § 23, og en procentdel af tjenestemandenes eventuelle bestillingstillæg og honorarer.

Stk. 3. Størrelsen af de i stk. 2 nævnte procenter fastsættes på de årlige finanslove efter indstilling fra grønlandstillægsnævnet.

Stk. 4. Nævnet består af medlemmerne af lønningsrådet samt 2 medlemmer udnævnt af ministeren for Grønland. Lønningsrådets formand er formand for nævnet.

Stk. 5. Grønlandstillægsnævnets og dispensationsnævnets udgifter bevilges på finansloven.

§ 91. For de i § 90 nævnte tjenestemænd bemyndiges ministeren for Grønland til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at fastsætte nærmere regler vedrørende ydelse af udrustningshjælp, opdragelseshjælp til børn, der opholder sig her i landet på uddannelse, samt opholdstillæg for tjenestemænd, der tager midlertidig bopæl her i landet enten som følge af orlov eller tjenstlig ordre.

§ 92. De i § 90 nævnte tjenestemænd har ret til, når forholdene tillader det, at erholde en passende orlov, samlet eller delt, uden tab af lønningsindtægten.

Stk. 2. Under orlov, som tilbringes helt eller delvis her i landet, er tjenestemanden pligtig til at stille sig til rådighed for pågældende styrelse, efter dennes nærmere bestemmelse, dog således at orloven forlænges med den tid, styrelsen måtte lægge beslag på vedkommende tjenestemand.

Stk. 3. Almindelige bestemmelser om orlov for i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd — særlig om orlovens længde — gives af ministeren for Grønland.

§ 93. Ministeren for Grønland bemyndiges til at fastsætte nærmere regler for ydelse af frirejse til og fra Grønland for i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd med familie i tilfælde af ansættelse, afskedigelse og orlov.

§ 94. Den første antagelse af de i § 90 nævnte tjenestemænd finder sted på prøve i 2 år.

Stk. 2. Den i stk. 1 omhandlede prøvetid kan efter vedkommende ministers bestemmelse i hvert enkelt tilfælde afkortes, dog således at den pågældende for at kunne fastansættes i en i henhold til denne lov normeret stilling i det mindste skal opfylde betingelserne i henseende til aspiranttid ved ansættelse i en tilsvarende tjenestemandsstilling heri landet, jfr. § 6, stk. 4.

Stk. 3. Såfremt den pågældende opfyldbetingelserne for fast ansættelse som tjenestemand her i landet, medregnes prøver tiden ved fastsættelse af lønnings- og pensionsanciennitet.

Stk. 4. Efter bestemmelse af vedkommende minister kan der ydes fritagelse for afkortning for det til pensionsbidraget sva-

rende beløb, såfremt den pågældende har orlov fra en tjenestemandsstilling her i landet og orlovsperioden medregnes i pensionsancienniteten som tjenestemand her i landet.

§ 95. Såfremt en i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand efter at være afskediget med pension tager bopæl her i landet, er han berettiget til at få udbetalt den pension, der ville være opnået for en tilsvarende stilling her i landet (jfr. § 70) efter reglerne i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd. Ved pensionsberegningen lægges den efter nærværende lov erhvervede pensionsalder til grund.

Stk. 2. På tilsvarende måde forholdes, i tilfælde hvor ægtefællen til en i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand efter dennes død tager bopæl her i landet, i henseende til beregning af efterindtægt, enkepension og børnepension.

§ 96. En tjenestemand, der i medfør af § 90 anses som ikke-hjemmehørende i Grønland, er berettiget til at erholde afsked med pension, når han er fyldt 55 år, såfremt han forud for afskedigelsen erklærer sig villig til at overgå til en sådan efter hans alder og helbredstilstand passende fuld beskæftigelse i honorarlønnet stilling i offentlig tjeneste uden for Grønland, som tilbydes ham.

Stk. 2. Under sådan tjeneste aflønnes den pågældende med et vederlag svarende til forskellen mellem pensionen og den lønning, der ville være udbetalt, såfremt overgang havde fundet sted fra den sidst beklædte stilling i Grønland til en tilsvarende stilling her i landet, jfr. § 70.

Stk. 3. For afskedigede tjenestemænd, der er overgået til honorarlønnet beskæftigelse som anført i stk. 1, vil den tillagte pension ved afgang fra tjenesten tidligst ved det fyldte 65. år eller på grund af svigtende helbred være at omberegne således, at den ved afskedigelse fra tjenestemandsstillingen erhvervede pensionsalder forøges efter skalaen i § 47 med den tid, i hvilken den pågældende efter afskedigelsen har forrettet tjeneste i honorarlønnet stilling.

§ 97. Opgørelsen af det beløb, som vil være at udbetale efter reglerne i § 43, stk. 3 i tilfælde af afsked uden pension, foretages for de i § 90 omhandlede tjenestemænd på grundlag af de pensionsbidrag, der ville være indeholdt, såfremt den pågældende under tjenesten i Grønland havde haft pensionsberettigende ansættelse i tilsvarende stilling her i landet, jfr. § 70.

Stk. 2. For de i § 90 omhandlede tjenestemænd vil den for tilsvarende stilling her i landet, jfr. § 70, gældende lønningsindtægt være at lægge til grund ved beregning af beløb, der indbetales i henhold til § 43, stk. 4, som vilkår for tillæggelse af forhøjet pensionsalder, samt ved beregning af beløb, der overføres i henhold til § 43, stk. 5 og 6 i tilfælde af overgang fra pensionsberettigende tjenestemandsstilling i Grønland til ansættelse under andet offentligt pensionsområde.

5. del.

Om normering og klassificering af tjenestemandsstillinger i Grønland.

Afdeling 1.

§ 98. Tjenestemænd i Grønland, jfr. § 1, normeres som neden for anført for de enkelte styrelser, idet de i § 69 angivne lønningsklasser finder anvendelse ved klassificeringen.

Afdeling 2.

Kapitel 1.

Ministeriet for Grønland.

a) Landshøvdingembedet og kærnerinstitutionerne m. v.

§ 99. De ved landshøvdingembedet og kærnerinstitutionerne m. v. ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

1 c: Håndværkere (2).

1 d: Kontorister (2).

Håndværkere (2).

1 e: Bogtrykkerileder (1).

Assistenten (2).

Samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed.

2: Kontorassistenter.

- 6: Assistenten ved kammerrinstitutionerne (6).
Assistenten (2).
En stilling som assistent nedlægges ved ledighed.
- 10: Bestyreren af fiskeribiologisk laboratorium.
- 11: Lederen af Godthåb Bogtrykkeri.
Stillingen nedlægges ved ledighed.
- 14: Overassistenter (3).
Tolke (1).
En stilling som overassistent nedlægges ved ledighed.
- 15: Bibliotekarere (1).
- 18: Kæmnerne (8).
- 20: Kæmnerne (5).
Der tillægges kæmneren i Godthåb et bestillingstillæg på 1.320 kr. årlig.
- 23: Regnskabsinspektøren, der tillige er regnskabsfører ved landshøvdinge embedet.
- 26: Kontorchefen ved landshøvdingembedet.
- 28: Landshøvdingen.
Der tillægges landshøvdingen et repræsentationstillæg på 10.000 kr. årligt.

b. Politiet.

§ 100. De i politiet ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

- 6: Assistenten (1).
- 9: Politibetjente og overpolitibetjente (9).
Ved opnåelse af 7. alderstillæg får politibetjente ret til at føre stillingsbetegnelsen overpolitibetjente.
3 stillinger som politibetjent og overpolitibetjent nedlægges ved ledighed.
Der tillægges politibetjente og overpolitibetjente et polititillæg på 1.800 kr. årligt.
- 26: Politimesteren.
Der tillægges politimesteren et bestillingstillæg på 3.000 kr.

c. Domstolene.

§ 101. De ved domstolene ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

- 27: Dommeren ved Grønlands landsret.
Der tillægges dommeren et bestillingstillæg på 3.000 kr. årligt.

d) Sundhedsvæsenet.

§ 102. De ved sundhedsvæsenet ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

- 1 a: Plejersker og fødselshjælpersker (5&5).
- 1 b: Karle (1).
- 1 c: Fødselshjælpersker (6).
Håndværkere (6).
- 1 d: Håndværkere (4).
Fartøjsførere (1).
- 1 e: Jordemødre (8).
Økonoma (1).
Samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed.
- 4: Sygeplejeassistenter.
- 8: 1. assistenter (17).
- 14: Afdelingssygeplejersker (20).
Sundhedsplejersker (5).
- 16: Maskinmesteren ved Dronning Ingrid's Hospital og maskinmesteren ved sygehuset i Egedesminde.
Oversygeplejersker (5).
- 20: Oversygeplejersker (1).

e) De grønlandske kirker.

§ 103. De ved de grønlandske kirker ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

- 1 b: Karle (7).
Samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed.
- 11: Præster (18).
- 15: Præster (3).
- 22 a: Præster (8).
- 22 b: Provsten.

§ 104. Præster i lønningsklasse 22 a, til hvem der stilles særlige arbejdsmæssige krav, kan, når forholdene i øvrigt taler derfor, med lønningsrådets tilslutning for 3-årige perioder ad gangen få tillagt bestillingstillæg på mindst 1.800 kr. og højst 2.700 kr. årligt.

Stk. 2. Endvidere kan der ydes provsten et personligt, ikke-pensionsgivende tillæg, der udligner den til enhver tid værende forskel mellem den af ham oppebårne nettolønning incl. pensionsgivende tillæg som provst og den nettoløn, han ville have oppebåret ved forbliven i lønningsklasse 22 a med bestillingstillæg.

§ 105. Til anskaffelse af embedsdragt ydes der de i Grønland ansatte præster tilskud i overensstemmelse med de i § 37 i lov nr. 155 af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m. v. fastsatte regler.

§ 106. For udstedelser af attester efter kirkebogen ydes der vedkommende præst gebyrer i overensstemmelse med de i § 27 i lov nr. 155 af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m. v. fastsatte regler.

§ 107. Ministeren for Grønland bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om vederlag for en præsts betjening af andet embede i forbindelse med sit eget embede.

§ 108. Med hensyn til fastsættelse af tjenstealderen for præster i lønningsklasserne 22 a og 22 b finder bestemmelsen i § 47 i lov nr. 155 af 7. juni 1958 om folkekirkens lønningsvæsen m. v. tilsvarende anvendelse.

f) Børne- og ungdomsskoler.

§ 109. De ved børne- og ungdomsskoler ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

- I lønningsklasse,
  - 1 c: Lærere (37).
    - Håndværkere (1).
  - 1 d: Lærere (43).
    - Håndværkere (1).
  - 1 e: Lærere (39).
    - Samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed.
  - 7: Småbørnslærerinder (2).
  - 9: Lærere (16).
    - 7 stillinger som lærer nedlægges ved ledighed.
  - 12: Lærere.
    - Antallet af stillinger i 12., 13. og 19. lønningsklasse fastsættes til i alt 100.
  - 13: Lærere.

- 15: Forstanderen for den tekniske skole.
- 17: Seminarieadjunkter.
  - Antallet af stillinger i denne og 24. lønningsklasse fastsættes til i alt 2.
- 19: Overlærere.
- 21: Viceskoleinspektører (10).
- 24: Seminarielektorer.
  - Skoleinspektører (7).
- 25: Rektor for seminariet og realskolen.
- 26: Skoledirektøren.

§ 110. Til lærere, der har ledelsen af en skole, hvis børnetal overstiger 20, og som ikke er begrænset til de første 4 årgange af børn, ydes et ledertillæg, der beregnes pr. klasse, parallelklasserne medregnet, med 120 kr. årligt for hver klasse plus det til enhver tid gældende honorartillæg.

§ 111. Det pligtige antal undervisningstimer ved skolevæsenet i Grønland er 32 ugentlige timer, for seminarieadjunkter og lektorer dog 21 ugentlige timer.

Stk. 2. Ministeren for Grønland bemyndiges til — efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet — at fastsætte det pligtige ugentlige timetal for rektor for seminariet og realskolen i Godthåb, skoleinspektører, viceskoleinspektører samt lærere, der har ledelsen af en skole eller et skoledistrikt. Endvidere kan der af ministeren efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet indrømmes timenedsættelse på grund af alder samt for undervisning i særlige klasser og fag og for hjemmearbejde med stil- og opgaverrettelse.

§ 112. Ministeren for Grønland bemyndiges til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at fastsætte regler for arten og omfanget af den undervisningsvirksomhed, der helt eller delvis kan træde i stedet for den i § 5 omhandlede aspiranttjeneste samt regler for, i hvilket omfang tidligere undervisningsvirksomhed kan medtages ved beregning af lønningsancienniteten.

g) Grønlands tekniske Organisation.

§ 113. De i Grønlands tekniske Organisation ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

- I lønningsklasse
- 1 b: Karle (1).
- 1 c: Håndværkere (34).
Kontorister (1).
- 1 d: Håndværkere (23).
Fartøjsførere (2).
Formænd (2).
- 1 e: Mestre og værkførere (5).
Overtelegrafister (13).
Assistenten (1).
Samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed.
- 2: Kontorassistenter.
- 6: Radioassistenter (30).
11 stillinger som radioassistent nedlægges ved ledighed.
Assistenten (1).
Stillingen som assistent nedlægges ved ledighed.
- 8: Formænd (4).
Stillingerne som formand nedlægges ved ledighed.
- 10: Overformænd (7).
Stillingerne som overformand nedlægges ved ledighed.
- 14: Overassistenter (1).
Radiooverassistenter (10).
Radiotelegrafbestyrere (7).
Ingeniører og telegrafmestre (4).
Maskinmestre (4).
Værkmestre (2).
Stillingerne som værkmester nedlægges ved ledighed. Der tillægges radiotelegrafbestyrere i 14. lønningsklasse et bestillingstillæg på 900 kr. årligt.
- 16: Elektricitetsværksbestyrere (8).
Radiotelegrafbestyrere (8).
Radiokontrollører (1).
- 20: Radiotelegrafbestyrere (2).
Elektricitetsværksbestyrere (4).
- Der tillægges elektricitetsværksbestyreren i Godthåb et bestillingstillæg på 1.320 kr.
- 23: Radiotelegrafbestyrere (1).

h) Den kgl. grønlandske Handel.

§ 114. De i Den kgl. grønlandske Handel ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

- I lønningsklasse
- 1 c: Håndværkere (23).
Handelsbetjente (25).
Matroser (4).

- 1 d: Formænd (24).
Håndværkere (11).
Handelsbetjente (55).
Bedstemænd (18).
- 1 e: Mestre, værkførere og forvaltere (13).
Handelsforvaltere (10).
Assistenten (5).
Skonnertførere (2).
Samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed.
- 2: Kontorassistenter.
- 6: Handelsassistenter (39).
4 stillinger nedlægges ved ledighed.
- 8: Handelsforvaltere (1).
Formænd (1).
Stillingerne nedlægges ved ledighed.
- 10: Handelsforvaltere (6).
Pladsformænd (4).
Overformænd (2).
Stillingerne nedlægges ved ledighed.
- 14: Handelsoverassistenter (16).
6 stillinger nedlægges ved ledighed.
- 16: Handelsfuldmægtige (6).
- 20: Handelschefer (14).
De 3 handelschefer, der gør tjeneste i Nord- og Østgrønland, er forpligtet til uden vederlag at fungere som inspektører.
Bestyreren af fåreavlen.
- 23: Handelschefer (3).
- 26: Handelsinspektøren.

§ 115. Ministeren for Grønland bemyndiges til, når forholdene taler derfor, at tillægge handelsforvaltere, handelsfuldmægtige, handelschefer og handelsinspektør et bestillingstillæg, der højst kan udgøre 2.700 kr. for handelsfuldmægtige og 4.800 kr. for handelschefer og handelsinspektøren årligt.

§ 116. Efter regler, som fastsættes af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren og indhentet udtalelse fra lønningsrådet, kan der ydes handelsforvaltere præmie for de produkter, der fremstilles i og sendes fra Grønland for statens regning.

Stk. 2. Ministeren for Grønland kan efter forud indhentet udtalelse fra lønningsrådet fastsætte præmier til tjenestemænd under Den kgl. grønlandske Handel for ekstraordinært lavt svind på varer, der udhandles i Grønland for statens regning.

Kapitel 2.

Indenrigsministeriet.

§ 117. De under indenrigsministeriet i Grønland ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

20: Forstanderinden for sundheds- og sygeplejen i Grønland.

Der tillægges forstanderinden et bestillingstillæg på 1.080 kr. årligt.

27: Landslægen.

Der tillægges landslægen i Grønland et bestillingstillæg på 7.200 kr. årligt.

Kapitel 3.

Undervisningsministeriet.

§ 118. De under undervisningsministeriet i Grønland ansatte tjenestemænd placeres og normeres således:

I lønningsklasse

8: Stationslederen ved den arktiske station på Disko.

6. del.

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 119. Hvor der i denne lov anvendes udtrykket „her i landet“, forstås herved kongeriget Danmark med undtagelse af Grønland.

§ 120. De i lønnings- og pensionsloven fastsatte regler om lønningsrådets virksomhed finder tilsvarende anvendelse inden for nærværende lovs område.

§ 121. Denne lov træder i kraft den 1. juli 1964 og finder anvendelse for de af normerings- og klassificeringslovens § 157 omfattede statstjenestemænd, der er ansat i tiden efter 7. juni 1958, samt for de af bekendtgørelse af 8. april 1959 omfattede grønlandske tjenestemænd.

Stk. 2. For statstjenestemænd, der før 7. juni 1958 er ansat i en af de i normerings- og klassificeringslovens § 157 normerede stillinger, gælder bestemmelsen i normerings- og klassificeringslovens § 171, stk. 2; dog kan de pågældende tjenestemænd inden

1. oktober 1965 meddele vedkommende styrelse, at de ønsker sig behandlet efter de i nærværende lov givne regler, dog tidligst fra den 1. i den efter begæringens fremsættelse følgende måned.

Stk. 3. De i stk. 1 omhandlede, af normerings- og klassificeringslovens § 157 omfattede statstjenestemænd i Grønland, der er ansat efter 7. juni 1958, kan inden 1. oktober 1965 vælge at bevare deres ansættelsesstatus efter de tidligere gældende regler, således at bestemmelserne i normerings- og klassificeringslovens §§ 158-70 finder anvendelse for disse tjenestemænd, dog tidligst fra den 1. i den efter begæringens fremsættelse følgende måned.

Stk. 4. De i denne lov indeholdte lønnsregler og dermed samhørende bestemmelser har virkning fra 1. april 1964 at regne for de i stk. 1 omhandlede tjenestemænd m. fl., der var ansat den nævnte dato, og fra ansættelsestidspunktet for tjenestemænd m. fl., der er ansat efter nævnte dato, men før lovens ikrafttræden.

§ 122. Tjenestemænd, der overgår til aflønning efter bestemmelserne i nærværende lov, indplaceres i 1. lønningsklasse, hvis de er ansat i henhold til bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd af 8. april 1959, og ellers i den lønningsklasse, der i henhold til § 70 svarer til deres hidtidige lønningsklasse. I den nye lønningsklasse opnår de samme anciennitet som i den hidtidige.

Stk. 2. Efter indplacering i ny lønningsklasse opnås første alderstillæg på samme tidspunkt som efter de hidtidige aflønningsregler.

Stk. 3. Tjenestemænd, der ved anvendelse af foranstående regler indplaceres på et løntrin, som er lavere end det, hvortil tjenestemanden henføres ved tilsvarende udnævnelse (fra samme løntrin i samme lønningsklasse) efter lovens ikrafttræden, kan efter ministerens bestemmelse indplaceres på et højere løntrin.

§ 123. Såfremt en før lovens ikrafttræden ansat statstjenestemand i Grønland i medfør af § 121 har bevaret eller vælger at bevare ansættelsesstatus efter de tidligere gældende regler, vil den for vedkommende tjenestemand i nærværende lovs 5. del normerede stilling være at holde ubesat.

§ 124. De tjenestemænd, der ved nærværende lovs ikrafttræden havde opnået pensionsret i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd, bevarer denne ret. Efter nærværende lovs ikrafttræden finder ingen forøgelse af pensionsalderen sted, før dette kan ske efter nærværende lovs regler, og tilsvarende gælder størrelsen af eventuel enkepension.

§ 125. Med bevarelsen af adgangen til pension og efterindtægt efter reglerne i nærværende lov kan de som karle, håndværkere og matroser ansatte tjenestemænd i 1. lønningssklasse efter nærmere af ministeren for Grønland med lønningrådets tilslutning fastsætte regler overgå til aflønning efter de til enhver tid mellem staten og vedkommende forhandlingsberettigede faglige organisation afsluttede overenskomster om arbejde af tilsvarende karakter i Grønland.

§ 126. Bestemmelser om den fremtidige pensionsmæssige stilling for personer, der

inden nærværende lovs ikrafttræden har opnået pension efter reglerne i bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd, fastsættes af ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren.

§ 127. De i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, der ved nærværende lovs ikrafttræden bebor en anvist bolig, bevarer retten til benyttelsen af pågældende bolig på de vilkår, som i medfør af de hidtil gældende bestemmelser måtte være fastsat herfor.

§ 128. Finansministeren bemyndiges til at lade personlige tillæg, som er tilstået i henhold til de til § 24 svarende regler i de tidligere love, bestå, uanset den ved denne lov indtrædende lønstigning.

§ 129. Opstående spørgsmål om fortolkningen af de i denne lov indeholdte bestemmelser kan gennem ministeren for Grønland forelægges lønningrådet til udtalelse.

Bemærkninger til lovforslaget.

Under sin samling i foråret 1963 har det af regeringen den 18. februar 1960 nedsatte „Grønlandsudvalg af 1960“ vedtaget det som bilag aftrykte skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland.

Det fremgår af dette forslag, at tilrettelæggelsen af det grønlandske erhvervslivs udbygning og dermed det grønlandske samfunds udvikling skal ske ved at skabe en stærk forbindelse mellem på den ene side lønninger og indhandlingspriser (priserne på de produkter, der fremstilles, eller på anden måde tilvejebringes af den grønlandske befolkning) og på den anden side produktiviteten i det grønlandske samfund.

Som en nødvendig konsekvens heraf må følge, at der for Grønlands vedkommende må fastsættes et nominallønsniveau, der principielt helt løsrives fra nominalløsniveauet i den øvrige del af det danske rige.

I skitseforslaget har blandt andet også denne konsekvens fundet udtryk derved, at der stilles forslag om udarbejdelse af en speciel for Grønland gældende tjenestemandslov omfattende alle tjenestemænd i Grønland, hvad enten disse tjenestemænd må betragtes som hjemmehørende eller ikke-hjemmehørende i det grønlandske samfund.

Det foreliggende lovforslag tilsigter en realisering af grønlandsudvalgets synspunkter.

Efter forslaget vil loven kunne komme til at omfatte knap 800 tjenestemænd og aspiranter (jfr. dog overgangsbestemmelserne i § 121) idet ikke blot de tjenestemænd, der i dag er ansat i Grønland i henhold til reglerne i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd, jfr. § 157 i lov nr. 5 af 7. juni 1958 om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger, men også de såkaldte grønlandske tjenestemænd, der er ansat i henhold til reglerne i bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd, vil blive henført til lovens bestemmelser.

For at tilgode de ønskelige i, at de retsregler, der normerer tjenestemandens retsstilling, er fælles for alle i Grønland bosatte tjenestemænd, har det naturlige udgangspunkt ved udarbejdelsen af nærværende lovforslag været de i lønnings- og pensionsloven indeholdte regler.

Der vil i bemærkningerne til nærværende lovforslags enkelte bestemmelser blive redegjort for eventuelle afvigelser fra de i ovennævnte lov fastsatte regler.

119 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev.lovforslag).

Under hensyn til det realitativt begrænsede antal tjenestemandstillinger, der kan tænkes oprettet i Grønland, har man fundet det naturligt i nærværende lovforslag også at medtage normerings- og klassificeringsbestemmelser for de enkelte tjenestemænd, i stedet for, som tilfældet er for statstjenestemandenes vedkommende her i landet, at optage bestemmelserne herom i en særlig lov.

Det tilføjes, at skitseforslaget har været forelagt for og er tiltrådt af de grønlandske fagorganisationer, ligesom Grønlands landsråd i en ekstraordinær samling i foråret 1963 har tilsluttet sig forslaget, og samtidig erklæret sig indforstået med, at lovforslaget fremsættes i Folketinget, uden at forslaget forinden i henhold til § 7, stk. 2 i lov nr. 271 af 27. maj 1950 om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser er forelagt landsrådet til betænkning.

Lovforslaget er med enkelte forbehold, for hvilke der vil blive redegjort under bemærkningerne til de enkelte paragraffer, tiltrådt af Den grønlandske Tjenestemandforening, der af de forhandlingsberettigede centralorganisationer her i landet samt af Danmarks Lærereforening er blevet bemyndiget til på organisationernes vegne at forhandle om forslagets enkelte bestemmelser. Under disse forhandlinger har såvel de i henhold til lov nr. 5 af 7. juni 1958 om normering- og klassificering af statstjenestemandstillinger ansatte ikke-udsendte tjenestemand samt de i henhold til bekendtgørelse af 8. april 1959 ansatte grønlandske tjenestemænd været repræsenteret.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser.

Lønningerne i de i lovforslaget optagne lønningsklasser er fastsat således, at der ved lovens ikrafttræden i overensstemmelse med skitseforslagets udtalelser gives de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd en lønstigning på 10 pct. som forskud på en forventet produktivitetstigning i det grønlandske samfund.

En tilsvarende indtægtsstigning er under allerede stedfunde forhandlinger med Grønlandsk Arbejdersammenslutning tilsikret andre i Grønland hjemmehørende lønmodtagergrupper, ligesom der ved forhandling med de grønlandske fiskere og fangeres organisation også er sikret de frie erhververe samme indkomststigning — for såvel lønmodtagerne som de frie erhververes vedkommende fra 1. april 1964 at regne.

Det fremgår af skitseforslaget, at de samlede økonomiske konsekvenser af denne indkomststigning i Grønland skønnes at ville andrage cirka 8½ mill. kr. årligt.

Af disse 8½ mill. kr. skønnes ca. 1 mill. kr. at være en direkte følge af nærværende lovforslags gennemførelse.

Som følge af, at der ved fastsættelsen af grundlønningerne til de af lovforslaget omfattede grønlandske tjenestemænd, ansat i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959, er indregnet en forhøjelse på 300 kr. årligt ud over den almindelige lønstigning på 10 pct., jfr. bemærkningerne til § 69, må der ud over den af skitseforslaget følgende merudgift påregnes at ville fremkomme en yderligere udgiftstigning på 150.000 kr. Den i lovforslagets § 126 givne bemyndigelse til at regulere allerede pensionerede grønlandske tjenestemænds pensioner skønnes herudover at ville medføre en merudgift på 150.000 kr.

De som følge af lovforslagets ophøjelse til lov forventede samlede merudgifter skønnes således i alt at ville beløbe sig til 1,3 mill. kr.

Det forudsættes dog herved, at samtlige uden for tjenestemandsområdet eksisterende faglige organisationer her i landet og i Grønland vil respektere, at deres medlemmer under beskæftigelse i det grønlandske samfund aflønnes i overensstemmelse med de i Grønlandsudvalgets skitseforslag fastsatte principper, samt at de i nærværende lovforslag indeholdte bestemmelser for afgrænsningen mellem i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd finder tilsvarende anvendelse i sådanne tilfælde.

Bemærkninger til de enkelte paragraffer.

Til I. del.

Til kap. 1. Almindelige bestemmelser.

Til § 1.

Begrebet tjenestemand i Grønland er foreslået defineret på samme måde, som tjenestemandsbegrebet defineres i lønnings- og pensionslovens § 1.

Til § 2.

Ligesom i lønnings- og pensionslovens § 2 foreslås det fastslået som hovedregel, at ansættelse i ledige tjenestemandstillinger sker efter opslag. Undtagelse herfra forudsættes ikke at finde sted i videre omfang end for tjenestemandstillinger her i landet, jfr. herved finansministeriets cirkulære af 9. december 1961 om opslag af tjenestemandstillinger.

Den normale ansøgningsfrist foreslås under hen-

syn til de vanskeligere kommunikationsforhold fastsat til 1 måned.

Til § 3.

Bestemmelsen er enslydende med lønnings- og pensionslovens § 3.

Til § 4.

Ifølge lov om normering og klassificering af stats-tjenestemandstillinger § 160, stk. 3 er tjenestemænd i Grønland forpligtet til efter styrelsens bestemmelse at forrette tjeneste her i landet. Da der må antages fortsat at være behov for at beordre tjenestemænd i Grønland til tjeneste her i landet, foreslås bestemmelsen opretholdt, idet den efter sit indhold bør placeres i afsnittet om tjenestemandens pligter.

Under sådan tjeneste er tjenestemanden i lønningsmæssig henseende ligestillet med de her i landet ansatte tjenestemænd i tilsvarende stillinger, jfr. § 84.

Til § 5.

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til lønnings- og pensionslovens § 5. Det bemærkes herved, at der ikke i Grønland finder elev- og medhjælperuddannelse sted med henblik på ansættelse som etatsassistent. Endvidere findes det rettest, at finansministeriet fortsat træffer afgørelsen om, hvorvidt en persons alder eller almindelige helbredstilstand måtte være en hindring for senere tjenestemandsansættelse af den pågældende.

Til § 6.

Bortset fra de grønlandske tjenestemænd og præster uden teologisk embedseksamen er der ikke i bestemmelsen tilsigtet nogen ændring i de hidtidige regler om ansættelses- og afskedigelseskompetencen, idet den ændrede angivelse af lønningsklasserne i stk. 1 alene skyldes omlitring af lønningsklasserne for tjenestemænd i Grønland, jfr. bemærkningerne til § 69.

Hvad specielt angår ansættelses- og afskedigelseskompetencen vedrørende tjenestemænd i 1. lønningsklasse bemærkes, at nyansættelser ikke vil finde sted, jfr. §§ 99, 102, 103, 109, 113, og 114, men at der kan blive tale om advancementsansættelser inden for den pågældende lønningsklasse. Medens det i henhold til §§ 2 og 32 i bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd er ministeren for Grønland, der har ansættelses- og afskedigelseskompetencen, foreslås denne ret nu tilagt pågældende centralstyrelses chef.

I lighed med de inden for eksempel told- og trafiketaterne fastsatte interne bestemmelser angående betingelserne for ansættelse i tjenestemandstillinger, herunder advancementsstillinger, foreslås der i

stk. 3 skabt hjemmel for, at den minister, under hvis forretningsområde den pågældende tjenestegren henhører, efter forhandling med finansministeren kan udfærdige mere detaljerede bestemmelser om faglige og uddannelsesmæssige betingelser for ansættelse i tjenestemandstillinger inden for vedkommende tjenestegren. I øvrigt forudsættes der stillet samme uddannelsesmæssige krav for ansættelse i tjenestemandstilling i Grønland, som er fastsat for tilsvarende stillinger i lønnings- og pensionsloven (stillinger som sekretær eller ingeniør og konstruktør).

Til §§ 7, 8, 9, 10, 11 og 12.

Bestemmelserne svarer med enkelte redaktionelle ændringer til de tilsvarende paragraffer i lønnings- og pensionsloven.

I § 11, stk. 2 foreslås det præciseret, at en udsendt tjenestemand under suspension kun oppebærer $\frac{2}{3}$ af grønlandstillægget, jfr. bemærkningerne til § 90.

Til § 13.

Bestemmelserne svarer med enkelte redaktionelle ændringer til lønnings- og pensionslovens § 13, stk. 5-7.

For så vidt angår de i lønnings- og pensionslovens § 13, stk. 1-4 indeholdte regler om ferie henvises for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd til forslaget § 88 og for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd til forslaget § 92.

Til § 14.

De for tjenestemænd her i landet fastsatte regler om aflønning m. v. under fraværelse fra tjenesten under militære indkaldelser foreslås bragt uændret til anvendelse på tjenestemænd i Grønland, i hvilken forbindelse bemærkes, at den i Grønland hjemmehørende befolkning ikke er undergivet værnepligt, men kan indkaldes til frivillig tjeneste under forsvaret. Under sådan militærtjeneste vil der ikke tilkomme den pågældende nogen del af lønnen, medmindre han er ansat som befalingsmand af reserven.

Til §§ 15 og 16.

Bestemmelserne er med enkelte redaktionelle ændringer enslydende med bestemmelserne i lønnings- og pensionslovens §§ 15 og 16.

Til §§ 17 og 18.

I § 17, stk. 3 foreslås der skabt hjemmel for tilstedeværelse af en tolk under afholdelse af tjenstligt forhør. Da en betydelig del af de grønlandske tjenestemænd hverken kan forstå det danske sprog eller udtrykke sig herpå, foreslås det under hensyn til den

interesse, der for styrelsen knytter sig til at få en disciplinærsag belyst i fuldt omfang, at udgiften til tolkebistand afholdes af statskassen.

Den adgang, der efter lønnings- og pensionslovens § 17, stk. 6 skal gives en repræsentant for vedkommende forhandlingsberettigede organisation til en mundtlig drøftelse af sagen med styrelsens chef, forinden afgørelse træffes om visse alvorligere sanktioner, er foreslået overladt „Den grønlandske Tjenestemandsförening“ (jfr. § 21), der kan lade sig repræsentere af en repræsentant for vedkommende centralorganisation i tilfælde, hvor der på det tidspunkt, afgørelse i sagen skal træffes, ikke vil være nogen repræsentant for etatsorganisationen til stede her i landet.

De øvrige ændringer i forhold til lønnings- og pensionslovens §§ 17 og 18 er udelukkende af redaktionel karakter.

Til §§ 19 og 20.

Bestemmelserne er enslydende med de tilsvarende bestemmelser i lønnings- og pensionslovens §§ 19 og 20.

Til § 21.

Tjenestemænd i Grønland er tilsluttet „Den grønlandske Tjenestemandsförening“, som hører under statstjenestemændenes centralorganisation II (embedsklasserne). Opstår der særlige problemer, som skal gøres til genstand for drøftelse i centraladministrationen, varetages forhandlingsretten i fællesskab af „Den grønlandske Tjenestemandsförening“ og den centralorganisation, hvorunder tilsvarende sager her i landet sorterer.

Forhandlingsretten for lærere på Grønland udøves i fællesskab af „Den grønlandske Tjenestemandsförening“, statstjenestemændenes centralorganisation II og Danmarks Lærerforening.

De hidtidige grønlandske tjenestemænd, som aflønnes i henhold til bekendtgørelse af 8. april 1959, er tilsluttet „Foreningen for grønlandske Tjenestemænd“ (KAP). Disse tjenestemænd, som ved nærværende lovs ikrafttræden foreslås tillagt egentlig tjenestemandsstatus, jfr. de indledende bemærkninger, forudsættes herefter at få adgang til medlemskab af „Den grønlandske Tjenestemandsförening“, hvis status som etatsorganisation foreslås fastslået i stk. 1.

I stk. 2 foreslås forhandlingsretten for tjenestemænd i Grønland udøvet efter samme principper, som fastsat i lønnings- og pensionslovens §§ 21-25, hvilket navnlig indebærer, at etatsorganisationen kan påkalde vedkommende centralorganisations bistand, og at forhandlingsrettens omfang og proceduren er den samme som i tjenestemandsspørgsmål her i landet.

Til § 22.

Bestemmelsen i stk. 1 er enslydende med lønnings- og pensionslovens § 26, stk. 1.

Bestemmelsen i stk. 2 tilsigter opfyldelsen af samme formål som omtalt i lønnings- og pensionslovens § 26, stk. 2.

Til § 23.

Stykke 1-7 svarer til de tilsvarende stykker i lønnings- og pensionslovens § 27. I stk. 5 foreslås tilføjet, at et eventuelt grønlandstillæg ikke tages i betragtning ved beregningen af det i nævnte stykke omhandlede personlige, ikke-pensionsgivende tillæg, hvilket må anses for rimeligt, da tillægget medtages ved beregningen af grønlandstillægget.

Da medregning af opnået anciennitet ved overgang fra en tjenstemandsstilling i Grønland til en tilsvarende stilling her i landet under staten, folkeskolen og folkekirken eller omvendt i hvert enkelt tilfælde ville kræve særlig hjemmel på normeringslov eller bevillingslov, og da sådan medregning i alle tilfælde synes rimelig, foreslås der i stykke 8 indført en generel hjemmel herfor.

Det bemærkes, at en tjenestemand, som opnår en forfremmelse i forhold til sin hidtidige stilling her i landet, i forbindelse med første ansættelse som tjenestemand i Grønland må anses for omfattet af nærværende paragrafs stk. 5, og at en tjenestemand i Grønland, som udnævnes i avancementsstilling her i landet, må anses for omfattet af den tilsvarende bestemmelse i de her i landet gældende lønningslove.

Til §§ 24, 25 og 26.

Bestemmelserne svarer til lønnings- og pensionslovens §§ 28, 29 og 30.

Til § 27.

Bestemmelsen svarer til lønnings- og pensionslovens § 31 alene med udeladelse af dennes stykke 2, idet der ikke i Grønland er behov for at lade løn-udbetaling finde sted til et tidligere tidspunkt end på forfaldsdagen.

Til § 28.

På grund af de vanskelige kommunikationsforhold i Grønland og til og fra Grønland foreslås det, at ansættelse i tjenstemandsstilling skal ske fra den første i ansættelsesmåneden.

Stk. 2 svarer til lønnings- og pensionslovens § 32, stk. 3.

Til §§ 29, 30 og 31.

Bestemmelserne svarer med enkelte redaktionelle ændringer til lønnings- og pensionslovens §§ 33, 34 og 35.

Til § 32.

I tjenstemandsloven af 1946, § 696, stk. 1 var der hjemmel til at yde i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd fribolig.

I medfør af samme paragraf har der ligeledes været ydet de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd brændselsgodtgørelse.

Lønningskommissionen af 1954 foreslog, at såvel adgangen til fribolig som til brændselsgodtgørelse skulle bortfalde og afløses af regler, hvorefter tjenestemænd, der får anvist bolig, skal betale herfor efter regler fastsat af ministeren for Grønland efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet.

Af kommissionens bemærkninger til forslaget om ydelse af grønlandstillæg til i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd fremgik det imidlertid, at man ved fastsættelse af grønlandstillægget skulle have for øje, at den i tjenstemandsloven af 1946 hjemlede adgang til fribolig og brændselsgodtgørelse forsloges ophævet, jfr. bemærkningerne på pg. 180 til §§ 159 og 162 i lønningskommissionens 2. betænkning.

Det fremsatte forslag til § 32 svarer ganske til de i lønningskommissionen af 1954 udtalte principper, og er identisk med bestemmelsen i § 46 i bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd.

Af bestemmelsen om, at en tjenestemand er pligtig at bebo en ham anvist bolig, kan ikke udledes en ret for tjenestemænd i Grønland til at få anvist bolig. Det må på samme måde som her i landet som hovedregel være vedkommende tjenstemands egen sag at skaffe sig bolig, og kun i de tilfælde, hvor det er i den ansættende myndigheds interesse, at en bolig stilles til rådighed for pågældende tjenestemand, kan dette i det konkrete tilfælde lade sig gøre, men vedkommende tjenestemand er i så fald pligtig at acceptere den bolig, der bliver tilbudt ham og at betale det for boligen i henhold til lovforslagets stk. 2 fastsatte boligbidrag.

Ved fastsættelsen af boligbidraget vil der på samme måde som her i landet være at tage hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet og udstyr. Endvidere vil der være at tage hensyn til, at der til en anvist bolig i henhold til paragraffens stk. 4 er knyttet retten til gratis renovation og levering af vand.

For i nogen grad at give kompensation for de ulemper, der kan være forbundet med en tjenstemands placering med tjenestested uden for en by, foreslås, at der ved boligbidragets fastsættelse også skal tages hensyn til boligens geografiske beliggenhed i et bysamfund eller på en mindre plads.

Endvidere vil der ved fastsættelsen af boligbidraget være at tage hensyn til, om vedkommende bolig anvises tjenestemanden, fordi der til benyttelsen af boligen er knyttet en pligt til også uden for den egentlige tjenestetid at føre effektivt tilsyn med den virksomhed, tjenestemanden leder eller overvåger, eller hvor hensynet til tjenestens tarv gør benyttelsen af netop den tildelte bolig påkrævet.

I øvrigt vil der ved boligbidragets fastsættelse være at tage hensyn til det i Grønland gældende almindelige boligudgiftsniveau.

Ved fastsættelsen af det i § 90 omtalte grønlandstillæg til tjenestemænd, der ikke er hjemmehørende i Grønland, vil der være at tage hensyn til, at de pågældende fremover skal betale boligbidrag, jfr. bemærkningerne til § 90.

I bestemmelsens stk. 3 foreslås på linje med, hvad der er gældende her i landet, at staten har den fulde indvendige og udvendige vedligeholdelse af boligerne.

Da det ikke forekommer naturligt i selve loven at fastsætte de nærmere regler for brug, vedligeholdelse m. v. foreslås, at ministeren for Grønland fastsætter de nærmere regler herom.

Medens tjenestemandene selv må udrede udgifterne til opvarmning, elektricitet m. v., jfr. stk. 5, foreslås i sidste punktum i stk. 4, at der til en anvist bolig knyttes ret til gratis levering af vand og gratis renovation.

Da der er forekommet tilfælde, hvor en anvist bolig af tjenestemandens husstand anvendes i erhvervsøjemed, hvilket medmindre ganske særlige forhold gør sig gældende, må anses for at være i strid med baggrunden for anvisningen af boliger, foreslås i stk. 6, at ministeren for Grønland skal godkende, at en anvist bolig benyttes i erhvervsøjemed. En sådan godkendelse bør som hovedregel gøres tidsbegrænset, ligesom der, såfremt boligen ved sin anvendelse til erhvervsøjemed udsættes for større slid, end hvad normalt kan forventes, bør finde en forhøjelse af boligbidraget sted.

Til §§ 33-37.

Bestemmelserne svarer i princippet til bestemmelserne i lønnings- og pensionslovens §§ 39-43.

Til § 38.

Bestemmelsen i stk. 1 svarer til normerings- og klassificeringslovens § 161. Bestemmelsen i stk. 2 svarer til lønnings- og pensionslovens § 44, stk. 2.

Til §§ 40-41.

Bestemmelserne svarer i princippet til bestemmelserne i lønnings- og pensionslovens §§ 46-47.

Til kap. 2. Pension.

Uanset at pensionsordningerne for de i Grønland ansatte tjenestemænd indholdsmæssigt er nært beslægtede, er der efter den nuværende ordning på væsentlige områder ret betydelig forskel mellem på den ene side de regler, der fastlægger pensionsforholdene for de tjenestemænd i Grønland, der er omfattet af lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd samt lov om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger, og på den anden side pensionsbestemmelserne for de tjenestemænd, der er ansat efter bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd.

Sådanne forskelligheder forekommer bl. a. med hensyn til reglerne om pensionsanciennitetsberegningen, idet pensionsalderen efter lønningsloven regnes fra det tidspunkt, da tjenestemanden har været fast ansat i pensionsberettigende stilling i 5 år efter det fyldte 30. år, hvorimod pensionsalder efter bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd opnås efter 5 års ansættelse efter det fyldte 23. år.

En anden hovedforskel foreligger med hensyn til beregningsgrundlaget for pensionerne. Efter begge systemer fastsættes såvel egen- som enkepension ud fra lønningsindtægten på fratrædelsestidspunktet og i forhold til den erhvervede pensionsalder. Imidlertid blev pensionerne for grønlandske tjenestemænd ved indførelse af bekendtgørelsen af 1959 fastlagt på et niveau, der tilnærmelsesvis svarede til pensionsstørrelserne efter den forud gældende bekendtgørelse af 15. oktober 1946 om grønlandske bestillingsmænd, hvorimod tjenestemandspensionerne efter lønningsloven af 1958 som hovedregel var lavere end tilsvarende pensioner, ydet i henhold til tjenestemandsløven af 1946. Der er herved opstået forskel på det relative størrelsesforhold mellem løn og pension efter reglerne henholdsvis i lønningsloven og i bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd.

Herudover gælder der visse forskelligheder i pensionsmæssig henseende, navnlig med hensyn til afgangsalderen, for statstjenestemænd, der har status henholdsvis som udsendte og ikke-udsendte tjenestemænd i Grønland.

I overensstemmelse med de hovedsynspunkter, der ligger til grund for den foreslåede nyordning af ansættelsesforholdene for tjenestemænd i Grønland, foreslås indført så vidt muligt ensartede pensionsregler, omfattende alle grupper af tjenestemænd i Grønland.

De foreslåede pensionsbestemmelser er herefter opbygget med udgangspunkt i bestemmelserne i kapitel 2 i lønningsloven af 1958, således at såvel de

nuværende egentlige statstjenestemænd i Grønland som grønlandske tjenestemænd fremtidig i pensionsmæssig henseende behandles efter hertil svarende regler.

Heraf følger, at pensionsalder til opnåelse af ordinær egenpension også for de tjenestemandsgupper, der nu falder ind under bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd, for fremtiden tidligst vil kunne erhverves fra det fyldte 35. år. Der foreslås dog overgangsmæssigt tilvejebragt hjemmel for, at de grønlandske tjenestemænd, som har opnået pensionsanciennitet efter de hidtidige regler, bevarer deres anciennitetsmæssige status.

Pensionsberegningen foreslås knyttet til den lønningsindtægt, der opnås efter lønningsklasserne i det foreliggende lovforslag, således at højeste pension opnås med en pensionsalder på 30 år. Den således foreslåede ordning med hensyn til pensionsberegningen vil for de tjenestemænd, der nu er omfattet af bestemmelsen i normerings- og klassificeringslovens § 166, stk. 1, udløse pensionsforhøjelser, som for egenpensionens vedkommende på de højeste anciennitetstrin svarer til omkring 6 à 7 pct. af de tilsvarende pr. 1. oktober 1963 opnåelige pensioner, medens de nuværende højeste egenpensioner for grønlandske tjenestemænd gennemgående vil blive forhøjet med omkring 10 pct.

For tjenestemænd, der anses som ikke-hjemmehørende i Grønland, foreslås indført bestemmelser gående ud på, at der ved bosættelse her i landet efter pensioneringen sker omregning af pensionen efter de for tjenestemænd i tilsvarende stilling hernede gældende regler.

Ifølge normerings- og klassificeringslovens § 166, stk. 2, er de i Grønland ansatte tjenestemænd, der er hjemmehørende her i landet, forpligtet til at søge afsked fra udgangen af den måned, hvori de fylder 65 år, og er berettiget til at erholde afsked med pension fra den måned, de er fyldt 60 år. Tilsvarende aldersgrænser gælder ifølge bekendtgørelsen af 8. april 1959 for grønlandske tjenestemænd, medens i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, ansat efter lønnings- og pensionsloven, omfattes af denne lovs almindelige aldersafgangsregler.

I det foreliggende lovforslag er den pligtige afgangsalder for alle grupper af tjenestemænd i Grønland foreslået fastsat til 65 år, og det bestemmes — ligeledes som en generel ordning — at de pågældende er berettiget til at søge afsked med pension ved det fyldte 60. år.

Det er herved forudsat, at ældre tjenestemænd, der f. eks. som minearbejdere ved kulbruddet i Qutdliggssat er beskæftiget med strengt legemligt arbejde, så vidt muligt i rimelig tid før opnåelse

af pensioneringsalderen bør søges overført til lettere arbejde.

I øvrigt henvises til bemærkningerne til de enkelte bestemmelser.

Til § 42.

Bestemmelsen svarer til § 49 i lønningsloven af 1959.

Til § 43.

Bestemmelsen er med enkelte ændringer af redaktionel karakter overensstemmende med reglerne i lønningslovens § 50, stk. 1-6. Heraf følger, at samtlige i Grønland ansatte grupper af tjenestemænd fremtidig vil være omfattet af tilsvarende regler som efter lønningsloven af 1958 med hensyn til adgangen til at få udbetalt „dobbelts godtgørelse“ ved fratræden uden pension, vilkårene for erhvervelse af forhøjet pensionsanciennitet og for så vidt angår overførelse af pensionsbidrag ved overgang til anden stilling inden for det offentlige pensionsområde.

Med hensyn til særregler for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd henvises til bemærkningerne til § 97.

Til § 44.

Bestemmelsen svarer til lønningslovens § 51 med den ændring, at grønlandstillæg og sprogtillæg udtrykkeligt er medtaget blandt de ydelser, som efter stk. 2 ikke henregnes til den pensionsgivende lønningsindtægt.

Til § 45.

Bestemmelsen svarer til lønningslovens § 52.

Til § 46.

Angående de synspunkter, der er lagt til grund for bestemmelserne om afgangsalderen for tjenestemænd i Grønland, henvises til de indledende bemærkninger. I lovforslaget er ikke medtaget en til lønningslovens § 53, stk. 2, svarende bestemmelse om afskedigelsesalderen for dommere i Grønland, der forudsættes afskediget ved opnåelse af den for tjenestemænd i Grønland i almindelighed gældende pligtige afgangsalder.

Tjenestemænd i Grønland, der afskediges på grund af smittefarlig tuberkulose, foreslås under paragraffens 2. stk. i pensionsmæssig henseende behandlet efter tilsvarende regler, som ifølge lov om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse gælder for tjenestemænd hernede. Efter den nævnte lovs § 10 tillægges der en tjenestemand, som afskediges på grund af smittefarlig tuberkulose i lunge eller strubehoved, og hvis tjenestegerning findes at medføre sådanne berøringer med befolkningen, at denne utvivlsomt udsættes for smittefare, en pen-

sion, der uanset alder og tjenestetid fastsættes til $\frac{2}{3}$ af pensionsindtægten.

Til § 47.

Den reducerede løn, der lægges til grund for beregning af egenpension til de af lovforslaget omfattede tjenestemænd, foreslås ifølge stk. 1 opgjort efter en tilsvarende skala, som ifølge lønningslovens § 54, stk. 1, anvendes for statstjenestemænd, jfr. herved de indledende bemærkninger.

Ved det i stk. 2 indeholdte forslag om, at pensionsalderen regnes fra det tidspunkt, da tjenestemanden i 5 år efter sit fyldte 30. år har været fast ansat i pensionsberettigende stilling, skabes der — ligeledes fælles for samtlige grupper af tjenestemænd i Grønland — overensstemmelse med lønningslovens regler om pensionsanciennitetsberegningen. Der er dog — bl. a. under hensyn til, at grønlandske tjenestemænd efter reglerne i bekendtgørelse af 8. april 1959 i almindelighed har adgang til at opnå højeste pension, når afgang fra tjenesten finder sted på grund af alder ved det 60. år — under stk. 4 stillet forslag om, at tjenestemænd i 1. lønningsklasse, der afgår fra tjenesten efter det fyldte 60. år, får deres pensionsalder beregnet, som om tjenesten var blevet fortsat indtil 65-aldren. Et forslag fra Den grønlandske Tjenestemandsforening om, at alle tjenestemænd i Grønland bliver stillet på tilsvarende måde ved afgang fra tjenesten efter det fyldte 60 år, har man ikke ment at kunne imødekomme.

Endvidere stilles der under stk. 2 forslag om medregning af den erhvervede pensionsalder i tilfælde, hvor overgang finder sted fra stillinger, der omfattes af lov om normering og klassificering af stats-tjenestemandstillinger, til tjenestemandstilling i Grønland samt om medtagelse af erhvervet pensionsalder i øvrigt ved overgang fra stillinger under andet offentligt pensionsområde til ansættelse i Grønland efter tilsvarende regler, som indeholdes i lønningslovens § 54, stk. 2.

Efter den i stk. 3 foreslåede pensionsberegningsskala udgør egenpensionen ligesom efter reglerne i lønningsloven af 1958 fra 50 pct. til 75 pct. af den løn, der lægges til grund for pensionsberegningen, men således at højeste egenpension opnås med en pensionsalder på 30 år og derover.

Til § 48.

Bestemmelsen svarer til reglerne i lønningslovens § 57.

Til § 49.

Bestemmelsen svarer til lønningslovens § 58. Dog er stk. 3 affattet således, at reglerne er til hinder for, at løn eller pension fra en tjenestemandstilling i Grønland kan oppebæres samtidig med til-

svarende ydelser fra en stilling i statstjenesten uden for Grønland.

Til § 50.

De foreslåede bestemmelser om ventepenge svarer til de regler, der indeholdes i lønningslovens § 59.

Til § 51 og 52.

Reglerne svarer til lønningslovens §§ 60-61. Da spørgsmålet om, hvorvidt en grønlandsk tjenestemand, der afskediges på grund af tjenesteforseelse, skal have pension, ifølge den gældende regel i § 30, stk. 2, i bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd afgøres administrativt, indebærer den foreslåede affattelse af lovens § 52, at pensionsspørgsmålet, hvor der er tale om afskedigelse på grund af forhold, som må henføres under denne bestemmelse, fremtidigt i alle tilfælde skal forelægges bevillingsmyndighederne.

Til § 53.

Bestemmelsen er med enkelte ændringer af redaktionel karakter overensstemmende med lønningslovens § 62, stk. 1-5.

Til § 54.

Ved den foreslåede bestemmelse skabes der tilsvarende hjemmel som efter lønningslovens § 63 til at fordre indhentet supplerende lægelige oplysninger til brug ved bedømmelse af en tjenestemand eller pensionists helbredstilstand. Under hensyn til den gældende lægeordning i Grønland, findes der ikke at være fornødent grundlag for at fordre, at lægeattester vedrørende tjenestemænd og pensionister skal være udstedt af en embedslæge.

Til § 55 og § 56.

De foreslåede pensionsberegningsskemaer vedrørende enkepensionen er udformet således, at der ved fastlæggelsen af pensionsaldersintervallerne er taget hensyn til, at højeste egenpension opnås med en pensionsalder på 30 år. Med henblik på at sikre, at pensioner til enker efter tjenestemænd i 1. lønningsklasse kommer til at stå i rimeligt forhold til enkepension efter bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd, stilles der forslag om, at den reducerede lønningsindtægt, der lægges til grund for beregning af pension til sådanne enker, opgøres efter en anden reduktionsskala end den efter lønningslovens § 64, stk. 2, gældende.

Under § 56 er det foreslået, at enkepensionen mindst skal udgøre 3.000 kr. årlig, for så vidt den ikke derved bliver større end halvdelen af den lønningsindtægt, som manden sidst oppebar.

Til § 57 og § 60.

Ifølge bekendtgørelsen om grønlandske tjenestemænd ydes der efter lignende regler som i lønnings-

lovens § 66 børnepensionstillæg til egen- og enkepension med 1.000 kr. årligt for hvert barn under 16. år. Dog kan denne aldersgrænse forhøjes for børn under fortsat uddannelse til det 18. år.

Endvidere indeholder bekendtgørelsen hjemmel for ydelse inden for de samme aldersgrænser af børnepension på 1600 kr. årlig til forældrelose børn efter grønlandske tjenestemænd samt til enker, der ikke er berettigede til enkepension som følge af, at manden ikke havde erhvervet pensionsalder til opnåelse af ordinær pension.

Det foreslås, at børnepensionstillæg og børnepension til forældrelose børn samt ikke-pensionsberettigede enker ydes med henholdsvis 1320 kr. og 2100 kr. årlig og i øvrigt efter regler svarende til lønningslovens §§ 66 og 69. Denne ordning indebærer, at de heromhandlede ydelser fremtidig for alle pensionister ophører ved barnets fyldte 18. år, samt at der generelt åbnes mulighed for forlængelse indtil det 24. år i tilfælde, hvor forsørgelsen af børn under uddannelse udstrækkes ud over det 18. år.

Til § 58.

Bestemmelsen er, bortset fra en enkelt, af den særlige grønlandske ægteskabslovgivning foranlediget tilføje, overensstemmende med lønningslovens § 67.

Til § 59.

Bestemmelsen svarer til lønningslovens § 68.

Til kap. 3. Efterindtægt for tjenestemænds efterladte.

Til § 61 - § 68.

Bestemmelserne om efterindtægt for tjenestemænds efterladte er opbygget på linie med reglerne i lønningslovens kap. 3, således at detalireglerne er afpasset efter det grønlandske lønsystem. I § 66 er det i overensstemmelse med gældende fast praksis på dette område udtrykkeligt fastslået, at ydelser, der er betinget af, at der haves forsørgelsespligt over for børn, afgrænses til de tilfælde, hvor der i følge lov om offentlig forsørg her i landet består forsørgelsespligt i forhold til det offentlige over for børn. Det forudsættes, at dette kriterium anvendes, uanset om der efter de særlige grønlandske regler ikke haves forsørgelsespligt i offentligretlig henseende.

Til kap. 4. Lønningsklasserne.

Til §§ 69 og 70.

I det som bilag til nærværende lovforslag optagne af „Grønlandsudvalget af 1960“ vedtagne „Skitseforslag til hovedlinier for indkomstdannelsen og erhvervs politikken i Grønland“ er det forudsat, at

der i udgangsåret — som forskud på en forventet produktivitetsstigning — gennemføres en gennemsnitlig lønforhøjelse på 10 pct. for alle lønmodtagergrupper med undtagelse af de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd.

Ved fastsættelsen af rammen for de nye lønningsklasser fra og med 2. lønningsklasse er de overenskomsttillægsportioner, der med hjemmel i lønnings- og pensionslovens § 88 er ydet tjenestemændene før udgangsåret, 1. april 1964, i alt 40 portioner, tillagt grundlønningerne, ligesom de dyrtidsportioner, der er ydet før dette tidspunkt, er indregnet i de nye grundlønninger.

Et forslag fra Den grønlandske Tjenestemandsforening om i grundlønningerne også, at indregne de 8 overenskomsttillægsportioner, som med hjemmel i lønnings- og pensionslovens § 88 ydes tjenestemænd her i landet fra 1. april 1964 at regne, har man ikke ment, at der efter de i skitseforslaget fastsatte retningslinier er mulighed for at imødekomme.

Reduktionsprocenten for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, jfr. lov om normering af klassificering af statstjenestemandsstillinger § 158, stk. 2 er på finansloven for finansåret 1963-64 fastsat til 20, således at der udbetales disse tjenestemænd 80 pct. af den i lønnings- og pensionsloven fastsatte lønning med tillæg. Da der er foreslået en gennemsnitlig forhøjelse på 10 pct. af de nugældende lønninger, er de nye lønningsklasser fastsat som 88 pct. af lønningerne, incl. overenskomsttillæg og dyrtidstillæg, efter lønnings- og pensionsloven.

Til de hidtidige grønlandske tjenestemænd, som aflønnes i henhold til bekendtgørelse af 8. april 1959 fra Ministeriet for Grønland er der ydet 26 overenskomsttillægsportioner af de i bekendtgørelsens § 13 nævnte størrelser og 13 (fra 1. oktober 1963 : 14) dyrtidstillægsportioner af de i § 12 nævnte størrelser.

Under hensyn til den ved lov nr. 75 af 13. marts 1963 stedfundne forhøjelse af overenskomstportionernes størrelse med 12 kr. årligt for tjenestemandslønninger under 11.900 kr., har man fundet det rimeligt at indregne en forhøjelse på 300 kr. årlig i grundlønningerne for 1. lønningsklasse udover den i skitseforslaget forudsatte generelle lønforbedring på 10 pct.

Til kap. 5. Regulering af lønninger, pensioner, ventepenge samt bestillingstillæg og honorarer.

Til § 71.

Nærværende forslag skal omfatte 2 kategorier af tjenestemænd, hvis lønninger og pensioner er blevet

F. t. l. om statens tjenestemænd i Grønland.

dyrtidsregulerede efter forskellige regler. Lønningerne til tjenestemændene er blevet dyrtidsreguleret efter reglerne i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd med ændring ved lov nr. 224 af 31. maj 1963, mens lønningerne til grønlandske tjenestemænd er blevet dyrtidsreguleret efter reglerne i bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd.

Bestemmelserne om dyrtidsregulering i de to regelsæt er imidlertid væsentligt forskellige, idet tjenestemænd, der aflønnes efter lønnings- og pensionsloven, får deres løn dyrtidsreguleret på grundlag af det i lov nr. 83 af 16. marts 1963 om beregning af et reguleringspristal omhandlede pristal, mens lønningerne til de grønlandske tjenestemænd dyrtidsreguleres på grundlag af det grønlandske særpristal, jfr. § 2 i lov nr. 305 af 21. december 1957.

Reguleringspristallet er beregnet med priserne i januar 1963 som basis (= 100), mens det grønlandske pristal er beregnet med priserne i april 1950 som basis dog således, at der er taget hensyn til den i lov nr. 305 af 21. december 1957 stedfundne ændring af visse indførselsafgifter.

I henhold til det af Grønlandsudvalget af 1960 vedtagne skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken i Grønland skal der gennemføres et reguleringsystem på grundlag af det grønlandske pristal for alle lønmodtagere. Som anført under bemærkningerne til § 70 er grundlønningerne fastsat udfra de pr. 1. april 1963 gældende lønninger. Disse lønninger er fastsat på grundlag af reguleringspristallet og det grønlandske særpristal for januar 1963, idet januarpristallet benyttes ved dyrtidsregulering for tidsrummet 1. april—30. september. Reguleringspristallet for januar 1963 var = 100, mens det grønlandske særpristal androg 180. For at bringe konformitet mellem de to pristalsystemer foreslås det, at der med udgangspunkt i det hidtidige beregningsgrundlag for det grønlandske pristal og med priserne i januar 1963 som basis (= 100) beregnes et grønlandsk reguleringspristal.

Til § 72.

Bestemmelsen svarer til bestemmelsen i § 86 i lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd og § 12, stk. 2 i bekendtgørelse af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd.

Til § 73.

Pristalsreguleringen af lønningerne til såvel tjenestemænd, der er omfattet af lov nr. 154 af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd, som „grønlandske tjenestemænd“ har indtil 1. april 1963 fundet sted på den

måde, at der for en ændring i pristallet på et vist antal points blev ydet en dyrtidsportion angivet i kroner og øre. Dyrtidsportionens størrelse var sat i relation til grundlønns størrelse. Da lønningerne siden 1958 er steget som følge af dyrtidstillæg og overenskomsttillæg, har en dyrtidsportion i konsekvens af, at dyrtidsreguleringen skete med et fast beløb af grundløn, udgjort en stadig faldende procentdel af lønningerne.

For at afhjælpe dette forhold gennemførtes ved lov nr. 224 af 31. maj 1963 en ændring i lønningsloven af 1958.

Efter nyordningen forhøjes eller nedsættes lønningerne — hvortil henregnes grundløn, dyrtidstillæg ydet indtil 1. april 1963, samt overenskomsttillæg — med 3 pct. for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet udover 100.

Herigennem får tjenestemændene til stadighed samme dækning for dyrtiden, uanset pristalsændringernes styrke og hyppighed, ligesom nyordningen indebærer, at tjenestemandslønningerne fremtidig stiger og falder helt overensstemmende med reguleringspristallets udsving. En tilsvarende ændring af dyrtidsreguleringen blev imidlertid ikke gennemført for de grønlandske tjenestemænd uanset dyrtidsreguleringsbestemmelserne i bekendtgørelse af 8. april 1959 var identiske med de i lønningslovens fastsatte regler for dyrtidsregulering.

Det skønnes imidlertid rimeligt, at de grønlandske tjenestemænd fremover opnår dyrtidsregulering efter tilsvarende principper for dyrtidsregulering af lønninger, som er gældende her i landet.

Til § 74.

Til tjenestemænd, der aflønnes efter reglerne i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd, kan der efter reglerne i § 88 ydes overenskomsttillæg; og tilsvarende regler gælder i henhold til § 13 i bekendtgørelse om grønlandske tjenestemænd, for grønlandske tjenestemænd. Indtil 1. april 1963 var overenskomstportionernes størrelse ens i de to regelsæt, men ved lov nr. 75 af 13. marts 1963 skete der en forhøjelse af portionsstørrelsen for tjenestemænd her i landet, hvis grundløn var mindre end 11.899 kr. En tilsvarende ændring fandt imidlertid ikke sted for de grønlandske tjenestemænd. Det må imidlertid anses for rimeligt, at overenskomstportionernes størrelse fremover bliver ens for tjenestemænd ansat her i landet og i Grønland.

Selve den foreslåede skala for overenskomstportionerne afviger numerisk fra den tilsvarende bestemmelse i lønningsloven, hvilket skyldes, at grundlønningerne i nærværende forslag er fastsat udfra de pr. 1. april 1963 gældende lønninger, jfr. bemærk-

ningerne til § 69, mens man i lov om lønninger og pensioner til statens tjenestemænd anvender grundlønningerne pr. 1. april 1958.

Efter forslaget vil overenskomstportionernes størrelse være ens for tjenestemænd omfattet af lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd og lov om tjenestemænd i Grønland.

Til § 75.

De foreslåede satser for overenskomstillæg til pensioner under 13.100 kr. svarer til de satser, som ifølge den ved lov nr. 75 af 13. marts 1963 gennemførte ændring af lønningslovens § 89 gælder for pensioner indtil 11.899 kr. inden for lønningslovens område.

Beløbsintervallerne 0-6.749 kr., 6750-9399 kr. og 9.400-13.099 kr. er udarbejdet således, at pensioner inden for disse intervaller som altovervejende hovedregel fremtidig reguleres med overenskomstillæg af samme størrelse som tilsvarende pensioner, fastsat efter reglerne i lønningsloven af 1958.

Pensioner på 13.100 kr. og derover foreslås overenskomstreguleret efter den ordinære skala i lovforslagets § 74.

Til § 76.

På de årlige finanslove er der bevilget en række honorarer til tjenestemænd i Grønland for særligt arbejde. Disse honorarer er blevet reguleret på samme måde som andre finanslovhonorarer, d. v. s. at grundbeløbet er forhøjet med 15 pct., jfr. tekstanmærkning nr. 18 til § 23 i lov om tillægsbevilling for finansåret 1962-1963, samt at der til honorarerne er blevet ydet dyrtidstillæg, der for 1. oktober 1963 andrager 142,4 pct. af grundbeløbet. I de tilfælde, hvor honoraret er blevet ydet en tjenestemand, der er hjemmehørende her i landet, er honoraret blevet udbetalt med dets fulde beløb, mens der i de tilfælde, hvor honoraret er ydet en i Grønland hjemmehørende tjenestemand i overensstemmelse med bestemmelsen i § 158, stk. 2 i lov nr. 5 af 7. juni 1958 om normering og klassificering af statstjenestemandstillinger er foretaget en reduktion på 20 pct.

Endvidere er der på de årlige bevillingslove oprettet honorarer til tjenestemænd og andre personer hjemmehørende i Grønland. Disse honorarer er blevet dyrtidsreguleret med $1\frac{2}{3}$ for hver 2 points, det lønregulerende pristal er steget udover 139 point. Pr. 1. april 1963 androg dyrtidstillægget $66\frac{2}{3}$ pct.

Som en konsekvens af, at samtlige lønninger i Grønland fremover skal dyrtidsreguleres efter det grønlandske pristal, vil samtlige på finansloven opførte honorarer være at omregne til et grønlandsk honorar, således at det nye grundbeløb, med tillæg af $66\frac{2}{3}$ pct. vil svare til det beløb en i Grønland

hjemmehørende tjenestemand oppebærer. Såfremt honorarindehaverne har været hjemmehørende her i landet, er det i § 90, jfr. bemærkningerne hertil foreslået den pågældende tillagt et særligt tillæg. På lignende måde vil der være at forholde for så vidt angår de i normerings- og klassificeringsloven hjemlede bestillingstillæg.

Den fremtidige dyrtidsregulering af honorarer og bestillingstillæg foreslås fastsat, således at dyrtidsreguleringen sker i samme forhold som lønningernes dyrtidsregulering, i hvilken forbindelse det bemærkes, at det faktiske beløb, som et grønlandsk honorar udbetales med, andrager $166\frac{2}{3}$ pct. af grundbeløbet, hvorfor en stigning i pristallet med prisforholdene januar 1963 = 100 på 3 points, berettiger til en forhøjelse af procenttillægget med 5.

Endelig bemærkes, at den foreslåede dyrtidsregulering er identisk med den i § 90 i lønnings- og pensionsloven angivne for bestillingstillæg og finanslovhonorarer.

Til kap. 6. Stedstillæg.

Til §§ 77 og 78.

I henhold til normerings- og klassificeringsloven ydes der tjenestemænd, der aflønnes efter reglerne i lønnings- og pensionsloven af 1958, og som gør tjeneste i Øst- og Nordgrønland samt i de vestgrønlandske kommuner Upernavik og Umanak stedstillæg på 960 kr. årligt, medens tjenestemænd ansat efter samme regler og tjenestegørende i de øvrige vestgrønlandske kommuner nord for Sukkertoppen kommune oppebærer stedstillæg på 300 kr. årlig.

Til grønlandske tjenestemænd, der aflønnes efter reglerne i bekendtgørelsen af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd, ydes der stedstillæg varierende fra 120 kr. årlig for grønlandske tjenestemænd, der gør tjeneste i byerne Julianehåb, Godthåb og Sukkertoppen til 730 kr. årlig for grønlandske tjenestemænd tjenestegørende i Qutdligssat.

På grundlag af den forskel i udgifterne til opvarmning, der findes i de forskellige byer i Grønland samt den forskel, der er i leveomkostningerne i på den ene side byerne og på den anden side udsteder og bopladser, samt i øvrigt under hensyntagen til de ganske særlige forhold for levevilkårene, der gør sig gældende for visse områder i Grønland, har man ment, at den nye lovgivning for tjenestemænd på Grønland også bør åbne adgang for ydelse af stedstillæg.

De foreslåede satser for stedstillæg varierer fra 120 kr. til 960 kr. og giver tjenestemændene med undtagelse af de grønlandske tjenestemænd i byerne Qutdligssat, Holsteinsborg og Egedesminde en noget bedre stedtillægsordning end tidligere.

Til 2. del.

Ydelser til tjenestemændene uden for den faste lønning.

Til § 79.

Da de særlige grønlandske forhold medfører, at de her i landet gældende regler for befordringsgodtgørelse samt for time- og dagpenge ikke direkte kan overføres på tjenestemænd i Grønland, foreslås det — på tilsvarende måde som i normerings- og klassificeringslovens § 164 — at ministeren for Grønland efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler for disse særlige ydelser.

Til § 80.

Bestemmelsen svarer i princippet til normerings- og klassificeringslovens § 164.

Hvad særlig angår lovforslagets stk. 2 bemærkes følgende:

Medens de tjenestemænd i Grønland, der er ansat i henhold til de i lønnings- og pensionsloven givne bestemmelser, har været undergivet de for statens tjenestemænd gældende almindelige regler om tjenestetid og overarbejde, jfr. lønnings- og pensionslovens §§ 100 og 101, har de grønlandske tjenestemænd, ansat i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959, haft adgang til overtidsbetaling m. v. efter regler fastsat i et af Ministeriet for Grønland i medfør af bekendtgørelsens § 20 udstedt regulativ af 10. november 1959.

Som følge af, at de grønlandske tjenestemænd i meget vid udstrækning skal udføre samme arbejde som i Grønland ikke-hjemmehørende lønmodtagere, for hvilke overarbejdsbetaling af flere grunde er almindeligt forekommende, har de grønlandske tjenestemænd hidtil oppebåret overarbejdsbetaling i et meget betydeligt omfang.

Da det på den ene side må findes rimeligt, at reglerne om tjenestetid og ydelse af overarbejdsbetaling m. v. nu bliver ens for *alle* tjenestemænd i Grønland, og da de særlige grønlandske forhold på den anden side ikke gør det hensigtsmæssigt at anvende de her i landet med hjemmel i lønnings- og pensionsloven fastsatte regler om disse spørgsmål, foreslås i stk. 2, at ministeren for Grønland bemyndiges til efter indhentet udtalelse fra lønningsrådet at fastsætte de i så henseende nødvendige regler, dog således at denne hjemmel indskrænkes til kun at gælde for de i I.-14. lønningsklasse ansatte tjenestemænd.

Til § 81.

Bestemmelsen svarer til lønnings- og pensionslovens § 102.

Til § 82.

Bestemmelsen svarer til lønnings- og pensionslovens § 104.

Når der ikke i paragraffen er medtaget regler om ydelse af godtgørelse til udenbysboende medlemmer for fraværelse fra hjemsted, skyldes dette, at det må anses for mere hensigtsmæssigt i Grønland at anvende de almindelige i medfør af § 79 fastsatte dagpengeregler i sådanne tilfælde.

Til § 83.

Bestemmelsen svarer til lønnings- og pensionslovens § 105.

Til § 84.

Da det må anses for naturligt og rimeligt, at tjenestemænd i Grønland, der i medfør af § 4 forretter tjeneste her i landet, under sådan tjeneste i lønningsmæssig henseende bliver ligestillet med de her i landet ansatte tjenestemænd i tilsvarende stillinger, foreslås, at der ved nærværende paragraf gives hjemmel hertil.

Til 3. og 4. del.

Som allerede påpeget af lønningskommissionen af 1954 i kommissionens 2. betænkning, afdeling 20, må det være en naturlig og rigtig målsætning, at der gennem intensiveret uddannelse skabes mulighed for, at flere og flere tjenestemandstillinger besættes med personer, der er hjemmehørende i det grønlandske samfund.

Imidlertid må det påregnes, at det ikke i overskuelig fremtid vil være muligt at besætte alle tjenestemandstillinger i Grønland med dér hjemmehørende personer, men at det tværtimod vil være påkrævet at lade de funktioner, der skal varetages af en betydelig del af tjenestemændene, udføre af personale, der ikke er hjemmehørende i det grønlandske samfund.

Dette vil navnlig være tilfældet, hvis den opbygning af det grønlandske samfund, som allerede blev indledt i årene efter 1950, skal fortsættes og yderligere intensiveres. For at tiltrække tilstrækkelig kvalificerede ansøgere hernede fra til de tjenestemandstillinger i Grønland, der ikke kan besættes af dér hjemmehørende personer, vil det være nødvendigt at åbne mulighed for at give et særligt løntillæg til sådanne tjenestemænd, der „hentes“ her fra landet, og som ellers ikke ville reflektere på opslag om ledige tjenestemandstillinger i Grønland.

I lønningskommissionens 2. betænkning af 11. april 1958 blev dette synspunkt også slået fast. Der henvises herom til betænkningens side 168 ff.

I normerings- og klassificeringslovens § 159 blev

der i overensstemmelse med betænkningens udtalelser givet hjemmel til at yde sådanne i Grønland ansatte tjenestemænd, der er hjemmehørende her i landet, et grønlandstillæg, hvis størrelse skulle fastsættes på de årlige finanslove efter indstilling fra et i henhold til samme paragraf oprettet „Grønlandstillægsnævn“.

For at sikre, at reallønnen under opholdet i Grønland blev den samme for alle tjenestemænd i samme lønningsklasse, uanset om de pågældende var hjemmehørende eller ikke-hjemmehørende i det grønlandske samfund, blev det i loven bestemt, at grønlandstillægget først kom til udbetaling, når vedkommende tjenestemand tog ophold uden for Grønland.

Medens den i normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, hjemlede reduktion af den her i landet fastsatte tjenestemandsløn ved tekstanmærkning på de årlige finanslove blev gennemført for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd i tiden fra 1. april 1959 til 31. marts 1962 med 25 pct. og derefter med 20 pct. af samtlige løndelev, er den praktiske gennemførelse af de i normerings- og klassificeringslovens § 159 indeholdte regler om ydelse af grønlandstillæg endnu ikke sket. Dette skyldes først og fremmest, at erfaringerne fra et andet lønmodtagerområde, hvor en tvangsopsparingsordning overenskomstmæssigt var aftalt for en del af lønnen til i Grønland beskæftigede lønmodtagere, der var hjemmehørende her i landet, viste at rige muligheder stod åbne for at omgå hensigten med en sådan tvangsopsparing. Hertil kom yderligere, at de praktiske vanskeligheder, der var forbundet med ordningens gennemførelse, viste sig at være særdeles betydelige og ikke stod i noget rimeligt forhold til de fordele, som ordningen tilsigtede.

I konsekvens heraf har de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd indtil nu bevaret fuld dansk tjenestemandsløn uden reduktion i medfør af normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, ligesom de har bevaret retten til fribolig og brændseltillæg i overensstemmelse med de ansættelsesvilkår, der var gældende efter tjenestemandsløven af 6. juni 1946.

„Grønlandsudvalget af 1960“ er som allerede i de indledende bemærkninger til nærværende lovforslag anført gået ind for, at alle tjenestemænd i Grønland, uanset deres tilknytningsmæssige status til det grønlandske samfund, skal ansættes og aflønnes efter samme regler, altså efter et specielt for Grønland gældende lønniveau. Samtidig fremgår det af udvalgets foran omtalte skitseforslag til hovedlinjer for indkomstdannelsen og erhvervs politikken i Grønland, at udvalget også går ind for, at afgræns-

ningen mellem i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd fortsat skal opretholdes, og at der skal ydes de tjenestemænd, der ikke er hjemmehørende i Grønland, et såkaldt grønlandstillæg, som dog ikke bør tvangsopsparings indtil udrejse fra Grønland finder sted.

Lovforslagets 3. og 4. del tager sigte på dels at fastsætte afgrænsningskriteriet mellem de to tjenestemandsgupper, dels at skabe hjemmel for de særlige bestemmelser, der foreslås at skulle gælde for hver af de to grupper ud over de i lovforslagets 1. og 2. del givne almindelige regler.

Til § 85.

I overensstemmelse med det i lønningslovens 2. betænkning af 11. april 1958 side 171-172 anførte om afgrænsningskriteriet mellem ikke-udsendte (hjemmehørende) og udsendte (ikke-hjemmehørende) tjenestemænd i Grønland er det såkaldte hjemstavnskriterium i tiden efter 1. april 1958 blevet anvendt som alt overvejende hovedregel ved denne afgrænsning.

Efter dette kriterium kræves der for at opnå status som i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand, at pågældende har opholdt sig i en uafbrudt periode af 10 år uden for Grønland efter det fyldte 8. år, samt at han desuden ved ansættelsen til tjeneste i Grønland har fast bopæl her i landet.

Anvendelsen af dette kriterium har i Grønland givet anledning til stærk kritik.

Efter forslag fra de grønlandske medlemmer af „Grønlandsudvalget af 1960“ er udvalget derfor gået ind for, at afgrænsningen mellem de to tjenestemandsgupper fremtidigt bør ske efter et såkaldt „fødestedskriterium“.

„Fødestedskriteriet“, som i øvrigt også blev overvejet — men forkastet — af lønningskommissionen, knytter i første række afgrænsningen mellem i Grønland hjemmehørende og ikke hjemmehørende tjenestemænd til fødestedet samt til opholdsstedet ved første ansættelse, herunder antagelsen som aspirant til en tjenestemandsstilling i Grønland.

For at undgå åbenbare urimeligheder har „Grønlandsudvalget af 1960“ dog modificeret fødestedskriteriet derhen, at der på den ene side foruden fødsel og fast ophold uden for Grønland ved ansættelsen også kræves ophold uden for Grønland i 5 år umiddelbart efter fødslen, for at en person kan få status som ikke-hjemmehørende i Grønland, medens der på den anden side under hensyn til, at en person til trods for, at han er født i Grønland, kan have et ganske særligt tilknytningsforhold til et samfund uden for Grønland, åbnes adgang til en dispensation fra fødestedsbetingelsen.

Sådanne dispensationer foreslås af udvalget givet at et navn bestående af 3 medlemmer, hvoraf formanden skal være dommer.

Nærværende paragraf tager sigte på at skabe lov-hjemmel for en afgrænsning af i Grønland hjemmehørende og ikke-hjemmehørende tjenestemænd i overensstemmelse med de af Grønlandsudvalget foreslåede retningslinjer.

Hvad specielt angår dispensationsnævnets kompetence og sammensætning, skal følgende anføres:

Nævnets kompetence foreslås fastsat således, at der gives nævnet beføjelse til at dispensere såvel fra fødestedskriteriets betingelse om fødested som fra betingelsen om opholdssted ved ansættelsen. Endvidere foreslås nævnet tillagt beføjelse til efter et konkret skøn at tildele midlertidige dispensationer fra fødestedskriteriets afgrænsningsbetingelser samt til ligeledes efter konkret skøn, som ikke nødvendigvis behøver at være retningsgivende i andre lignende tilfælde, at bestemme, at en persons oprindelige status som ikke-hjemmehørende i Grønland bortfalder for fremtiden. Motiveringen for at udøve et sådant skøn kan f. eks. komme frem i tilfælde, hvor en i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand indgår ægteskab med en i Grønland hjemmehørende person eller erhverver fast ejendom i Grønland, eller hvor vedkommende efter eventuel tilladelse i henhold til lovforslagets § 38 har påbegyndt en erhvervsvirksomhed i det grønlandske samfund.

For at sikre de enkelte personer, hvis tilknytningsmæssige status til det grønlandske samfund skal forelægges dispensationsnævnet til afgørelse, størst mulig garanti for objektiv og retfærdig behandling, foreslås nævnet sammensat således, at nævnets formand udpeges af Østre Landsrets præsident blandt landsrettens dommerkollegium, og at ministeren udpeger den ene af nævnets to øvrige medlemmer efter indstilling fra de forhandlingsberettigede centralorganisationer.

Den grønlandske Tjenestemandsförening har henstillet, at det 3. medlem af dispensationsnævnet udpeges blandt personer, der ikke har tjenstlig tilknytning til grønlandsadministrationen her i landet.

Til § 86.

Grønlandsudvalget af 1960 er i skitseforslaget gået ind for, at der foreløbig i en 10-års periode skal ydes et særligt tillæg til alle i Grønland hjemmehørende lønmodtagere for beherskelse af såvel grønlandsk som dansk sprog.

For de i Grønland hjemmehørende tjenestemænds vedkommende gives der ved § 86 hjemmel hertil.

Til § 87.

I bekendtgørelse af 8. april 1959 om de grønlandske tjenestemænd er der i § 15 skabt hjemmel til at yde grønlandske tjenestemænd værktøjstillæg. Denne bestemmelse har navnlig haft betydning for de grønlandske tjenestemænd, der som håndværkere selv har skullet holde sig med værktøj.

I § 87 foreslås adgangen til at yde værktøjstillæg opretholdt, men bestemmelsen forudsættes ikke at få betydning for andre tjenestemænd end de i 1. lønningsklasse ansatte.

Til § 88 og 92.

Med hensyn til tjenestemændenes ferieret i Grønland gælder for tiden følgende:

De i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, der aflønnes efter reglerne i normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, har ret til ferie efter reglerne i lønnings- og pensionslovens § 13, medens ferieretten for de i henhold til bekendtgørelse af 8. april 1959 ansatte grønlandske tjenestemænd er hjemlet i bekendtgørelsens § 21.

For så vidt angår de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, fremgår det af normerings- og klassificeringslovens § 171 (lønningsskommissionens 2. betænkning side 182), at nærmere regler for feriens længde m. v. ville kunne fastsættes med hjemmel i lønnings- og pensionslovens § 13. Da sådanne regler endnu ikke er udarbejdet, har praksis hidtil været, at der er ydet disse tjenestemænd permission i overensstemmelse med reglerne i tjenestemandenslovens af 1946 § 697, stk. 1, hvori det nærmere bestemmes, at de her omhandlede tjenestemænd efter hvert 2½ års tjeneste i Grønland har ret til hjemrejse i 6 måneder eller efter 5 års tjeneste i 12 måneder med bibeholdelse af deres lønning.

Medens vægtige reale grunde taler imod at fastsætte ensartede ferieregler for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd og de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, forekommer det naturligt, at feriereglerne bliver de samme for alle tjenestemænd af første kategori.

For samtidig at imødekomme de i skitseforslaget fremsatte synspunkter, gående ud på, at det skal overvejes at indføre regler om ydelse af et antal frirejser her til landet for i Grønland hjemmehørende lønmodtagere og deres familier efter ansættelse i et nærmere bestemt antal år, foreslås i § 88 for tjenestemænd af denne kategori, dels at fastslå en almindelig ferieret, dels at åbne adgang til opsparing af ferie, dels at give hjemmel til ydelse af frirejser for pågældende tjenestemand selv med familie, når en sådan passende opsparing af ferie har fundet sted.

Når det i paragraffen foreslås, at frirejser i disse tilfælde også kan ydes internt i Grønland, skyldes dette, at en sådan mulighed stod åben efter bekendtgørelsen af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd, samt at de store rejseafstande i Grønland kan gøre det naturligt og rimeligt at åbne mulighed for frirejser internt i Grønland.

Hvad angår spørgsmålet om ferieret for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd påpegede allerede lønningskommissionen af 1954 (2. betænkning side 173, sp. 1), at den praktiske administration af de i tjenestemandsløven af 1946 § 697 givne permissionsregler gav anledning til ikke ubetydelige vanskeligheder, og at mere smidige regler burde tilvejebringes.

Den siden afgivelsen af lønningskommissionens betænkning stedfundne trafikale udvikling såvel internt i Grønland som eksternt mellem Grønland og den sydlige del af riget har nu skabt mulighed for at opfylde kommissionens forslag.

I lovforslagets § 92, der stort set har sit forbillede i den for udenrigsministeriets tjenestemænd i normerings- og klassificeringslovens § 11 hjemlede orlovsordning, søges hjemmel tilvejebragt for afløsning af permissionsinstituttet med en adgang til orlov uden tab af lønningsindtægter for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd. Det bemærkes herved, at der intet vil være til hinder for, at en sådan orlovsperiode kan tilbringes i Grønland, og at en adgang til at opnå tjenestefrihed uden tab af lønningsindtægter og uden pligt til i forbindelse hermed at tilbringe tjenestefrihedsperioden uden for Grønland herved i modsætning til, hvad der hidtil har været gældende, åbnes for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd.

Til § 89.

Ved bestemmelsen, der indeholder en noget videre adgang til at yde tjenestefrihed med løn end hjemlet i lønnings- og pensionslovens § 13, stk. 4, tilsigtes en imødekommelse af det almindeligt anerkendte synspunkt om fremme af de i Grønland hjemmehørende tjenestemænds uddannelse med henblik på overtagelse af flere og flere af de arbejdsområder, som hidtil i stort omfang har været varetaget af i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, jfr. de indledende bemærkninger til 3. og 4. del.

Til § 90.

Som anført i de indledende bemærkninger til lovforslagets 3. og 4. del er der i Grønlandsudvalget af 1960 enighed om, at der bør ydes de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd et særligt løntillæg ud over den egentlige tjenestemandsløn.

Bortset fra bestemmelsen om tvangsopsparing af dette grønlandstillæg foreslås udeladt, tilsigter § 90 principielt at give hjemmel for en lignende ordning som allerede fastsat i normerings- og klassificeringslovens § 159 — en ordning, der dog som tidligere anført ikke er blevet gennemført i praksis.

Grønlandstillægget foreslås fastsat således, at det kommer til at bestå dels af en procentdel af den for vedkommende tjenestemandsstilling normerede løn inkl. alderstillæg og personlige tillæg, dels af en herfra forskellig procentdel af eventuelle bestillingstillæg og honorarer.

Motiveringen herfor er, at medens der ved begge procentdeles fastsættelse i første række skal tages hensyn til lønudviklingen her i landet, vil der ved fastsættelsen af den første procentdel tillige være at tage hensyn til, at der ved grønlandstillægget også skal gives kompensation for de udgifter, som fremtidig bliver pålagt de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd i boligbidrag, jfr. § 32, samt for de merudgifter til opvarmning, der er en følge af, at den hidtil med hjemmel i § 696, stk. 1 i tjenestemandsløven af 1946 ydede brændselsgodtgørelse fremtidig bortfalder. Som det fremgår af lovforslagets § 32, foreslås en pligt for alle tjenestemænd i Grønland til at bebo en anvist bolig, ligesom det foreslås, at boligbidraget skal fastsættes under hensyn til boligens størrelse, alder, kvalitet, udstyr og beliggenhed samt til vedkommende boligs karakter som værende en egentlig tjenestebolig i lønnings- og pensionslovens forstand.

Da det må anses for rimeligt, at de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd på den ene side sikres økonomisk kompensation i tilfælde, hvor den anviste boligs standard ikke svarer til den gennemsnitlige standard af de boliger, der stilles til rådighed for vedkommende tjenestemandskategori og på den anden side tilpligtes at betale for de goder, som en anvist bolig af højere standard end den gennemsnitlige har til følge, bør der ved fastsættelsen af den del af grønlandstillægget, der skal tilsikre kompensation for boligudgifterne, tages hensyn hertil på den måde, at dette beløb fastsættes til det boligbidrag, der vil være at betale for en for vedkommende tjenestemandsgruppe passende bolig. Samme beløb bør også indgå i grønlandstillægget i de tilfælde, hvor vedkommende tjenestemand placeres i en tjenestestilling uden for en by, eller hvor der ved boligbidragets fastsættelse er taget hensyn til, at der til boligens benyttelse er knyttet visse tjenstlige pligter. Ved denne procentdels fastsættelse vil der endvidere være at tage hensyn til, at det pensionsbidrag, der i medfør af § 43 pålægges de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd,

ikke svarer til pensionsbidraget for tilsvarende tjenestemandstillinger her i landet, med hvilke de i øvrigt vil være at sammenligne i pensionsretlig henseende ved tjenestemandens senere tilbagevenden her til landet, jfr. § 95.

Det er en selvfølge, at der også skal ydes grønlandstillæg til eventuel overarbejdsbetaling til i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, og at der ved dette grønlandstillægs fastsættelse vil være at anvende samme procentsats som fastsat for beregningen af grønlandstillæg til bestillings-tillæg og honorarer.

Til § 91.

Bestemmelsen svarer til normerings- og klassificeringslovens § 165.

Det forudsættes, at i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, der i medfør af bestemmelsen i lovforslagets § 4 beordres til at gøre tjeneste her i landet, opnår adgang til opholdstillæg efter samme regler, som fastsættes for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd under disses ophold her i landet.

Endvidere bemærkes, at der ved fastsættelsen af opholdstillæggets størrelse vil være at tage hensyn til, at de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd ikke har mulighed for at oppebære den feriegodtgørelse, der i henhold til lovforslagets § 88, stk. 1, 2. punktum, kan ydes de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd.

Til § 92.

Der henvises til bemærkningerne til § 88.

Til § 93.

Bestemmelsen svarer i princippet til § 696, stk. 9, i tjenestemandsløven af 6. juni 1946.

Når det foreslås at bemyndige ministeren for Grønland til at udarbejde nærmere regler for ydelse af frirejse i tilfælde af i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemandens ansættelse, afskedigelse og orlov, må grunden hertil i første række søges i, at den udvidede adgang til at meddele orlov, som lovforslagets § 92 åbner mulighed for, gør det nødvendigt at fastsætte nærmere regler for, hvor ofte og under hvilke betingelser sådan orlov er forbundet med ret til frirejse mellem Grønland og den sydlige del af riget.

Til § 94.

I medfør af normerings- og klassificeringslovens § 170 ansættes sådanne lærere, der i Grønland aflønnes efter reglerne i lærerlønningssloven af 12. juni 1958, på prøve i 2 år.

Da det må anses for ønskeligt, at alle i Grønland

ikke-hjemmehørende tjenestemænd fremtidig som almindelig regel ansættes på prøve, foreslås der ved nærværende paragraf skabt hjemmel herfor.

Til § 95.

Medens det i § 84 foreslås, at alle tjenestemænd i Grønland, der i medfør af § 4 forretter tjeneste her i landet, under sådan tjeneste oppebærer den for tilsvarende stilling her i landet normerede lønning, gør de samme reale grunde sig ikke gældende med hensyn til retten til generelt at få udbetalt den for tilsvarende stillinger her i landet hjemlede pension under ophold i den sydlige del af riget.

En sådan ret findes kun at kunne motiveres for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd, der i kraft af særlig tilknytning til syddansk kultur og levevilkår samt i reglen som følge af slægtsskabsbånd på en helt anden måde end tilfældet vil være for de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, vil føle sig tilskyndet til og have en berettiget interesse i at tage bopæl her i landet efter pensionering.

Under hensyn til, at de pågældende under ansættelsen i Grønland ikke har været pålignet et pensionsbidrag, svarende til pensionsbidraget for tilsvarende stillinger her i landet, vil der ved grønlandstillæggets fastsættelse være at tage hensyn hertil, jfr. bemærkningerne til § 90.

Til § 96.

Efter tjenestemandsløven af 6. juni 1946, § 698, er de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd berettiget til at søge afsked fra udgangen af den måned, hvori de fylder 55 og forpligtet til at søge afsked, når de er 60 år. Samtidig gav loven hjemmel for en særlig gunstig pensionsanciennitetsberegning for sådanne tjenestemænd, således at de pågældende som hovedregel altid opnår højeste pensionsanciennitet inden det fyldte 55. år.

De før 1. april 1958 ansatte tjenestemænd har i medfør af normerings- og klassificeringslovens § 171 bevaret retten til pensionering efter disse regler.

I forbindelse med den ved lønnings- og pensionslovens gennemførte almindelige sanering af den her i landet gældende pensionsordning blev det i normerings- og klassificeringslovens § 166 fastslået, at aldersgrænsen for retten, henholdsvis pligten, til at søge afsked med pension for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd fremtidig skulle være 60, henholdsvis 65 år, ligesom den hidtil gældende gunstige pensionsanciennitetsberegning samtidig blev stærkt forringet.

Gennemførelsen af denne skærpelse af pensionsreglerne for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd har givet anledning til betydelig uro inden for den omhandlede tjenestemandsgruppe og er

stedse af tjenestemændenes forhandlingsberettigede etatsorganisation betegnet som uheldig og hæmmende for nødvendig tilgang af kvalificeret personale her fra landet til ansættelse i tjenestemandsstillingen i Grønland.

Hvorvidt organisationen har ret i sit synspunkt om, at den højere pensionsalder gør det vanskeligere at skaffe kvalificerede ansøgere her fra landet til tjenestemandsstillingerne i Grønland, er det på nuværende tidspunkt ikke muligt at bedømme, dels fordi antallet af nyansættelser af i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd har været relativt lille i tiden siden 1. april 1958, dels fordi hovedparten af disse nyansættelser er sket inden for sådanne stillingskategorier, f. eks. som lærer, hvor erfaringerne viser, at tilbagesøgning til tjenestemandsstillingen her i landet som altovervejende hovedregel sker, længe inden pensionsalderen indtræder. Hertil kommer yderligere, at hovedparten af de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd er ansat før 1. april 1958, og at de pågældende som følge heraf har bevaret retten til forbliven under den gunstige pensionsordning, uanset om de senere er avanceret til højere tjenestemandsstillingen i Grønland.

Der kan imidlertid anføres flere grunde til at give de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd en særstilling i pensionsretlig henseende.

Både hensyn, der refererer sig til tjenestens svarlige udførelse, og hensyn der i særlig grad refererer sig til de pågældende tjenestemænd selv, taler for at åbne adgang for en mulig tidligere tilbagevenden her til landet for personer tilhørende denne tjenestemandskategori.

Selv om der i de senere år er indført forskellige tekniske faciliteter i de fleste af de større byer i Grønland, er tilværelsen i Grønland dog på forskellig måde så fysisk belastende, at navnlig sådanne tjenestemænd i højere stillinger, der er pålagt omfattende tilsynsopgaver og dermed en udstrakt rejsepligt, ofte vil have vanskeligt ved at bestride denne del af deres tjeneste, når de har passeret 55 års alderen.

Hertil kommer yderligere, at det må forekomme ganske naturligt, at de i Grønland ikke-hjemmehørende ældre tjenestemænd efter at have tilbragt en som oftest meget lang tjenesteperiode i det grønlandske samfund rent psykisk vil føle opholdet og arbejdsbyrden i Grønland stærkt belastende.

Savnet af jævnlige samvær med familie, herunder som regel voksne børn, længsel efter tilbagevenden til det miljø og de levevilkår, som de pågældende er opvokset i, bidrager selvsagt også stærkt hertil.

Erfaringerne har da også vist, at langt den overvejende del af de før 1. april 1958 ansatte tjeneste-

mænd har benyttet sig af adgangen til straks ved 55-års alderens indtræden at søge afsked med pension med henblik på tilbagevenden her til landet.

Det hovedsynspunkt, der ligger til grund for lovforslagets § 96, har i første række været at skabe adgang til en tilbagevenden her til landet for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd på et tidligere tidspunkt end hjemlet efter reglerne i normerings- og klassificeringslovens § 166.

Principielt tilsigtes ved forslaget at give den pågældende tjenestemandsgroupe valget imellem, om de ved 55-års alderens indtræden vil fortsætte deres tjeneste i Grønland eller vende tilbage her til landet for derefter i lønningmæssig henseende at blive stillet, som om de var ansat i en tilsvarende tjenestemandsstilling i den sydlige del af riget.

En sådan ret til — efter afsked med pension som 55-årig — at opnå passende fuld beskæftigelse i offentlig tjeneste her i landet med samtidig adgang til erhvervelse af yderligere pensionsanciennitet må antages ikke alene at være i de pågældende tjenestemænds egen interesse; men også for det offentlige må det i mange tilfælde være af betydelig værdi at kunne udnytte den erfaring og viden, de pågældende tjenestemænd har erhvervet sig under deres ophold i Grønland. Dette vil ikke mindst gælde sådanne offentlige myndigheder eller „væsener“ her i landet, under hvis ressort grønlandske anliggender henhører eller fremtidig vil komme til at henhøre.

I paragraffens formulering om, at den pågældende tjenestemand her i landet skal have tilbud om en efter hans alder og helbredstilstand passende fuld beskæftigelse, ligger ikke, at tjenestemanden kan gøre krav på et arbejdsområde, der kvalitativt og kvantitativt svarer til arbejdsområdet for en tjenestemandsstilling her i landet, svarende til den tjenestemandsstilling, pågældende har beklædt i Grønland.

Det forudsættes imidlertid, at der i god tid, inden den enkelte i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemand fylder 55 år, fra pågældende styrelse tages initiativ til at gøre sig bekendt med tjenestemandens ønske om forbliven i Grønland eller tilbagevenden her til landet, og i sidste fald da at undersøge mulighederne for at tilvejebringe sådanne arbejdsopgaver for den pågældende her i landet, som nok bør være passende, men dog med hensyn til omfang og beskaffenhed godt kan være af mere underordnet karakter end de tjenesteforretninger, der var knyttet til den hidtidigt beklædte tjenestemandsstilling i Grønland.

Til § 97.

Som i bemærkningerne til § 90 anført skal der ved grønlandstillæggets fastsættelse tages hensyn til,

F. t. I. om statens tjenestemænd i Grønland.

at de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemænd ikke er pålignet samme pensionsbidrag som tjenestemænd i tilsvarende stillinger her i landet.

Det må derfor anses for naturligt, at disse tjenestemænd i tilfælde af afsked uden pension får udbetalt pensionsbidrag, svarende til de pensionsbidrag, der ville være indeholdt, såfremt den pågældende havde været ansat i en tilsvarende tjenestemandstillings her i landet.

Ved § 97 foreslås skabt hjemmel hertil, samt til, at lønningsindtægten for tilsvarende tjenestemandstillinger her i landet lægges til grund for de i Grønland ikke-hjemmehørende tjenestemandes vedkommende ved beregning af det beløb, der skal indbetales som vilkår for tillægelse af forhøjet pensionsalder, samt for overgang fra pensionsberettigende tjenestemandstilling i Grønland til ansættelse under andet offentligt pensionsområde.

Til 5. del.

Om normering og klassificering af tjenestemandstillinger i Grønland.

Med hensyn til normeringen og klassificeringen af tjenestemandstillinger i Grønland bemærkes generelt, at der ved nærværende lovforslag søges skabt hjemmel for en rent teknisk henføring af de nuværende i Grønland ansatte statstjenestemænd, samt af de i henhold til bekendtgørelse af 8. april 1959 ansatte grønlandske tjenestemænd til de i § 69 foreslåede nye lønningsklasser.

Som det fremgår af bemærkningerne til § 69, svarer disse lønningsklasser til de tidligere lønningsklasser for grønlandske tjenestemænd og for stats-tjenestemænd i Grønland efter stedfunden reduktion i henhold til normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 2, dog således, at der for den sidstnævnte tjenestemandsgroupes vedkommende er sket en forhøjelse af lønningerne med 10 pct., medens der for de grønlandske tjenestemandes vedkommende er foreslået en lidt større lønforhøjelse.

Når det i de følgende paragraffer foreslås, at samtlige stillinger i 1. lønningsklasse nedlægges ved ledighed, følger dette allerede af, at Lønningskommissionen af 1954 i sin 4. betænkning (side 9, sp. 1) gik ind for, at der ikke burde foretages nyansættelse af egentlige grønlandske tjenestemænd (tidligere bestillingsmænd), for hvilke tjenestemænd 1. lønningsklasse som tidligere anført alene indeholder aflønningsmulighederne.

Derimod vil bestemmelsen om de omhandlede stillingers nedlæggelse ved ledighed ikke være til hinder for, at der foretages konkrete oprykninger til højere lønningsrammer inden for 1. lønnings-

klasse eller til lønningsklasser, der ligger højere end 1. lønningsklassens højeste lønningsramme.

Som det fremgår af Grønlandsudvalgets skitseforslag, er der til udjævning af urimelige lønforskelle afsat et beløb stort 1 mill. kr.

Af dette beløb er der hidtil disponeret over ca. 700.000 kr. til grønlandske lønmodtagere, aflønnet efter overenskomsten med Grønlandsk Arbejdersammenslutning, og yderligere er der påregnet anvendt ca. 85.000 kr. til en forbedret aflønning af sådanne fødselshjælpersker, der ikke er ansat som tjenestemænd i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd.

Om anvendelsen af restbeløbet, stort ca. 215.000 kr., har der været ført forhandlinger med Den grønlandske Tjenestemandforening. Der er med foreningen opnået enighed om, at udjævning af urimelige lønforskelle mellem de i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959 ansatte grønlandske tjenestemænd og de i Grønland hjemmehørende egentlige statstjenestemænd med stort set tilsvarende tjenesteområde, rettest bør ske ved at benytte disse 215.000 kr. til dækning af merudgifterne ved individuelle oprykninger af de grønlandske tjenestemænd til højere lønningsklasser efter stedfunden konkret bedømmelse af hver enkelt grønlandsk tjenestemandes arbejdsområde.

Imidlertid er Ministeriet for Grønland ikke i stand til på grundlag af det i ministeriet foreliggende materiale at foretage en sådan bedømmelse af de enkelte grønlandske tjenestemandes tjenesteområde. For at opnå en så objektiv og retfærdig stillingtagen til disse oprykninger som muligt, kræves indstillinger gennem landshøvdingen over Grønland og Den kgl. grønlandske Handel, indhentet fra de enkelte institutionsledere i Grønland og drøftet med stedlige repræsentanter for de grønlandske tjenestemandes faglige sammenslutning.

Da denne fremgangsmåde på grund af de vanskelige kommunikationsforhold ikke gør det muligt for Ministeriet for Grønland at stille forslag om sådanne individuelle oprykninger i forbindelse med nærværende lovforslags fremsættelse, har Den grønlandske Tjenestemandforening erklæret sig indforstået med, at der ikke i nærværende lovforslag optages forslag om oprykninger af grønlandske tjenestemænd, ansat i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959, men at indstillinger om sådanne oprykninger først afgives, når det ovenfor omhandlede materiale er tilvejebragt.

Det har dog været en forudsætning for den Grønlandske Tjenestemandforenings tilslutning, at oprykningerne i de heromhandlede tilfælde får virkning fra 1. april 1964 at regne, og Ministeriet for

Grønland må i konsekvens heraf forbeholde sig at søge disse oprykninger gennemført i lovform som et ændringsforslag, fremsat efter nærværende lovforslags forventede ophøjelse til lov.

Til § 98.

Bestemmelsen svarer til normerings- og klassificeringslovens § 1.

Til §§ 99, 100, 101, 102, 103, 109, 113 og 114.

De foreslåede henføringer af tjenestemandsstillingerne i Grønland til de nye lønningsklasser tilsigter alene at tilvejebringe fornøden hjemmel for de allerede ansatte tjenestemænds overførelse til ansættelse efter de i nærværende lovforslag indeholdte regler. Antallet af normerede stillinger og disses klassificering svarer ganske til de i normerings- og klassificeringslovens § 157 pr. 1. april 1963 angivne statstjenestemandsstillinger samt de pr. samme dato i bekendtgørelsen af 8. april 1959 angivne stillinger for grønlandske tjenestemænd.

De foreslåede bestillingstillæg svarer ligeledes til de i normerings- og klassificeringslovens § 157 hjemlede bestillingstillæg, efter at disse er omregnet efter principperne i nærværende lovforslags § 76, jfr. bemærkningerne hertil.

Til § 104.

Bestemmelsen svarer til normerings- og klassificeringslovens § 157, 3. pkt., dog således at bestillingstillæggene er omregnet efter principperne i nærværende lovforslags § 76, jfr. bemærkningerne hertil.

Til §§ 105 og 106.

Bestemmelsen svarer til præstelønningslovens §§ 37 og 27.

Til § 107.

Bestemmelsen svarer til præstelønningslovens § 6, stk. 1 og 2.

Til § 108.

Bestemmelsen svarer til præstelønningslovens § 47.

Til § 110.

Bestemmelsen svarer til en lignende bestemmelse i lærerlønningslovens § 32, dog således, at ledertilægget er omregnet efter principperne i nærværende lovforslags § 76, jfr. bemærkningerne hertil.

Til § 111.

Bestemmelsen svarer til lærerlønningslovens § 37.

Til § 112.

Bestemmelsen svarer til lærerlønningslovens § 43, jfr. normerings- og klassificeringslovens § 170, stk. 3.

Til § 115.

Bestemmelsen er ny og foreslås for handelsinspektøren, handelscheferne og handelsfuldmægtigenes vedkommende at træde i stedet for normerings- og klassificeringslovens § 169, stk. 1.

Efter sidstnævnte bestemmelse kan der ydes handelsinspektøren, handelscheferne, handelsfuldmægtige, handelsoverassistenter og handelsassistenter samt handelsforvaltere præmie for de produkter, der fremstilles i og sendes fra Grønland for statens regning. Bestemmelsen er i sin tid indført for at søge produktionen fremmet mest muligt.

Den i de senere år gennemførte industrialisering inden for den grønlandske produktion i forbindelse med produktionsvirksomhedens gradvise overgang på private hænder har i nogen grad gjort en sådan præmieringsordning utidssvarende og mindre retfærdig. Dette gælder dog ikke for handelsforvalternes vedkommende, idet disse stadig har og fortsat vil have betydelig indflydelse på produktionens omfang og udvikling på handelsstederne uden for de egentlige byer.

Da de inden for Den kgl. grønlandske Handel ansatte overordnede tjenestemænds arbejdsbyrde i andre henseender er blevet betydeligt forøget dels som følge af den stedse stigende forsyningstjeneste, dels som følge af stigende administrative opgaver, bl. a. i forbindelse med afviklingen af skibsekspeditioner samt post- og passagerbefordring foreslås, at ministeren for Grønland bemyndiges til, hvor særlige forhold måtte tale derfor, at yde de omhandlede tjenestemænd bestillingstillæg, der dog for handelsfuldmægtige højst kan udgøre 2.700 kr. og for handelschefer og handelsinspektøren højst kan udgøre 4.800 kr.

Det forudsættes, at handelsassistenter og handelsoverassistenter kan få præsteret overarbejde og rådighedstjeneste vederlagt dels ved ydelse af overarbejdsbetaling, jfr. § 80, dels ved vederlag én gang for alle, jfr. § 36. Derimod har man ikke ment at kunne imødekomme et forslag fra Den grønlandske Tjenestemandeforening om, at handelsassistenter og handelsoverassistenter tildeles et personligt ikke-pensionsgivende tillæg som delvis kompensation for den indtægtsnedgang, der kan blive en følge af ophævelsen af præmieringsordningen i henhold til normerings- og klassifikationslovens § 169, stk. 1.

Til § 116.

Bestemmelsen svarer til normerings- og klassificeringslovens § 169, dog med den modifikation, at kun handelsforvaltere (jfr. bemærkningerne til

§ 115) bevarer adgangen til en af produktionens størrelse afhængig præmieringsordning.

Til §§ 117 og 118.

De foreslåede normeringer og klassificeringer svarer ganske til den normering og klassificering, der er fastlagt i normerings- og klassificeringsloven for de under henholdsvis indenrigsministeriet og undervisningsministeriet hørende statstjenestemænd med tjenestested i Grønland.

Til 6. del.

Overgangs- og ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

Til § 119.

Bestemmelsen svarer til normerings- og klassificeringslovens § 158, stk. 3.

Til § 121.

I henhold til normerings- og klassificeringslovens § 171, stk. 1 finder lovens bestemmelser i §§ 158, stk. 2, og 159 166 om lønudbetaling, ydelse af grønlandstillæg og pension ikke anvendelse for de ved lovens ikrafttræden den 7. juni 1958 ansatte statstjenestemænd i Grønland, medmindre de inden 1. april 1965 meddeler styrelsen, at de ønsker sig behandlet efter de i loven givne regler. Ingen af disse statstjenestemænd har hidtil fremsat et sådant ønske.

Medens det må anses for naturligt, at nærværende lovforslag umiddelbart kommer til at omfatte såvel de efter 7. juni 1958 ansatte statstjenestemænd i Grønland som de af bekendtgørelsen af 8. april 1959 omfattede grønlandske tjenestemænd, synes det rimeligt at stille de før 7. juni 1958 ansatte statstjenestemænd på samme måde som fastsat i normerings- og klassificeringslovens § 171, stk. 1 dog således, at adgangen til at vælge mellem ansættelse efter de i normerings- og klassificeringslovens § 171, stk. 2 fastsatte regler og de i normerings- og klassificeringslovens §§ 158-170 givne bestemmelser nu afløses af en adgang til valg enten mellem ansættelse efter reglerne i nærværende lovforslag eller efter bestemmelsen i normerings- og klassificeringslovens § 171, stk. 2, og således at valgfriheden indskrænkes til 1. oktober 1965.

Medens det må anses for overflødig og unaturligt at give adgang for de af bekendtgørelsen af 8. april 1959 omfattede grønlandske tjenestemænd til at vælge at forblive på de hidtidige ansættelsesvilkår, idet den nye lov tilsikrer de pågældende tjenestemænd en forbedret stilling både lønmæssigt og tjenestemandretligt, må det anses for stemmende

med almindelige billighedssynspunkter og tjenestemandretlige betragtninger at tilsikre de efter 7. juni 1958 ansatte statstjenestemænd en mulighed for at kunne forblive på de hidtidige ansættelsesvilkår, således som disse er fastsat i lønnings- og pensionsloven og normerings- og klassificeringsloven.

Der stilles derfor forslag om at give sådanne tjenestemænd adgang til inden 1. oktober 1965 at vælge, om de vil forblive på de hidtidige ansættelsesvilkår.

Paragraffens stk. 4 tilsigter at give tjenestemandene i Grønland den af Grønlandsudvalget af 1960 foreslåede indkomstforbedring fra samme dato, som i øvrigt er fastsat for indkomstforbedringerne til andre lønmodtagergrupper samt til de frie erhververe i Grønland.

Til § 122.

Ved bestemmelsen søges tilsikret de pågældende tjenestemænd den af Grønlandsudvalget af 1960 foreslåede lønningsmæssige forbedring straks ved indplacering i de nye lønningsklasser. Bestemmelsen i stk. 3 svarer til lønnings- og pensionslovens § 119, stk. 7.

Til § 123.

Det er en selvfølge, at den omstændighed, at en før nærværende lovforslags ophøjelse til lov ansat statstjenestemand måtte vælge at forblive på sine hidtidige ansættelsesvilkår, må have til følge, at den i henhold til nærværende lovforslag til den pågældende tjenestemand normerede tjenestemandstilling ikke kan besættes med en anden.

Ved § 123 foreslås dette synspunkt tilgodeset.

Til § 124.

I medfør af § 34 i bekendtgørelse af 8. april 1959 regnes pensionsalderen for de i henhold til bekendtgørelsen ansatte grønlandske tjenestemænd fra det tidspunkt, på hvilket den pågældende i 5 år efter sit fyldte 23. år har været ansat som sådan.

Den i henhold til bekendtgørelsen erhvervede pensionsret foreslås ved § 124 bevaret, men en forøgelse af pensionsalderen både i henseende til egenpension og enkepension foreslås først at kunne finde sted, når nærværende lovforslags almindelige regler i så henseende følges.

Til § 125.

I den af lønningskommissionen af 1954 afgivne 4. betænkning af 23. februar 1959 er det foreslået (jfr. side 10, sp. 1), at der af Ministeriet for Grønland tilvejebringes en ordning, hvorefter de grønlandske tjenestemænd i det omfang, arbejdet egner sig dertil, får adgang til at søge ansættelse i henhold til de gældende overenskomster og således, at de

bevarer adgangen til pension i medfør af de i bekendtgørelsen af 8. april 1959 om grønlandske tjenestemænd fastsatte regler.

Da de som karle, håndværkere og matroser ansatte grønlandske tjenestemænd i vidt omfang arbejder sammen med overenskomstansatte, aflønnede på akkordbasis, men som følge af bestemmelsen i lovforslagets § 26 er udelukket fra at oppebære akkordbetaling, foreslås ved nærværende paragraf, at den af lønningskommissionen indstillede adgang for grønlandske tjenestemænd til — med bevarelse af pensionsret og ret til efterindtægt — at overgå til overenskomstafførelse, opretholdes som en overgangsordning for visse af de i 1. lønningsklasse ansatte tjenestemænd.

Til § 126.

For tiden oppebærer i alt ca. 350 personer pensioner, der er fastsat efter reglerne i bekendtgørelse af 8. april 1959 og ældre pensionsbestemmelser vedrørende grønlandske bestillingsmænd.

Da det findes rimeligt, at pensionsordningen for disse pensionister tages op til regulering med henblik på at søge aktuelle pensionsydelse tilpasset efter de pensioner, der fremkommer ved anvendelse af reglerne i nærværende lovforslag, stilles der forslag om indførelse af en bestemmelse, hvorefter ministeren for Grønland efter forhandling med finansministeren kan fastsætte regler om de heromhandlede pensionisters fremtidige pensionsmæssige stilling.

Til § 127.

Blandt de på nuværende tidspunkt i Grønland i henhold til bekendtgørelsen af 8. april 1959 ansatte

grønlandske tjenestemænd og de i henhold til lønnings- og pensionsloven ansatte ikke-udsendte tjenestemænd findes der enkelte, der har fået stillet en tjenestebolig til rådighed.

Som betaling for benyttelse af sådanne boliger har de pågældende hidtil været afkrævet et boligbidrag, svarende til 12½ pct. af slutgrundlønnen for grønlandske bestillingsmænd, ansat pr. 31. marts 1958 i 1. lønningsklasse i henhold til bekendtgørelse af 15. oktober 1946.

Da det må påregnes, at de boligbidrag, der i medfør af lovforslagets § 32 vil blive fastsat for benyttelsen af anviste boliger, vil ligge i et betydeligt højere niveau, findes det rimeligt, at de i Grønland hjemmehørende tjenestemænd, der hidtil har svaret boligbidrag efter de foran refererede gunstige regler, som en overgangsordning bevarer denne ret, hvorved dog bemærkes, at der i så fald heller ikke vil kunne ydes de pågældende gratis renovation og levering af vand.

Til § 128.

Bestemmelsen svarer til lønnings- og pensionslovens § 120.

Til § 129.

Bestemmelsen svarer til lønnings- og pensionslovens § 48, stk. 6 og er medtaget i nærværende lovforslag, bl. a. for derved at give tjenestemændene i Grønland fornøden sikkerhed for en tjenestemandretlig status, svarende til den, der ved lønnings- og pensionsloven er sikret tjenestemændene her i landet.

Bilag.

Skitseforslag til hovedlinier for indkomstdannelsen og erhvervspolitikken.

På mødet i Grønlandsudvalget af 1960 den 1. november 1962 blev formanden bemyndiget til at nedsætte et underudvalg, som skulle søge at udarbejde et forslag vedrørende løn- og indhandlingsprispolitikken.

Underudvalget fik følgende sammensætning:

Landhøvding Finn Nielsen (formand),
Kontorchef K. Bredahl,
Departementschef Eske Brun,
Direktør Hans C. Christiansen,
Folketingsmedlem Nikolaj Rosing.
Grønlandsudvalgets formand, førstedirektør Ebbe Groes og landsrådsmedlem Erling Høegh har deltaget i underudvalgets møder.
Der er i underudvalget opnået enighed om nedenstående forslag:

I. Målsætningen.

Det grønlandske erhvervslivs udbygning og dermed det grønlandske samfunds udvikling er det givne mål. Dette mål må nås i samarbejde mellem befolkningen i Grønland og i det øvrige Danmark.

Den grønlandske befolknings medbestemelsesret og medansvar er en afgørende forudsætning.

Den sammenhæng, der findes i alle samfund mellem befolkningens økonomiske aktivitet og fremgangen i indkomsterne, må også anerkendes i Grønland. Denne linie kan gennemføres ved at skabe en stærkere forbindelse mellem på den ene side lønninger og indhandlingspriser og på den anden side produktiviteten i det grønlandske samfund. Dette system — produktivitetens linie — er en betingelse for, at den grønlandske befolkning kan bevare initiativ, arbejdsglæde og selvrespekt.

II. Begrundelsen for øjeblikkelige indkomstforbedringer.

I perioden efter krigens afslutning er grønlændernes levestandard reelt næsten tredoblet. Selvom en større og større del af befolkningen har opnået acceptable indkomster, ligger levestandarden alligevel på et lavt gennemsnit. En beregning viser således, at realindkomsten pr. indbygger i Grønland gennemsnitligt kun udgør knapt halvdelen af realindkomsterne i det øvrige land.

Selvom udvalget har ment, at visse øjeblikkelige forhøjelser af lønninger og indhandlingspriser er nødvendige, hvilket vil øge eksportunderskuddet, behøver denne foranstaltning ikke i det lange løb at stride mod den opstillede målsætning for den økonomiske politik.

Dette skyldes, at der efter udvalgets opfattelse kan forventes en økonomisk vækst i de kommende år, bl. a. som resultat af de investeringer, der finder sted i industri anlæg i en række byer, den betydelige udvidelse af den grønlandske fiskerflåde, og det omfattende program for uddannelse af befolkningen. Denne tillid til fremtiden støttes også på, at fabriksvirksomhedernes resultater er blevet forbedret i den senere tid. Det er i industribyerne, at Grønlands økonomiske fremtid må opbygges. Industrialiseringen af erhvervslivet og tilflytningen til fiskeribyerne må imidlertid tage sin tid.

En del af de mindre produktionssteder drives med underskud, og man kan ikke regne med, at disse steders samlede underskud kan fjernes gennem øget produktivitet. Produktionen på hovedparten af disse steder må imidlertid opretholdes af beskæftigelsesmæssige hensyn, så længe byerne ikke kan huse og beskæftige alle, der ønsker at flytte.

Udvalget finder det herefter nødvendigt, at der indtil videre ydes et fast statstilskud til produktionen, jfr. VII. Dette tilskud vil give et nyt udgangspunkt for den fremtidige indkomstpolitik.

III. Forslag om indkomstforbedringer.

A. Forhøjelse af arbejdsindtægterne.

Ved udarbejdelsen af skitseforslaget har grundsynspunktet været, at indkomstforbedringerne bør gives på en sådan måde, at de øger produktiviteten, fremmer indsatsen og medfører mindst mulige forøgelse af omkostningerne i erhvervslivet.

1. Indhandlingspriserne.

Et detaljeret forhandlingsgrundlag for samtlige produkter udarbejdes af KGH, når underudvalget har angivet en finansiel ramme for forhøjelserne. Underudvalget skal dog tilslutte sig, at der anvendes følgende retningslinier med hensyn til ændringer i prisstrukturen:

- a) Den sæsonmæssige prisdifferentiering af fiskepriserne udbygges. Priserne i højsæsonen bør forhøjes mindst muligt.
- b) Den geografiske prisdifferentiering udbygges, enten direkte over prisfastsættelsen eller i form af en videregående udbyttedelingsordning, hvor bonus'en er kædet sammen med de enkelte produktionssteders driftsresultat.
- c) Endvidere må man regulere priserne på visse produkter op og ned for at bringe dem i nærmere overensstemmelse med det økonomiske resultat af eksporten.

2. Lønningerne.

Som hovedregel gennemføres der en gennemsnitlig lønforhøjelse med en ensartet procent for alle løngrupper. De udsendtes lønniveau forhøjes dog ikke.

Bestående urimeligheder, hvorefter samme arbejde aflønnes vidt forskelligt efter ansættelsesform, må dog udjævnes, således at lønnen til visse grupper må forhøjes med mere end gennemsnittet og til andre med mindre.

a) Ikke-faglærte.

Grundsynspunktet for, hvorledes den gennemsnitlige forhøjelse skal ydes, må være, at de mest effektive og kvalificerede arbejdere skal have den største lønfremgang, men grundlønnen bør også forhøjes.

Da de lavestlønnede ikke vil nyde godt af de ovennævnte udjævningstillæg, afsættes yderligere et beløb, jfr. VIII, til forhøjelse af de effektivitetsfremmede tillæg til denne gruppe.

Man kan benytte en eller flere af de følgende fremgangsmåder ved gennemførelse af lønforhøjelserne:

Forhøjelse af grundlønnen.

Forhøjelse af de personlige tillæg og evt. af kvalifikationstillægget.

„Stabilitetstillæg“, der udbetales én eller få gange om året.

Udbyttedelingsordningen kan udvides til lønarbejderne, evt. excl. løsarbejdere. Denne ordning vil dog kun kunne gælde for en begrænset del af de ikke-faglærte arbejdere.

Akkordafønning skal anvendes i videst mulig udstrækning. Akkordsatserne forhøjes kun for så vidt de ikke ligger tilstrækkeligt over den nye gennemsnitlige tidløn.

b) Faglærte og handels- og kontormedhjælpere under GAS.

Lønforhøjelserne for disse grupper bør antagelig være større end gennemsnittet, jfr. i øvrigt under a.

Begrundelsen herfor er både hensynet til at opmuntre til uddannelse og ønsket om den tidligere nævnte udjævning.

c) Overenskomstlønnede uden for GAS (telegrafister, teknikere, sygeplejersker m. fl.).

Denne gruppe kan i øjeblikket kun ansættes på udsendte vilkår.

I stedet for som nu at anvende de respektive danske overenskomster afsluttes der fremover specielle overenskomster for Grønland med de pågældende fagorganisationer. Disse overenskomster skal omfatte såvel ikke-udsendte som udsendte.

Overenskomster opbygges principielt som minimallønsordninger.

d) *Tjenestemænd.*

Alle tjenestemænd i Grønland samles i én lov, der således kommer til at omfatte udsendte tjenestemænd, ikke-udsendte tjenestemænd og grønlandske tjenestemænd. Denne regel gælder, uanset om de pågældende er ansat under Ministeriet for Grønland eller under andre ministerier.

Lønningerne til ikke-udsendte og grønlandske tjenestemænd forhøjes med den gennemsnitlige procent. Nogle af de højest uddannede og bedst kvalificerede grønlandske tjenestemænd bør dog have en større lønfremgang end den gennemsnitlige, medens man ikke kan udelukke den mulighed, at andre ikke bør have den gennemsnitlige forhøjelse, jfr. hovedreglen i indledningen til dette afsnit.

Det overvejes for fremtiden at indføre et lønsystem for alle tjenestemænd eller for nogle grupper, hvorefter en del af indtjeningen består af kvalifikations-tillæg.

e) *Fælles for alle lønmodtagere, undtagen de udsendte.*

Der indføres tillæg for dobbeltsprogethed. Tillægget fastsættes som en procentdel af lønnen. Ordningen skal foreløbig kun gælde i 10 år, hvorefter det skal tages op til overvejelse, om forudsætningerne for dens bevarelse fortsat er til stede.

B. Socialpolitiske forbedringer.

Der har i det samlede udvalg været betydelig interesse for at indføre børnetilskud og/eller forøget huslejetilskud. Underudvalget tilslutter sig denne tanke, idet den er socialpolitisk rimelig og i overensstemmelse med den valgte målsætning.

Det foreslås herefter,

- 1) at der indføres et børnetilskud på 200 kr. årligt uanset antallet af børn og barnets nummer i rækken. Tilskuddet ydes indtil udgangen af det skoleår, hvor den skolepligtige alder ophører.
- 2) at tilskuddet til boligstøtteydelse vedrørende nybyggeri forøges med et beløb, som nærmere må overvejes i det af ministeriet nedsatte udvalg til revision af de gældende boligstøtteregler.

- 3) at det overvejes eventuelt at give et yderligere tilskud til at billiggøre nødvendighedsvarer.

Landsrådet har henledt opmærksomheden på, at de sociale ydelsers nuværende niveau er for lavt, og at der må finde en udbygning af systemet sted. Såfremt udgifterne ved disse forbedringer ikke kan afholdes af de indtægter, som landskassen oppebærer, må der ydes et statstilskud enten i form af et rådighedsbeløb eller til specielle formål.

IV. Fremtidige forhøjelser af reallønninger og indhandlingspriser.

Ud fra grundsynspunktet i det foreliggende skitseforslag bør der kun gives indkomstforbedringer, når og i det omfang en forøgelse af produktiviteten muliggør det.

Den samtidige lønudvikling i det øvrige Danmark får således ingen virkning på udviklingen i det grønlandske lønniveau. Dette synspunkt omfatter reallønforbedringer, medens det forudsættes, at nominallønningerne fortsat reguleres efter pristallet.

Udvalget har ment, at alle, der lever i Grønland, i fællesskab bør dele de vilkår for fremgang, som landet kan yde.

Som endnu en konsekvens af solidaritetsprincippet gennemføres der ét regulerings-system på grundlag af det grønlandske pristal for alle lønmodtagere — såvel udsendte som ikke-udsendte — således at man i udgangsåret starter med dyrtidstillæg 0. Det antal reguleringsportioner, der ydes før lønordningens gennemførelse, tillægges grundlønnen.

1. GAS-overenskomster.

Ved afslutning af GAS-overenskomster må der, når en produktivitetsfremgang i eksportsektoren er konstateret, tages bestemmelse om, hvor stor en del af merindtægten der bør komme lønmodtagerne til gode.

2. Reallønforbedringer for tjenestemænd.

For alle grupper af tjenestemænd fastsættes overenskomstillæggene på grundlag af de ved overenskomster for Grønland fastsatte lønninger.

De overenskomstillæg, der ydes før udgangsåret, tillægges grundlønningerne, således at der — ligesom for dyrtidstillæggenes vedkommende — startes uden overenskomstillæg i udgangsåret.

3. Regional variation.

Det er foreslået, at løn- og indhandlingsprisforhøjelserne kun skulle gennemføres i fiskeridistrikternes byer. Under hensyn til, at det er uden for disse, at levestandarden er lavest, og til, at byerne endnu ikke kan huse og beskæftige alle, der ønsker at flytte, finder udvalget imidlertid, at de foran foreslåede forhøjelser i udgangsåret bør gennemføres i hele Grønland.

Derimod bør man ved fremtidige forhøjelser af lønninger og indhandlingspriser søge at gennemføre dem i forskelligt omfang, afhængigt af stedets økonomi.

De i dette kapitel foreslåede retningslinier for de fremtidige forhøjelser af reallønninger og indhandlingspriser forudsætter, at staten også fremover vil have en afgørende indflydelse på disse områder. Med udbygningen af det private erhvervsliv i Grønland må man imidlertid forudse, at den private indhandling kan komme til at øve en væsentlig indflydelse på prisdannelsen, ligesom private arbejdsgivere ved afslutning af særlige overenskomster eller ved individuelle overbud kan påvirke lønniveauet på en måde, der ikke er i overensstemmelse med dette forslag.

V. Spørgsmål i forbindelse med lønordningen for udsendte.

På grund af manglerne ved hjemstavnskriteriet (tiårsreglen) og den kraftige kritik foreslås det efter indgående overvejelser af samtlige mulige afgrænsningskriterier, at man accepterer det af „de fem“ foreslåede *fødestedskriterium*, d.v.s. at opnåelse af grønlandstillæg er betinget af fødsel uden for Grønland samt i tilknytning hertil ophold uden for Grønland i et åremål, f. eks. 5 år, og ansættelse hernedefra. For at undgå åbenbare urimeligheder foreslås det dog, at dette fødestedskriterium suppleres med en dispensationsadgang. Dispensationen skal

gives af et nævn med 3 medlemmer bestående af f. eks. en af de grønlandske folketingsmænd, personalechefen i grønlandsministeriet samt en dommer som formand. F. eks. skal dette nævn i tilfælde, hvor personer — til trods for at de er født i Grønland — har et ganske særligt tilknytningsforhold til et samfund uden for Grønland, kunne bestemme, at der bør ydes grønlandstillæg.

Det foreslås endvidere i overensstemmelse med „de fem“, at grønlandstillægget ikke — som bestemt i normerings- og klassificeringsloven — skal tvangsopspares indtil udrejse fra Grønland.

Desuden overvejes det, hvorvidt grønlandstillægget under alle omstændigheder bør være permanent, og hvorvidt grønlandsudvalget bør udtale sig om bl. a. nedsettelse af de udsendte tjenestemænds pensionsalder og hjemgangsmuligheder.

VI. Grønlandske lønmodtagere uddannet her i landet.

Da fødestedskriteriet medfører, at heruddannede grønlændere kun rent undtagelsesvis vil få grønlandstillæg, kan det ikke udelukkes, at en del ikke vil føle sig tilstrækkeligt tilskyndet til at søge beskæftigelse i Grønland på lokal løn til trods for, at denne som foreslået foran bliver forhøjet.

Ved tilbagevenden til Grønland er rejseudgifterne for de pågældende personer selv ikke nogen hindring, idet disse omkostninger afholdes af staten. Det foreslås, at omkostningerne ved tilbagevenden for familien og ved transport af personligt flyttegods også afholdes efter lignende regler, som er gældende for udsendte. Som et incitament til at søge stilling i Grønland virker de gældende regler for tilbagebetaling af uddannelsesgæld; denne gæld eftergives, dersom man får ansættelse på lokal løn, men hvis man vælger at forblive i Danmark, skal den tilbagebetales.

Dernæst vil det foranstående forslag om ydelse af tillæg for dobbeltsprogethed øge de heruddannede grønlænderes interesse for at søge hjem til Grønland.

Desuden kan man overveje at indføre regler om ydelse af et antal frirejser til Danmark med familie efter ansættelse på lokale vilkår i et nærmere bestemt antal år.

VII. Den kgl. grønlandske Handels økonomi og prispolitik, afgiftssystemet og fondsproblemet.

Ifølge den produktivitetlinie, der er foreslået lagt til grund som målsætning for Grønlandsudvalgets videre arbejde, vil KGHs regnskaber blive af betydning for udviklingen i lønninger og andre indtægter i Grønland. Selvom der for 1961 findes et overskud for KGHs industrivirksomheder på ca. $\frac{3}{4}$ mill. kr., viser det samlede indhandlingsregnskab dog et underskud på ca. 2 mill. kr. Som følge af den reallønforbedring, udvalget tilsigter, vil dette underskud yderligere vokse.

Man bør da tilstræbe at give KGH et tilskud fra statskassen, der tilvejebringer balance i udgangsjøblikket („år 0“). Herefter begynder den tilsigtede sammenhæng mellem fremgang på erhvervsregnskaberne og forhøjelse af de grønlandske lønninger og indkomster.

A. Udhandlingspriserne.

Det er udvalgets hensigt at „afpolitiser“ KGH, således at politisk betonedede afgørelser lægges uden for KGHs kompetenceområde. Som følge heraf bør KGHs styrelsesråd ikke længere fastsætte tilskuddene til de varer, hvis priser nedbringes ved tilskud fra statskassen.

Det spørgsmål kan rejses, om man fortsat bør give tilskud til nedbringelse af udhandlingspriser, eller om man burde lade de pågældende priser stige. Det vil imidlertid være i strid med udvalgets målsætning af føre leveomkostningerne og dermed lønomkostningerne højere op end nødvendigt i udgangsjøblikket. Det foreslås derfor, at man bevarer det hidtidige tilskud til udhandlingspriserne, men at detaildisponeringen over den pågældende beløbsramme overlades til Ministeriet for Grønland.

Hensynet til de private tilgodeses ved KGHs grossistvirksomhed, hvor det må påses, at de ydede detailhandelsrabatter står i et rimeligt forhold til de i det øvrige land gangse. Egentligt tilskud til private handlende gives ikke.

B. Indhandlingen.

KGHs styrelsesråd og direktion fastsætter som hidtil indhandlingspriserne efter for-

udgående forhandling med de pågældende erhvervsorganisationer. Det forudsættes, at de nugældende indhandlingspriser forhøjes, samtidig med at de grønlandske lønninger sættes i vejret. Ved forhøjelsen af indhandlingspriserne skal der ikke alene tages hensyn til den lønforhøjelse, der foretages som følge af udvalgets arbejde, men der skal også tages hensyn til eventuelt tidligere opståede misforhold imellem udviklingen i lønninger og indhandlingspriser.

Når indhandlingspriserne i udgangsjøblikket er bragt i harmoni med lønningerne, og regnskabet for KGHs erhvervsvirksomhed gennem statstilskud er salderet, vil indhandlingspriserne fremover kunne reguleres under hensyntagen til forandringer i de pågældende erhvervsgruppers produktivitet (jfr. side 3).

C. Konjunkturudligningsfonden og afgiftssystemet.

Den tanke, der lå bag oprettelsen af K-fonden og det dertil knyttede afgiftssystem gik ud på, at det grønlandske erhvervsliv i sin ensidighed var ganske særlig konjunkturfølsomt, og at hyppige prissvingninger i mellemkrigsperioden måtte begrunde en frygt for, at det grønlandske erhvervslivs indtægter kunne svinge meget stærkt fra år til år. Da sådanne svingninger kunne få katastrofale følger, hvis de med deres fulde kraft skulle gøre sig gældende i indhandlingspriserne, valgte man at begynde fastsættelsen af indhandlingspriserne i 1950 på en forsigtig højde, således at man havde sikkerhed for et vist overskud ved indhandlingen som helhed. Dette overskud blev henlagt i en fond, den grønlandske konjunkturudligningsfond, beregnet på at blive taget i anvendelse, hvis priserne faldt under nedadgående konjunktursvingninger.

Det forhold, at ikke alle indhandlingspriser fuldt ud svarer til de gældende markedspriser, måtte imidlertid medføre et afgiftssystem, for at private ikke skulle påføre KGH en urimelig konkurrence og samtidig have betydelige profitmuligheder.

Afgifternes højde blev i princippet bestemt af, hvilken nettofortjeneste KGH havde på de pågældende produktionsgrene.

Formodningerne om stærke konjunktursvingninger efter 1950 holdt imidlertid ikke

stik, og K-fonden har aldrig været anvendt efter sin oprindelige hensigt. At K-fonden nu er negativ, skyldes derfor ikke konjunktursvingninger, men derimod, at markedspriserne for de grønlandske eksportprodukter er steget mindre end omkostningerne. Under de nugældende forhold er der kun et egentligt overskud på rejeproduktionen og skindindhandlingen samt nogle mindre indhandlingsobjekter som f. eks. laks.

Det nugældende afgiftssystem har væsentlige ulemper:

1) Afgifterne omfattes af en betydelig uvilje såvel i Grønland som i det øvrige land. Det er vanskeligt at forklare offentligheden og erhvervsdrivende, der ønsker at virke i Grønland, at man på én gang ønsker at yde effektiv støtte til opbygning af et grønlandsk erhvervsliv og samtidig pålægge produktionen afgifter, der ikke har deres lige andetsteds i landet.

2) Så længe man bevarer et afgiftssystem, vil den normale prismekanisme være sat ud af spillet i Grønland, hvilket kan medføre, at investeringerne og erhvervsudøvelsen ikke med tilstrækkelig hastighed samler sig om de mest produktive muligheder.

3) Fastsættelsen og administrationen af afgifterne volder efterhånden overordentlig store vanskeligheder. Således har man f. eks. afgifter på produktion af saltfisk samtidig med, at KGHs egen produktion som helhed giver tab. Man har også varierende former for afgift på den samme produktion.

Såfremt man skulle fortsætte med et afgiftssystem, måtte — jfr. hvad der tidligere er sagt om „afpolitisering“ af KGH — fastsættelsen af afgifter fremover henlægges til et andet organ end KGH og dettes styrelsesråd. Det vil blive endog særdeles vanskeligt at fastsætte kriterier og procedureregler for et nyt organs administration af dette område.

Under hensyn til disse forhold foreslås det, at samtlige eksportafgifter afskaffes, og at K-fonden i sin nuværende form ophører.

D. Oprettelse af en investeringsfond.

I den nuværende K-fond henligger 2,5 mill. kr. aktier i A/S Godthåb Fiskeindustri. Ved K-fondens opløsning foreslås det, at disse aktier overføres til en ny fond, „Grønlands investeringsfond“, der ved hjælp af

bevillinger i hvert enkelt tilfælde også fremover vil kunne tænkes at erhverve aktier og andele i eller yde lån til grønlandske erhvervsvirksomheder.

Det bør overvejes, om den grønlandske erhvervslånefond, der er oprettet i henhold til lov nr. 278 af 27. maj 1950, bør ophæves, og dens aktiver, der alene består af aktierne i det grønlandske fiskerikompani, overføres til den nye investeringsfond.

E. Eneret for den grønlandske salgsorganisation.

Ifølge den nuværende lov om udøvelse af erhverv i Grønland er eksport af grønlandske produkter forbeholdt en central grønlandsk salgsorganisation eller sådanne virksomheder, der har fået særlig tilladelse til at foretage eksport.

Den centrale grønlandske salgsorganisation er endnu ikke oprettet, og indtil dette sker, fungerer KGH som salgsorganisation.

Denne hidtil bestående eneret til eksport foreslås opretholdt. Administrationen af tilladelser til at foretage selvstændig eksport bør som hidtil gives af en myndighed uden for KGH. Sådanne tilladelser bør gives i tilfælde, hvor den pågældende ansøger er tilstrækkeligt kvalificeret i personlig, faglig og økonomisk henseende til, at han kan formodes at drive sin virksomhed, uden at de grønlandske produkters omdømme eller den grønlandske eksports anseelse i modtagerlandene bringes i fare.

Der bør endvidere ved meddelelsen af eksporttilladelser tages hensyn til, om den pågældende virksomhed kan antages at øge produktionen i Grønland gennem at oprette ny produktionsvirksomhed eller på anden måde.

Selv om udvalget forudsætter, at den nuværende liberale retningslinie for udstedelse af eksporttilladelser fortsætter i den nærmeste fremtid, ønsker man dog at pege på, at der vil kunne opstå en situation, hvor det kan være af afgørende betydning for den grønlandske eksports økonomi, at man samler eksporten i den centrale salgsorganisation for således at opnå tilstrækkelig eksportmængde til at kunne bære salgsmæssige fremstød i modtagerlandene samt for at undgå urimelig indbyrdes konkurrence.

VIII. Samlet finansiel vurdering af skitseforslaget.

Hvis den ensartede procentvise forhøjelse af lønninger og indhandlingspriser fastsættes til 10, bliver

Merudgiften	ca. 6	mill. kr.
Udjævning af urimelige lønforskelle	- 1	- - -
Effektivitetsfremmende tillæg til lavestlønnede....	- 1	- - -
Tillæg for dobbeltsprogethed samt frirejser	- 1/2	- - -

Børnetilskud på 200 kr. pr. barn	ca. 3	mill. kr.
Forhøjelse af tilskuddet til boligstøtteydelse vedrørende nybyggeri, maksimalt	- 1	- - -
Ialt...	ca. 12 1/2	mill. kr.

Hertil kommer de i kap. III under B. nævnte tilskud til landskassen til bestridelse af socialpolitiske opgaver.

København, den 4. marts 1963.

K. Bredahl.

Eske Brun.

Hans C. Christiansen.

Finn Nielsen.
(formand)

Nikolaj Rosing.

Tiltrådt i udvalget:

Ebbe Groes.

Erling Høegh.

Viggo Svendsen
sekr.